

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE**
na roky 2014 – 2020

Tajov

Zadávatel': obec Tajov

Dokument vznikol za podpory:

obce Tajov

a spolupráce

Združenia obcí mikroregiónu Kremnické vrchy - východ

a

Občianskeho združenia KRTKo

Za množstvo užitočných a vzácnych informácií, aktívnu spoluprácu pri analýzach, hodnotení súčasného stavu ako aj pri programovaní budúcnosti obce do roku 2020

d' a k u j e m e

starostovi, pracovníkom obecnému úradu, aktívnym podnikateľom, zástupcom občianskych iniciatív, spolkov, klubov, partnerom a všetkým zúčastneným obyvateľom, ktorí prejavili záujem a spolupracovali na tomto dokumente.

SCHVÁLENÉ Dňa:	Číslo uznesenia
Pečiatka a podpis	

Programovacie obdobie: 2014 -2020

OBSAH

ANALYTICKÁ ČASŤ

1.	Úvod	4
1.1	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a mikroregiónu	4
1.2	Ciele a procesy programovania	5
1.3	Štruktúra programu	7
1.4	Úvodná charakteristika riešeného územia	8
1.5	Širšie územné väzby	9
2.	Analýza geografického a environmentálneho potenciálu	10
2.1	Prírodné pomery	10
2.1.1	Geologické pomery	10
2.1.2	Geomorfologické pomery	10
2.1.3	Klimatické pomery	10
2.1.4	Hydrologické pomery	10
2.1.5	Pôdne pomery	10
2.1.6	Rastlinstvo a živočíšstvo	10
2.1.7	Chránené územia	10
2.1.8	Životné prostredie	13
2.2	Súčasná krajinná štruktúra	14
2.	Analýza hospodárskych, sociálnych a kultúrnych zdrojov	15
2.3	Urbanistická štruktúra sídla	15
2.4	Kultúrno – historický potenciál	16
2.5	Demografická situácia	17
2.6	Technická infraštruktúra	20
2.7	Sociálna infraštruktúra – občianska vybavenosť a bývanie	23
2.8	Hospodárska základňa	25
2.9	Rekreácia a cestovný ruch	26
2.10	Trh práce	29
2.11	Ľudský potenciál	31
2.12	Rozvojové dokumenty (súladi s existujúcou dokumentáciou rozvoja)	32
2.13	Realizovaný rozvoj	41
2.14	Finančná analýza	42
3.	SWOT analýzy	44
3.1.	Vnútorné SWOT analýzy	44
3.2.	Vonkajšie SWOT analýzy	46
4.	Hodnotenie	49
4.1	Hlavné smery rozvoja obce (v širších súvislostiach)	49
	STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ	52
1.	Strategický cieľ	53
2.	Špecifický cieľ č. 1, opatrenia a aktivity	54
3.	Špecifický cieľ č. 2, opatrenia a aktivity	64
4.	Špecifický cieľ č. 3, opatrenia a aktivity	70
2.	Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie programu	73
6.	Riadiaci orgán Programu rozvoja - PHSR	73
7.	Hlavné zásady administratívy Programu rozvoja - PHSR	73
3.	Finančné zabezpečenie	74
4.	Monitoring	75
4.1	Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu – Príloha č. 2	75
4.2	Monitorovací orgán Programu rozvoja - PHSR	75
5.	Časový harmonogram realizácie programu	75
5.1	Krátkodobé plánovanie do roku 2017	75
5.2	Plán investičných a neinvestičných zámerov obce na roky 2014 -17 príloha č. 1	76
	INFORMOVANOSŤ A PUBLICITA	77
	Prílohy k dokumentu	78
	Použité materiály pre spracovanie programového dokumentu	78

ANALYTICKÁ ČASŤ

1. ÚVOD

1.1 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej len PHSR) je rozvojový dokument, ktorý sa spracováva na regionálnej aj miestnej úrovni v súlade so zákonom 539/2008 **Z. z. o podpore regionálneho rozvoja**. Program rozvoja obce je vypracovaný podľa metodiky SAŽP spracovanej v rámci Programu obnovy dediny „Programovanie trvaloudržateľného rozvoja vidieckych mikroregiónov“ ako spracovať strategický dokument programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja združenia vidieckych obcí (autor: SAŽP – Ing. arch. Iveta Kavčáková a kol.). Vypracovaním Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa dosiahne zavedenie procesu strategického plánovania do života obce a zlepšenie zručností a schopností rozvojových aktivít, zvýši sa jej konkurencieschopnosť pri uchádzaní sa o podporu zo štrukturálnych fondov EÚ, obzvlášť v rámci operačných programov zameraných na budovanie miestnej infraštruktúry. PHSR sa spracováva s vnútornými aj vonkajšími rozvojovými aktérmi, ktorí sa môžu rovnocenne zapojiť do programovacieho procesu a priamo počas tvorby dokumentu definujú problémy a predpoklady rozvoja tak, že výsledkom je spoločná dohoda a spokojnosť. Výsledkom tohto má byť kvalitný a uskutočniteľný dokument, ktorý má za sebou mobilizáciu vnútorných zdrojov, hmotných, finančných ale hlavne ľudských, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou implementácie rozvojovej stratégie PHSR.

Zákon č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja §8 cit.

(1) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

(2) Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.

(3) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

(4) Analyticko-strategická časť obsahuje najmä:

- súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce,
- hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce,
- analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce,
- určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- stratégiu rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce,
- analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(5) Programová časť obsahuje najmä:

- zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,
- časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(6) Aktualizácia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.

(7) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

(8) Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Pri programovaní hrá dôležitú rolu práve rozdiel medzi obcou s cca 100 obyvateľmi a menej a obcou s 2000 a viac obyvateľmi. Programovanie touto metódou zohľadňuje skutočnosť, že ide o obec s počtom obyvateľov 592 (31.12.2013 ŠÚSR), ktorá nevyniká výrazným hospodárskym ani sociálnym rozvojom. Nie je možné programovať rozvoj takejto vidieckej obce rovnako ako na úrovni miest a väčších obcí. Sociálnymi a ekonomickými partnermi sú priamo obyvatelia obce výnimočne tí, ktorí na území obce podnikajú resp. tí, ktorých inštitúcie sa na území nachádzajú. V prípade obce Tajov ide o prejazdnu nástupnú obec do rekreačného celku horského funkčného typu Kremnické vrchy s nadregionálnym významom a to: rekreačná časť Tajov a koncové obce Králiky a Kordíky, ktoré sú označované ako sídelné strediská rekreácie a turizmu.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele, priority ustanovené v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. Vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

PHSR sa spracováva v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou a existujúcimi rozvojovými dokumentmi v zmysle platnej legislatívy. Ako východiská pre definovanie jednotlivých častí PHSR boli aj:

1. Metodická príručka pre vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, MVR SR, apríl 2004
2. Príručka pre mikroregióny a obce na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ENTERPLAN v spolupráci s VOKA, ARVI a BBSK)
3. Koncepcia územného rozvoja Slovenska
4. Územný plán VÚC Banskobystrického kraja
5. PHSKR Banskobystrického kraja
6. Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Banská Bystrica a Zvolen
7. ÚPD obcí a mikroregiónu (aktuálne dokumentácie)

1.2 Ciele a procesy programovania

Informácia o príprave prác na Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja bola zverejnená na web stránke obce dňa 26.6.2014. V rámci získavania verejnej mienky boli verejnosti poskytnuté 2 možnosti participácie na programovaní: 1. Aktívne - zúčastniť sa na programovaní a osobne prispieť k tvorbe stratégie rozvoja obce alebo Pasívne – prostredníctvom ankety, ktorá bola rozoslaná prostredníctvom webstránky obce Tajov dňa 21.7.2014. Uzávierka odosielania ankety bola do 31.7.2014. Rovnako boli oslovení aj miestni podnikatelia, ktorým boli zverejnené dotazníky. Návratnosť možno vyhodnotiť ako neuspokojivú, keďže z celkového počtu obyvateľov sa vyjadrilo len 0% obyvateľov.

Obec Tajov pristúpila k riešeniu PHSR obce prostredníctvom spoločného dokumentu pre spoločné územie Mikroregiónu Kremnické vrchy - východ spolu s 4 obcami (Králiky, Kordíky, Riečka a Tajov). Analytická časť je spracovaná individuálne za každú obec t. j. aj za obec Tajov. Spoločná je stratégia rozvoja celého územia s ohľadom na komplexnosť a optimalizáciu rozvoja regiónu tak, aby bola garantovaná koordinácia aktivít obcí s ohľadom na ich funkcie v rozvoji regiónu. Stratégia rozvoja obce vychádza zo spoločnej stratégie rozvoja celého územia mikroregiónu Kremnické vrchy – východ a rieši postavenie a úlohu v rozvoji obce Tajov vo väzbe na širšie územie. Krátkodobé plánovanie rozvoja obcí (Akčný a finančný plán) je identifikované podľa jednotlivých obcí. Spoločná stratégia predurčuje v území zabráneniu konkurencie a dáva predpoklady pre dobrú spoluprácu jednotlivých obcí. Stratégia rozvoja obce Tajov je v súlade s mikroregionálnymi zámermi, čo garantuje komplexnosť a koordináciu rozvoja územia, lepšie využitie a doplnkovosť existujúcich zdrojov bez rizika duplicity, neefektívnosti a konkurenčnosti medzi susednými obcami.

Programovanie prebiehalo na troch úrovniach.

1. **Zvnútra** – Plánovanie s verejnosťou v obci
Programovanie s Akčnou plánovacou skupinou
(zástupcovia partnerských a záujmových skupín v obci)
Programovanie s podnikateľskou sférou
2. **Zvonku** - Pohľad a hodnotenie odborníka na riešené územie
(na krajinu, ekológiu, architektúru, dopravu, a iné) z hľadiska existujúcich
a potenciálnych zdrojov (prírodné, fyzické, duchovné, ľudské, a iné)
3. **Dohoda** - Výsledkom programovacieho procesu je dohoda záujmových strán na spoločnej vízii a stratégii rozvoja.

Plánovanie s občanmi

Príležitosť vstupu do programovacieho procesu dostali všetci obyvatelia obce vrátane užívateľov územia obce, ktorí boli obcou vyzvaní zúčastniť sa procesu programovania. Účasť bola dobrovoľná a proces transparentný.

Prostriedkom získavania informácií z prieskumu verejnej mienky boli ankety, dotazníky a verejné stretnutia. Informácia o príprave rozvojového dokumentu bola zverejnená na web stránke obce www.tajov.sk, na verejnej tabuli ako aj oznámením obecným rozhlasom. Verejnosť mohla vyjadriť svoj názor prostredníctvom ankety ale aj prostredníctvom osobnej účasti na verejných stretnutiach. Účasť verejnosti bola umožnená aj priebežne počas procesu možnosťou doručenia podnetov, návrhov a riešení na uvedený kontakt. Na **stretnutí** občania a miestni aktéri prišli a hovorili o tom, čo je v obci slabou stránkou a čo navrhujú zmeniť, zrušiť a riešiť ale aj o tom, čo je silnou stránkou a čo navrhujú ponechať, obnoviť a rozvíjať. Súčasne sa zaoberali zamyslením sa nad tým, v čom vidia nové možnosti rozvoja a v čom možné riziká. Takejto analýze problémov hovoríme aj **vnútorná SWOT analýza**. Stretnutie začalo želaniami občanov na otázku: „Aká by mala byť naša obec do roku 2020?“. Želanie sa stalo dlhodobou víziou aj pre roky 2014 -2020. Cieľom stretnutia boli diskusie o možnostiach a predpokladoch rozvoja obce a toho, čo obyvateľ, užívateľ resp. návštevník od rozvoja očakáva.

Výsledkom práce s verejnosťou a miestnymi rozvojovými aktérmi boli priority rozvoja obce Tajov podľa rozvoja oblastí ako: ľudia, cestovný ruch, malé a stredné podnikanie, technická vybavenosť, sociálna starostlivosť, ŽP a iné.

Programovanie s Akčnou plánovacou skupinou

Z plánovania sa na základe dobrovoľnosti a ochoty spolupracovať vytvorí skupina tzv. **aktívna verejnosť**, ktorá sa stáva súčasťou jednej veľkej tzv. **mikroregionálnej akčnej plánovacej skupiny**, ktorá rovnako ako občania v obci postaví **víziu**, definuje **SWOT analýzu** územia, jeho potenciálu a predpokladov rozvoja, **plánuje a hodnotí priority rozvoja**.

Akčnú skupinu tvoria aktívni občania, predstavitelia obce, záujmových skupín, podnikateľov, štátnej správy a odborníkov, ktorých záujmy tvoria základ pre budúci rozvoj.

Súbežne s prácou s verejnosťou odborníci spracovali **Audit územia a zdrojov**, ktorý je zas akýmsi „**pohľadom zvonku**“. Ten hodnotí územie a existujúce zdroje (okrem územia sú to ľudia, príroda, stavby, história, a pod.)

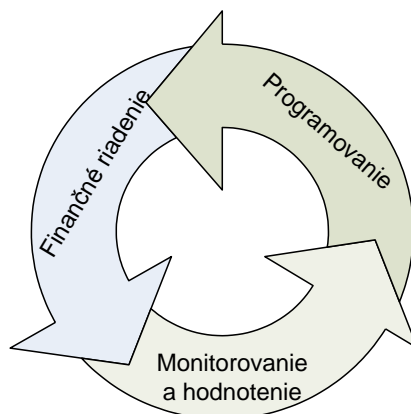
Akčná skupina porovnáva obidva pohľady, výsledkom čoho má byť jasná a presvedčivá **spoločná rozvojová stratégia**, teda odpoveď na otázku „**Čo chceme v rozvoji obce/mikroregiónu dosiahnuť a akým spôsobom**“ za obdobie 10-15 rokov a čo povedie všetkých k oživeniu a posilneniu a čo zaručí trvaloudržiateľný rozvoj. Práca všetkých zainteresovaných má byť spoločnou dohodou na strategických krokoch smerovaných k spoločnému cieľu.

1.3 Štruktúra programu

Analytická časť		Popis a hodnotenie		
		SWOT analýza		
		Smery rozvoja		
		Ciele a priority		Strategická časť
		Stratégia soc.ekon.rozvoja		
		Programovanie		
		Finančné zabezpečenie		
Implementácia		Riadenie programu		
		Monitoring		
		Organizačné zabezpečenie		

Strategické plánovanie podpory regionálneho rozvoja pozostáva z týchto troch hlavných procesov:

- programovanie
- finančné zabezpečenie
- monitorovanie a hodnotenie

1.4 Úvodná charakteristika riešeného územia

Región: okres Banská Bystrica
 Nadmorská výška: 478 m n.m.
 Rozloha: 9,29 km² (929 ha)
 Počet obyvateľov: 592 (2013)
 Hustota obyvateľstva: 63,72 obyvateľ(ov)/km² (31.12.2013)
 Prvá písomná zmienka: 1495
 Štatistická územná jednotka: 509060 PSČ: 976 34 (pošta Tajov)
 Adresa obecného úradu: Obecný úrad Tajov 79

Obec Tajov sa nachádza v severozápadnej časti Banskobystrického kraja, je súčasťou okresu Banská Bystrica a Vyššieho územného celku Banská Bystrica. Obec Tajov - je vzdialená od Banskej Bystrice asi 6 km a jej nadmorská výška v strede obce je 478 m. Nachádza sa v západnej časti banskobystrického okresu. Rozloha katastra obce dosahuje 9,29 km². Tajov leží v centrálnej časti údolia na úpätí východných svahov Kremnických vrchov. Zväčša odlesnený, mierne členitý chotár, tvoria treťohorné uloženiny, najmä zlepenice, pieskovce, vápence a ílovce, na západe pyroklastická andezitov. Z územia Tajova odvádza vody Tajovský potok. Tajovský potok pramení v Kremnických vrchoch a jeho povodie má vejárovitý tvar. Dĺžka celého Tajovského potoka je 11,8 km. Hranice katastra sú na niektorých úsekoch prirodzené a tvoria ich línie tokov, ale väčšinou sú vytvorené.

Prvá písomná zmienka sa datuje už do roku 1495. Fuggerovská spoločnosť získala od kráľovského dvora povolenie na stavbu viacerých hút. V rokoch 1496 - 1500 v Tajove postavili Turzovci dve huty: v jednej sa cedila a v druhej rafinovala meď. Obe huty prebrala banská komora a v prevádzke boli až do r. 1893. Vyčistená meď sa vozila cez Sliezsko do Bratislavy alebo cez Krupinu do Viedne. V 18. storočí sa tu rafinovala meď z Banátu, v 19. storočí zo Španej Doliny a Smolníka. Obec je členom mikroregiónu Kremnické vrchy – východ, ktoré zahŕňa katastrálne územie obcí Králiky, Kordíky, Tajov, Riečka. Celková rozloha mikroregiónu je 2773 ha.

Základná charakteristika obce Tajov

Tabuľka č. 1 a 2

Obec	id. číslo	okres	najnižšia nadm. výška	najvyššia nadm. výška
Tajov	313882	601	415	1282,6

Obec	Kód ZUJ	Rozloha katastra v km ²	Počet obyvateľov v r. 2013	Hustota obyvateľstva v katastri: obyv./ km ²	Výročie prvej písomnej zmenky o obci v r. 2014
Tajov	509060	9,29	592	63,72	519

Zdroj: ŠÚSR 2014

1.5 Širšie územné väzby

Obec Tajov sa nachádza na strednom Slovensku. Leží v údolí na úpätí východných svahov Kremnických vrchov. Susednými obcami Tajova sú Králiky, Riečka a Kordíky.

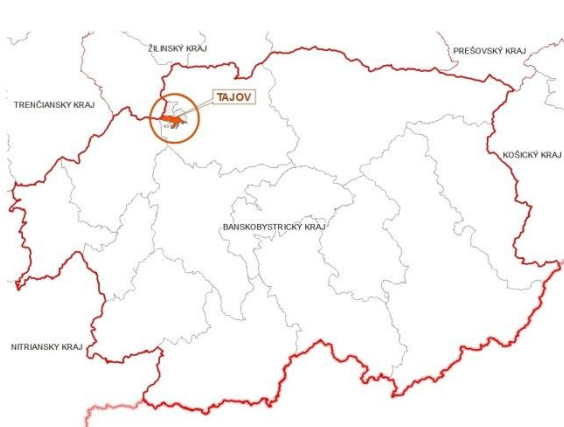
Z územného hľadiska chotár obce **Tajov** patrí do regiónu Pohronia. Nachádza sa v tesnej blízkosti krajského mesta Banská Bystrica (cca 6 km). Prípojnú dopravnú sieť na nadradenú sieť predstavuje cesta II. triedy č. 678 (II/578), ktorá nadväzuje na medzinárodnú cestu 77 (I/59). V priestore Banská Bystrica – Zvolen je letisko Tri Duby (Sliač).

Obec Tajov je súčasťou Mikroregiónu Kremnické vrchy – východ, ktorý leží v okrese Banská Bystrica. Na západnej strane mikroregión susedí s okresmi Turčianske Teplice a Žiar nad Hronom. Časť územia MR leží v navrhovanej CHKO Kremnické vrchy. Územie patrí do dvoch geomorfologických celkov: západná časť spadá do Kremnických vrchov, ktoré sú súčasťou Slovenského stredohoria. Východná časť leží v Starohorských vrchoch, ktoré patria do Tatransko-fatranskej oblasti. Mikroregión Kremnické vrchy – východ je záujmové združenie obcí Králiky, Tajov, Riečka a Kordíky.

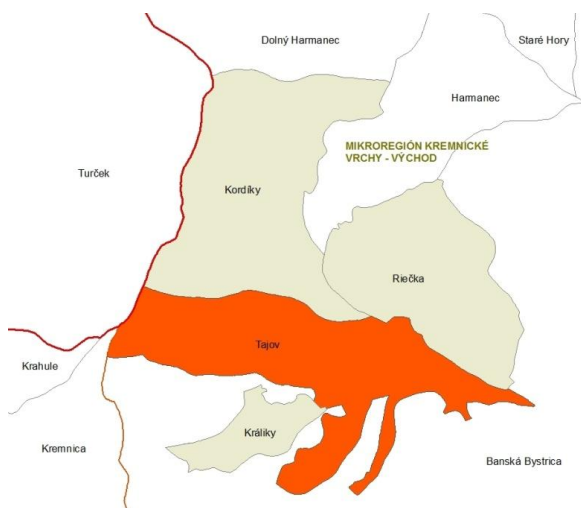
Združenie je neziskovou organizáciou, ktorá svoje prostriedky používa na rozvoj obcí mikroregiónu. Osou mikroregiónu je údolie Tajovského potoka, tiahnuce sa od západu od hrebeňa Kremnických vrchov na východ do Banskej Bystrice. Na sútoku Kordického a Tajovského potoka sa ináč úzka dolina mierne rozširuje. Práve tu je situovaná obec Tajov. Do tohto údolia pritekajú aj ostatné potoky z rôznych strán: Riečanka zo severu, Farebný potok z juhu a Kordický potok zo SZ. Pozdĺž potokov vedú cesty.

Rozvoj mikroregiónu je podmienený priestorovo aj funkčne vyváženým rozvojom všetkých obcí nachádzajúcich sa v tomto priestore vrátane obce Tajov.

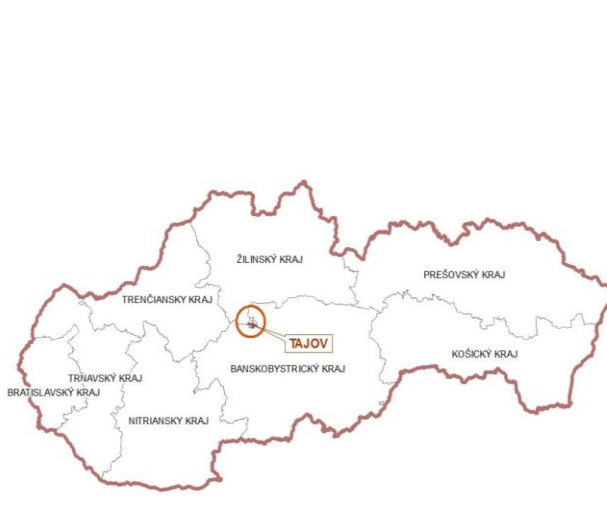
Tajov v rámci BB kraja a BB okresu

Mikroregión Kremnické vrchy - východ a obec Tajov

Slovensko a Tajov

2. ANALÝZA GEOGRAFICKÉHO A ENVIRONMENTÁLNEHO POTENCIÁLU POPIS SÚČASNEJ SITUÁCIE

2.1 Prírodné pomery (v širších súvislostiach)

Obec **Tajov** leží v kotline, ktorá je vyústením dolín ktorými preteká Farebný a Kordický potok na úpätí východných svahov Kremnických vrchov. Územie obce patrí do dvoch geomorfologických celkov, Kremnických vrchov a Starohorských vrchov.

Majoritnú časť územia pokrývajú lúky a pasienky spolu s lesnými spoločenstvami.

2.1.1. Geologické pomery

Riešené územie má pestrú geologickú stavbu. Možno ho rozdeliť na 2 časti – východnú a západnú. Západná časť je tvorená pyroklastikami andezitov spolu s pyroxenickými andezitmi II. fázy. Vo východnej časti sa vyskytujú dolomity spolu s kremencami a pestrými bridlicami v tatridách a veporskom pásme. Stredom územia sa tiahne pás bazálnych zlepcov, numulitových vápencov a pieskovcov vo vnútrokarpatskom paleogéne. Kvartér je tvorený nesúvislými, plytkými stráňovými sedimentami. V strednej časti sú plošinové a stráňové sedimenty polygénneho pôvodu.

2.1.2. Geomorfologické pomery

Nadmorské výšky mikroregiónu sa pohybujú od 415 m (údolie Tajovského potoka) po 1282,6m (vrch Vyhnátová). Územie patrí do dvoch geomorfologických celkov: Západná časť spadá do Kremnických vrchov, ktoré sú súčasťou Slovenského stredohoria. Východná časť leží v Starohorských vrchoch, ktoré patria do Tatransko-fatranskej oblasti.

Tabuľka č. 3

Obec	Najnižšia nadmorská výška	Najvyššia nadmorská výška
Tajov	415 m.n.m.	Gergelyho tunel 1 282 m.n.m

Zdroj: obec 2014

2.1.3. Klimatické pomery

Celé územie spadá do horskej klimatickej oblasti studenej, chladnej a mierne teplej v závislosti od nadmorskej výšky. Priemerná ročná teplota vzduchu sa pohybuje od 4,1°C do 8°C, priemerné ročné zrážky sú od 1400mm (vrcholy kopcov) do 650mm (údolie Tajovského potoka). V údoliach je do roka okolo 84 dní so snehovou pokrývkou a celé územie patrí k málo veterným.

2.1.4. Hydrologické pomery

Riešené územie spadá do povodia Hrona. Celé územie odvodňuje Tajovský potok. Do údolia kde sa nachádza Tajov pritekajú aj ostatné potoky z rôznych strán: Riečanka zo severu, Farebný a Mútnanský potok z juhu a Kordický potok zo SZ. Pozdĺž potokov vedú cesty.

2.1.5. Pôdne pomery

Väčšiu časť územia pokrývajú kambizeme nenasýtené, ktoré možno charakterizovať ako pôdy stredne skeletnaté, s dobrou, až priemernou zásobou živín. Lokálne sa vyskytujú rankre a kambizeme nasýtené. Miestami najmä v západnej časti – k.ú. Riečka sa nachádzajú rendziny, litosoly a rendziny sutinové. Z pôdných typov sa v západnej časti vyskytujú piesočnato-hlinité pôdy, vo východnej časti prevládajú pôdy hlinité stredne skeletnaté. V južnej časti k. ú. Králiky a Tajov sú pôdy bez skeletu.

2.1.6. Rastlinstvo a živočíšstvo

Podľa mapy pôvodnej vegetácie sa na celom území rozprestierali kvetnaté bukové a jedľové lesy. V západnej časti sa vyskytovali javorové horské lesy. V k. ú. Riečka sa ostrokovite nachádzali vápnomilné a kyslomilné bukové lesy, viažuce sa na špecifický substrát. Súčasné lesné porasty zhruba zodpovedajú svojím druhovým zložením pôvodnej vegetácii. Na územia s miernejším sklonom sa dnes nachádzajú lúky a pasienky, ktoré sčasti postupne sukcesne zarastajú. Výskyt živočíchov je viazaný na jednotlivé rastlinné spoločenstvá. Možno povedať, že na väčšine územia je zastúpené živočíšstvo listnatých lesov.

2.1.7. Chránené územia

Chránené územia – územná ochrana

Pre územnú ochranu stanovuje zákon NR SR č. 546/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny 5 stupňov ochrany, ďalej ustanovuje 7 kategórií chránených území.

Národná sústava chránených území

Z hľadiska ochrany prírody ide o veľmi významné územie. V riešenom území sa nachádza prírodná pamiatka (PP): Tajovská Kopa. Podľa Zákona NR SR č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny platí na území PP najvyšší, V. stupeň ochrany prírody, kedy dochádza k zákazu určitých činností.

Mimo obce ale na území mikroregiónu sa nachádza ďalšie maloplošne chránené územie – Prírodná pamiatka – Králická Tiesňava, zasahujúca do katastra obce Králiky.

Tabuľka č. 4: Zoznam chránených území v uvedených kategóriách v obci a okolí

Názov CHÚ	Kategória	Rozloha (ha)	Rok vyhlásenia	Stupeň ochrany prírody	Dôvod ochrany
Zasahujúce do katastra obce					
Tajovská Kopa	PP	0,9	1991	V.	PP je zriadená na ochranu významnej geologickej lokality. Je to penovcové jednokaskádové svahové ložisko s vysokou a krátkou kaskádou so zvislým čelom (svah.suk), dôležité z hľadiska vedecko-výskumného, náučného a kultúrneho.
V okolí obce					
Králická Tiesňava	PP	19,8	1993	V.	Ochrana tiesňavy Farebného potoka so 7 m vysokým vodopádom v krasových dolomitoch s výskytom viacerých druhov chránených rastlín a živočíchov
Prírodná rezervácia Svrčiník	PR	222,5	2001	IV.	Ochrana zachov. komplexu klimax.les. spoločenstiev Kremn. vrchov vo 4.až 7.veg.stupni s prir. drev. zložením a typickou prírodz. štruktúrou, miestami až prales. charakteru, na kt. sú viazané mnohé chránené a ohroz. druhy fauny mont. stupňa Z. Karpát.

PP – Prírodná pamiatka
PR – Prírodná rezervácia

Zdroj: enviroportal.sk 2014

1. OSOBITNE CHRÁNENÉ ÚZEMIA – v národnej legislatíve:

CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA

Podľa Národného zoznamu chránených vtáčích území, ktorý bol schválený vládou SR (9.7.2003) a spolu s národným zoznamom navrhovaných ÚEV bol 27.4.2004 zaslaný Európskej Komisii do Bruselu na posúdenie, sa na území Mikroregiónu Kremnické vrchy - východ nachádza jedno chránené vtáčie územie v katastri obce Kordíky. Správcom územia je NP Veľká Fatra, NAPANT a CHVÚ Poľana.

Tabuľka č. 5: Chránené vtáčie územia na území mikroregiónu

Názov chráneného vtáčieho územia	ID	Výmera v ha
Veľká Fatra	033	60 480 ha

Zdroj: www.soprs.sk 2014

Charakteristika navrhovaných chránených vtáčích území: v k. ú. obce Tajov sa nenachádzajú

2. OSOBITNÉ ÚZEMIA OCHRANY- v národnej legislatíve:

ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU

Národný zoznam území európskeho významu bol schválený vládou SR (17.3.2004) a spolu s národným zoznamom navrhovaných CHVÚ bol 27.4.2004 zaslaný Európskej Komisii do Bruselu. Následne vydalo MŽP SR 14.7.2004 Výnos č. 3/2004-5.1, ktorým sa zoznam navrhovaných ÚEV vydal s účinnosťou od 1.8.2004 (č.450/2004 Z. z.). Týmto sa považujú podľa zákona NR SR č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny navrhované územia európskeho významu uvedené v národnom zozname ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným MŽP SR za chránené so stupňom ochrany uvedenom v národnom zozname.

V území obce sa predmetné územia nenachádzajú avšak v rámci Mikroregiónu Kremnické vrchy – východ sa 1 územie nachádza a je zaradené do zoznamu území európskeho významu:

Tabuľka č. 6: **Územia európskeho významu na území mikroregiónu**

Svrčinník , Ident. kód: SKUEV0241, Dolný Harmanec, Kordíky , Čremošné, Horná Štubňa, Horný Turček	
Výmera	222,49 ha
Stupeň ochrany	5

Zdroj: enviroportal.sk 2014

Druhovú ochranu

Tabuľka č. 7: **Chránené druhy rastlín v obci**

Názov	Sloven. meno taxónu	Vedecké meno taxónu	Počet stromov	Obvod (cm)	Výška (m)	Vek	Priemer koruny (m)	Dôvod ochrany
Tis v Tajove	tis obyčajný	Taxus baccata L.	1	168	12	90	8	význam kultúrny, vedecký, krajinotvorný, estetický

zdroj: Chránené územia SR

Územný systém ekologickej stability v rámci mikroregiónu

Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Banská Bystrica hodnotí ekologickú stabilitu územia a navrhuje ekostabilizačné prvky a systém hospodárenia na lesnom a poľnohospodárskom pôdnom fonde s cieľom zlepšenia súčasného stavu.

Podľa ÚPN VÚC Banskobystrického kraja sa v riešenom území nenachádzajú žiadne plochy ÚSES nadregionálneho významu. V okolí mikroregiónu ležia dve významné biocentrá nadregionálneho významu: Laurín - Badínsky prales na juhu a Kotolnica - Svrčinník - Hlboký jarok na severe. Juhovýchodne od riešeného územia preteká biokoridor nadregionálneho významu – rieka Hron.

Z prvkov siete ECONET zasahuje do mikroregiónu zo západu Jadrové územie národného významu Kremnické vrchy. Jeho hranica kopíruje hranicu navrhovanej CHKO Kremnické vrchy. Lesné porasty v okolí vrchov Sokolie a Košiar sú označené ako navrhované regionálne biocentrum Sokolie – Žľabiny.

Prvky ÚSES vytvárajú celoplošnú kostru systému, ktorý zabezpečuje ekologickú stabilitu územia a trvalo-udržateľný rozvoj vo vzťahu k prírodným danostiam krajiny. Okrem toho je hlavnou funkciou biocentier poskytovať priestor pre existenciu, rozmnožovanie a úkryt rastlinným a živočíšnym spoločenstvám, ktoré sú typické pre daný región. Hlavnou funkciou biokoridorov je umožňovať migráciu a výmenu genetických informácií rastlín a živočíchov. Z tohto dôvodu je dôležité všetky prvky ÚSES chrániť a zachovávať aj napriek tomu, že nie sú legislatívne chránené.

nedochádza. Sučasný stav pôdnej reakcie je stabilizovaný v rovnováhe medzi chemizmom pôd a záťažou H⁺ z kyslých zrážok a z rozkladu organickej hmoty.

Radónové riziko

Najväčšia časť územia mikroregiónu vrátane obce Tajov patrí do kategórie území so stredným radónovým rizikom. Miera kontaminácie pod rizikovými stopovými prvkami a organickými polutantami je nízka, na úrovni prirodzených obsahov. Miestami sa môže vyskytovať mierne zvýšenie obsahu Cd z globálneho prenosu emisií a zvýšený obsah Pb, Mo, Cd v prirodzených geochemických anomáliách.

2.2 Súčasná krajinná štruktúra (v širších súvislostiach)

Nielen krajina obce ale celé územie mikroregiónu má členitý reliéf a pestrú krajinnú pokrývku. Osou mikroregiónu je údolie Tajovského potoka, tiahnuce sa od západu od hrebeňa Kremnických vrchov na východ do Banskej Bystrice. Na sútoku Kordického a Tajovského potoka sa ináč úzka dolina mierne rozširuje. Do tohto údolia pritekajú aj ostatné potoky z rôznych strán: Riečanka zo severu, Farebný potok z juhu a Kordický potok zo SZ. Pozdĺž potokov vedú cesty.

Tabuľka č. 8: Členenie pôdneho fondu v území

Obec	Poľnohospodárska pôda/ha	Lesná pôda/ha	Vodné plochy/ha	Zastavané plochy/ha	Ostatné plochy/ha	Spolu/ha
Tajov	439,93	438,08	5,31	32,94	12,68	928,94
% vyjadrenie	47,3	47,16	0,57	3,55	1,36	100

Zdroj: ŠÚ SR 2014

Poľnohospodárstvo

Prevažnú väčšinu poľnohospodárskej pôdy tvoria trvalo trávnaté porasty. Záhrady sa viažu prevažne na sídelný útvar a ich rozsah je daný hustotou a charakterom sídelnej štruktúry, ktorá je pomerne malá. Vinice, chmeľnice a ovocné sady sa v tomto území nenachádzajú. Dané územie nepredstavuje vhodné podmienky pre takýto druh pozemkov.

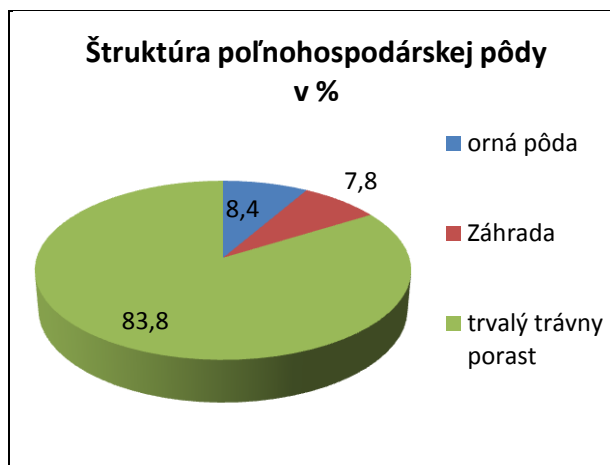
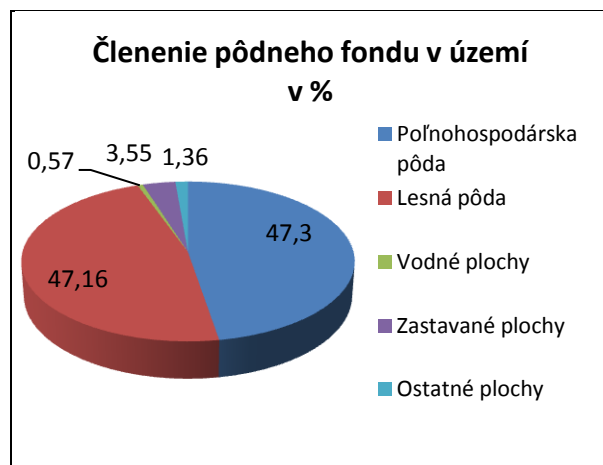
Pôdy sú tu prevažne hlinité, ktoré zrnitosťne patria medzi najúrodnejšie pôdy, avšak veľkosť skeletu je nad 10%, čo už nie je vhodné na to, aby sa takéto pozemky využívali ako orná pôda. Z pôdných typov tu majú najväčšie zastúpenie rendziny, čo sú pôdy skeletnaté, plytké, kypké a dobre priepustné pre vodu. Pre nedostatok vody sú však málo úrodné, preto sa využívajú väčšinou ako pasienky. Ďalej sú zastúpené kambizeme - typické pre svahové polohy, čiastočne fluvizeme, pseudogleje a podzoly.

Poľnohospodárstvo obcí mikroregiónu je zamerané predovšetkým na chov oviec, čo vyplýva zo štruktúry poľnohospodárskej pôdy, z ktorej takmer 80% pripadá na trvalé trávne porasty (lúky a pasienky).

Tabuľka č. 9: Štruktúra poľnohospodárskej pôdy

Názov KÚ	orná pôda (ha)	Záhrada (ha)	trvalý trávny porast (ha)	sad (ha)	Poľnohospodárska pôda spolu (ha)
Tajov	36,98	34,32	368,63	0	439,93
% vyjadrenie	8,40	7,80	83,8	0	100

Zdroj: ŠÚ SR 2014

2. ANALÝZA HOSPODÁRSKÝCH, SOCIÁLNYCH A KULTÚRNYCH ZDROJOV

2.3 Urbanistická štruktúra sídla (v širších súvislostiach)

Poloha a význam obce v rámci osídlenia:

Obec Tajov ako malé vidiecke sídlo v štruktúre osídlenia podľa ÚPN VÚC BB kraja je zaradené do Zvolen – Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin (návrh v úseku Banská Bystrica – Martin) s ustáleným počtom trvale žijúcich obyvateľov. V rámci územnosprávneho členenia patrí do okresu Banská Bystrica. Okresné sídlo je vzdialené od obce 6 km. Pozitívnym faktorom v rozvoji obce je väzba riešeného územia na nadradené systémy technickej infraštruktúry, ktorú zaisťujú v:

- 1. dopravné riešenie** – Prípojnú dopravnú sieť mikroregiónu na nadradenú sieť predstavuje cesta II. triedy č. 678 (II/578), ktorá nadväzuje na medzinárodnú cestu 77 (I/59). V priestore Banská Bystrica – Zvolen je letisko Tri Duby (Sliač)
železničná trať BA - Zvolen – BB - (Martin alebo Margecany)
- 2. zásobovanie vodou** – Obec Tajov je zásobovaná z vodných zdrojov Sokolie s celkovou výdatnosťou 16 l.s⁻¹ a Jabříková s výdatnosťou 1,5 l.s⁻¹. V obci sa nachádza aj zdroj DVZ Tajov, ktorý je napojený na Pohronský skupinový vodovod (výdatnosť 28 l.s⁻¹). Obec má 100 % napojenosť obyvateľov na vodovod. Z vlastných vodovodov sú zásobované niektoré rodinné domy a chaty.
- 3. zásobovanie elektrickou energiou** – z 110/22 kV transformovne Banská Bystrica – Podlavice. Jestvujúci systém v zásobovaní elektrickou energiou je z hľadiska urbanizačného rozvoja nevyhovujúci.
- 4. telekomunikáciách** - Územie mikroregiónu patrí pod uzlový telefónny obvod Banská Bystrica. Kapacita telefónnej ústredne je vyhovujúca, ale zatiaľ nie celkom vyhovujúce je internetové pripojenie. Pokrytie signálu mobilných telefónnych operátorov je vyhovujúci. Vyhovujúca je aj kvalita televízneho signálu.

Tabuľka č. 10: Prehľad vývoja osídlenia na území obce

Obec	Vznik obce	Výročie založenia obce v r. 2014
Tajov	1495	519

Prvé zmienky pochádzajú z 15. storočia v súvislosti s ťažbou vzácnych rúd v chotári obcí Tajov a Jabříková, ktoré sa na mieste aj spracúvali. Tajov pravdepodobne vznikol ešte pred 15. storočím ako majetok Radvanskovcov.

Dôležitým medzníkom v dejinách obce je 16. marec 1495. Tento dátum je uvedený na obchodnej dohode Jána Turzu s augsburským obchodným kapitalistom Jakubom Fuggerom. Turzovsko – Fuggerovská spoločnosť získala od kráľovského dvora povolenie na stavbu viacerých hút. (Fuggerovci z Augsburgu sa zaoberali textilnou výrobou a ťažobným podnikaním. Založili svoju banku a Jakub Fugger sa stal veriteľom aj významných cisárov, pápežov a európskych panovníkov.

V rokoch 1496 – 1500 v Tajove postavili Turzovci dve huty: v jednej sa cedila a v druhej rafinovala meď. Obe huty prebrala banská komora a v prevádzke boli až do r. 1893. Vyčistená meď sa vozila cez Sliezsko do Bratislavy alebo cez Krupinu do Viedne. V 18. storočí sa tu rafinovala meď z Banátu, v 19. storočí zo Španej Doliny a Smolníka. V 16. storočí zamestnávala huta 70 – 100 robotníkov. Personál huty bol podriadený banskej komore, ostatní do r. 1848 boli poddanými Radvanskovcov.

V chotári obcí Tajov a Jabříková sa nachádzali náleziská vzácnych rúd. Smerom na Kordíky – Na baničke sa dolovala žltá arzénová ruda – auripigment a pod Králikmi realgár sfarbený do červena, dobre viditeľný aj v potoku. Preto mu aj dali predkovia názov Farebný potok a okolie Farbenô. Arzénové rudy sa na mieste aj mleli a posielali na farmaceutické účely do Viedne. O existencii ďalších rúd hovoria zachované názvy častí chotára: Zlatý kopec, Strieborná, Ortútno, Biela hlina... V dedine sa páliť aj drevené uhlie v časti dodnes menovanej Uhliarska. Vo Viedenskom archíve sa našiel aj záznam o tradícii tajovských jarmokov. Obec Jabříkovú od Tajova oddeľoval Kráľický potok. Jabříková 1. januára 1943 splynula s Tajovom. Po zániku huty v r. 1893 sa jej robotníci zamestnávali v okolitých závodoch, ale aj v papierni v Harmanci, Medenom Hámre v Banskej Bystrici, v Banskej Štiavnici atď. Obec vďaka tomu, že v nej bolo sídlo obvodného notariátu bola centrom doliny. Zásluhou agilného notára Jána Mittera postavila v roku 1929 vodovod a v roku 1932 zaviedla elektrinu do domácností.

Pôvodný urbanistický pôdorys a štruktúra boli značne narušené novou výstavbou, tak, ako aj výškové zónovanie a architektonické tvaroslovie regiónu. Z 19. storočia sa zachovali objekty ľudovej architektúry. Prevláda trojpriestorový zrubový omazaný a obielený dom s vysokou sedlovou šindľovou

strechou so strmou valbou, prípadne s doskovým štítom a podlomenicou. Hospodárske objekty sú pristavané k domom, prípadne stoja samostatne. Pre túto oblasť sú typické drevené zrubové omazané komíny so šindľovým ukončením nad strechou.

Novšie domy sú murované a podpivničené. Architektonické tvaroslovie nových objektov obytnej zástavby ale i objektom občianskej vybavenosti nekorešponduje s architektonickým tvaroslovím staršej zástavby regiónu. Objekty sú zastrešené rôznymi modifikáciami sedlovej alebo stanovnej strechy. Rovná (plochá) strecha sa vyskytuje na objektoch pálenice a garáží.

V súčasnosti je pôvodný ráz obce narušený novou výstavbou. Architektúra novej zástavby je charakteristická prerastaním nových domov s väčším objemom medzi pôvodné prízemné domy. Nové domy sú väčšinou dvojpodlažné s využitím podkrovia na obytné účely.

K zatraktívneniu obce chýba lepšia údržba verejných i súkromných priestranstiev, zazelenenie poľnohospodárskych dvorov a architektonické preriešenie niektorých objektov bytovej výstavby a občianskej vybavenosti.

2.4 Kultúrno-historický potenciál

Tabuľka č. 11: Druhovú členenie kultúrnych pamiatok a ich počet

Obec	pamiatky architektúry	pamiatky archeológ.	historické pamiatky	historická zeleň	pamiatky ľud. staviteľstva	pamiatky techniky	výtvarné pamiatky	spolu
Tajov	5	/	3	/	/	/	/	/

Zdroj: obec 2014

Pamiatky architektúry

Dom č. 79 (dnes budova obecného úradu) dvojpodlažná dvojtraktová neskorobaroková budova z pol. 18. stor. V miestnostiach sa nachádzajú pruské klenby. Hlavná fasáda je so stredným plytkým rizalitom, vo výklenku sa nachádza socha sv. Floriána z 2. pol. 18. stor.

Katolícka fara, baroková budova, postavená v 18. storočí, klasicistická, upravovaná v 19. stor. Prízemná jednotraktová, v jednej miestnosti pruská klenba, v ostatných rovné stropy. Na uličnej fasáde pásovou rustikou členený rizalit a farebne odstupňované okenné šambrány. Manzardová strecha.

Kostol sv. Jána Krstiteľa (kat.), pôvodne renesančný z r. 1595-1597, pri prestavbách v 18. stor. zbarokizovaný, r. 1702 postavená veža nad sakristiou a r. 1741 prestavaná terajšia loď. Jednolodový priestor s polygonálnym uzáverom presbytéria zaklenutého sieťovou hrebienkovou klenbou. Loď zaklenutá krížovou hrebienkovou klenbou. V hlavnej osi kostola za presbytériom je veža. Podvežie, zaklenuté krížovou hrebienkovou klenbou, slúži ako sakristia. Organový chór a predsieň nové, postavené v súčasnej dobe. Výmalba od Fr. Soráda z r. 1949. Vnútorne zariadenie v pseudogotickom slohu. Zo starého zariadenia zostala iba baroková polychrómovaná drevorezba Krista na kríži z 18. stor. Misa s hlavou sv. Jána Krstiteľa, neskorogotická drevorezba s pôvodnou polychrómiou, pripisovaná majstrovi Pavlovi z Levoče (z čias okolo r. 1500) je dnes v zbierkach Krajského múzea v Banskej Bystrici.

Pred vchodom do kostola **baroková kaplnka** z 18. stor., na priečelí trojuholníkový štít, vo výklenkoch barokové sochy Ukrižovaného, Panny Márie a sv. Jána ev. z 18. stor. Na Kalvárii **kaplnka Panny Márie** z r. 1873, v romantickom historizujúcom ponímaní riešená menšia jednolodová stavba so súčasným zariadením.

Historické pamiatky

Pamätný dom (č. 82), prízemná vidiecka chalupa, v ktorej sa narodil spisovateľ a dramatik Jozef Gregor Tajovský (1874 – 1940). Na dome je pamätná tabuľa.

Pamätný dom (č. 170), prízemný domček, v ktorom sa narodil priekopník rádiotelegrafie Jozef Murgaš (1864 – 1929). Na dome je umiestnená tabuľa zo žuly s reliéfom hlavy Murgaša od T. Bártfaya a J. Kulicha.

Náhrobník na cintoríne, pri hrobe Jozefa Gregora Tajovského. Murovaná hrobka obložená bielym travertínom. Na čelnej strane reliéf sediaceho starca s upretým zrakom na rozkvitnutý kvet od Š. Belohradského (1961).

Tabuľka č. 12: Národné kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu

Obec	č.úzpf	unifikovaný názov KP	vznik	sloh	dátum zápisu
Tajov	1298/1	Bunker partizánsky	1944	-	15.05.1963
	85/1	Kostol Jána Krstiteľa	1595-97	barok	26.03.1963
	189/1	Hrob J. G. Tajovského	1940	-	26.06.1963

187/1	Dom č. 82 - dom JGT Pamätná tabuľa	19. storočie	ľudové staviteľstvo	26.06.1963
188/1	Dom č. 170 - Murgašov dom Pamätná tabuľa	50te roky 19. storočia	ľudové staviteľstvo	26.06.1963
3421/1	Kameň hraničný	1820		12.02.1982

Zdroj: www.pamiatky.sk 2014

Tabuľka č. 13: **Prehľad kultúrnych a historických zdrojov – hmotné zdroje, pamätihodnosti**

Obec	Pamätihodnosť
Tajov	Kostol sv. Jána krstiteľa, baroková kaplnka, kaplnka Panny Márie na kalvárii Dom č. 82 – J. G. Tajovský Dom č. 170 – J. Murgaš Hrob J. G. Tajovského Katolícka fara Dom č. 79 – dnešný obecný úrad

Zdroj: obec 2014

NEHMOTNÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO:

Kultúra v súčasnej recesii spoločnosti prežíva vo veľmi skromných podmienkach z dôvodov nutnosti prvoradého riešenia základných sociálnych potrieb obyvateľov a minimalizácii výdavkov na kultúru. Markantne sa táto situácia prejavuje v podmienkach vidieka, kde sa programové voľby obmedzujú len na miestne ľudové a ochotnícke predstavenia a často iba na príležitostné spoločenské podujatia (svadby, hostiny, kary, a pod.). Významný posun nastal v posledných rokoch v organizovaní zaujímavých podujatí kultúrneho, spoločenského aj športového významu.

Významné osobnosti:

Jozef Murgaš (17.2.1864 – 11.5.1929), katolícky kňaz, vynálezca, priekopník bezdrôtovej komunikácie, mailiar

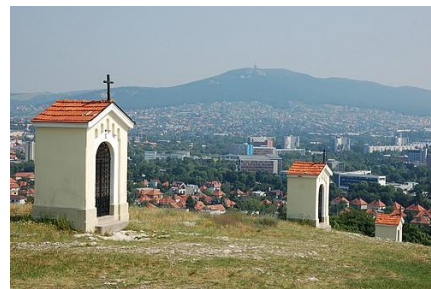
Jozef Gregor Tajovský (18.10.1874 – 20.5.1940), spisovateľ poviedok a divadelných hier

Jozef Šebo (14.11.1919 – 15.5.2006) – pedagóg a kultúrno – osvetový pracovník

Eduard Gregor (1896 - 1954) - mladší brat J. G. Tajovského sa preslávil ako umelecký rezbár. Niekoľko jeho prác je vystavených v Pamätnom dome J. G. Tajovského.

Andrej Buday (1859 - 1907) - priateľ J. G. Tajovského, zberateľ ľudovej slovesnosti a literát

Karol Murgaš (1881 - 1925) - všestranný národný dejateľ, po r. 1918 organizoval slovenský život ako riaditeľ gymnázia a predseda Matice slovenskej v Košiciach

2.5 Demografická situácia

Vývoj počtu obyvateľov

Počet obyvateľov v obci oproti minulosti poklesol, avšak v súčasnosti je vývoj počtu obyvateľov stacionárny alebo mierne stúpa.

Tabuľka č. 14: **Prehľad počtu obyvateľov v obci v rokoch 1869-2002**

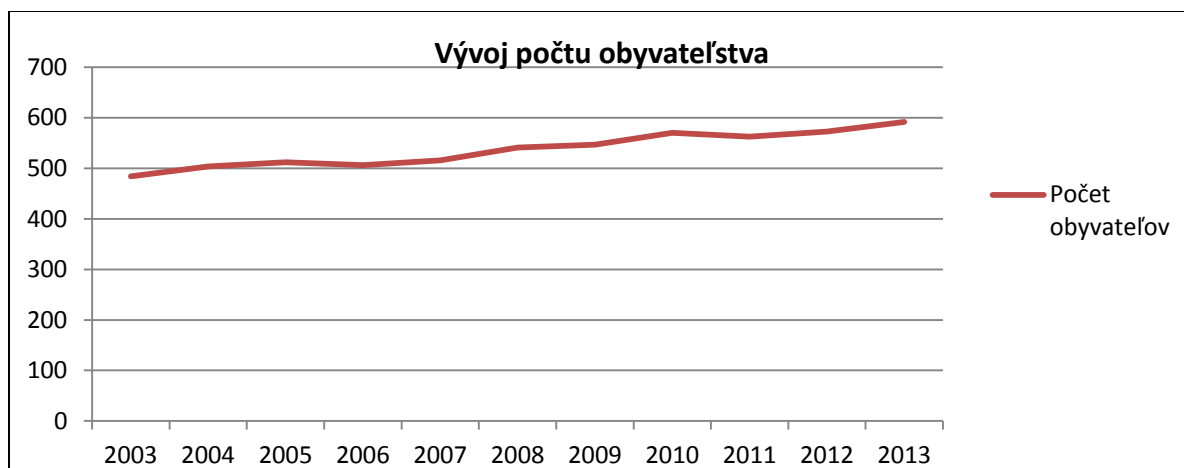
Obec/rok	1869	1890	1910	1930	1948	1970	1991	1996	2001	2002
Tajov	592	610	523	506	459	542	412	410	451	477

Zdroj: ŠÚSR 2014

Tabuľka č. 15: **Prehľad počtu obyvateľov v obci v rokoch 2003-2013**

Obec/rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tajov	484	504	512	506	516	541	547	570	563	573	592

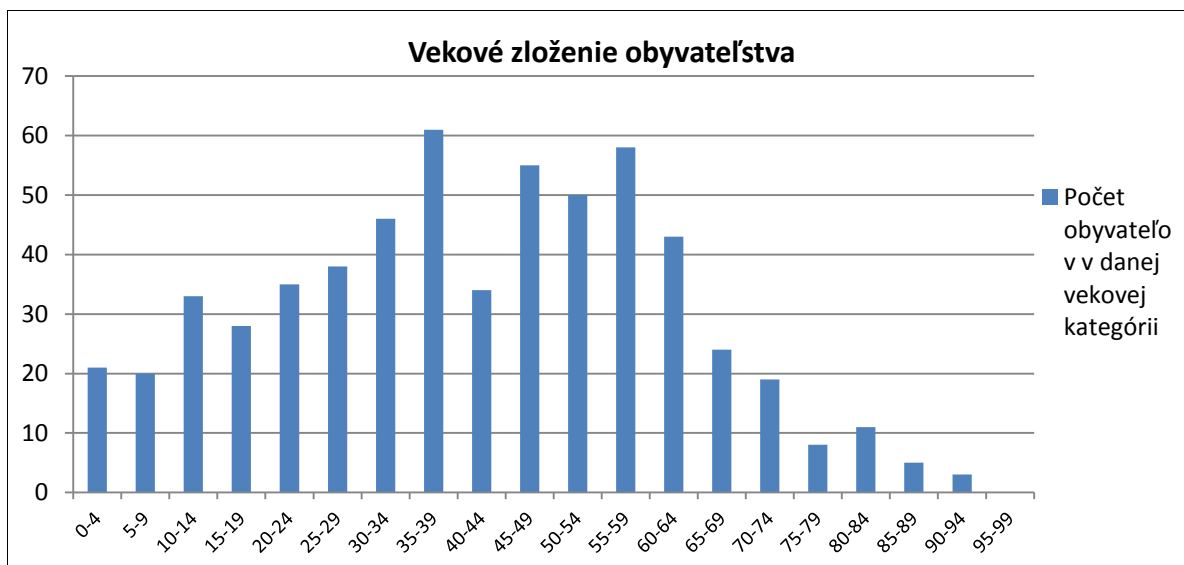
Zdroj: ŠÚSR 2014

Tabuľka č. 16: Vekové zloženie obyvateľstva k 31.12.2013

Vek ,Veková skupina, ukazovateľ	Obec Tajov	Vek ,Veková skupina, ukazovateľ	Obec Tajov
0-4	21	50-54	50
5-9	20	55-59	58
10-14	33	60-64	43
15-19	28	65-69	24
20-24	35	70-74	19
25-29	38	75-79	8
30-34	46	80-84	11
35-39	61	85-89	5
40-44	34	90-94	3
45-49	55	95-99	0

Zdroj: ŠÚ SR 2014

Tabuľka č. 17: Pohyb obyvateľov v období 2001-2013

Obec	celkový prírastok/úbytok obyvateľstva										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2011	2012	2013
Tajov	19	21	7	20	8	-6	10	25	1	10	19

Zdroj: ŠÚ SR 2014

Príčiny trendov v demografických pohyboch

V posledných rokoch zaznamenávajú obce v blízkosti Banskej Bystrice zvýšený záujem mladých ľudí o bývanie na vidieku. Do popredia sa dostáva zdravší a hlavne pokojnejší a bezpečnejší život na dedine. Stúpa záujem o IBV, resp. kúpa a rekonštrukcia existujúcich objektov.

Počet obyvateľov sa v období letnej turistickej sezóny zvýši najmä v podhorských častiach obce vhodných na rekreáciu formou chalupárčenia od 5% - 30%.

Tabuľka č. 18: Priemerný vek, index starnutia k 31.12. 2013

Obec	Muži		Ženy	
	Priemerný vek	Index starnutia	Priemerný vek	Index starnutia
Tajov	41,05	77,78	42,34	110,53

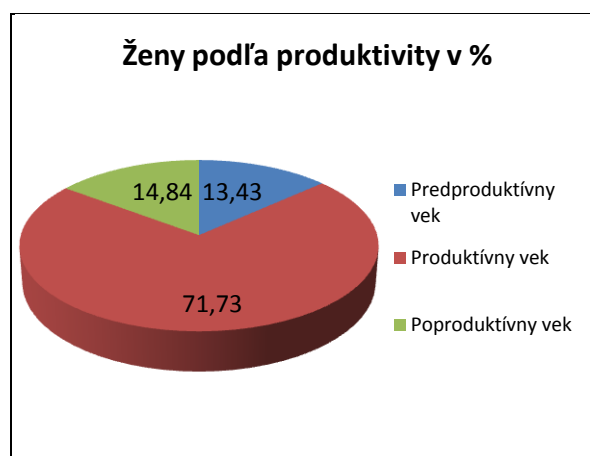
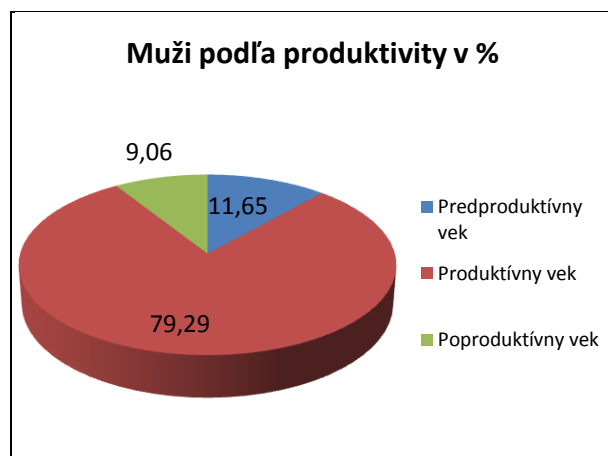
Zdroj: ŠÚSR 2014

Z hľadiska vekovej štruktúry môžeme hodnotiť obec pozitívne, pričom vyše 70% obyvateľstva je v produktívnom veku. Obyvateľstvo v predproduktívnom veku dosahuje v priemere 12,50% a poproduktívnom veku je približne 12% obyvateľstva. Vzdelanostnú úroveň obyvateľov dokumentuje tabuľka.

Tabuľka č. 19: Štruktúra populácie územia podľa produktivity k 31.12. 2013

Obec/rok 2012	Predproduktívny vek		Produktívny vek		Poproduktívny vek		Počet obyvateľov	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Tajov Vyjadrenie v %	11,65	13,43	79,29	71,73	9,06	14,84	309	283

Zdroj: ŠÚSR 2014

Tabuľka č. 20: Najvyššie skončený stupeň vzdelania obyvateľstva, rok 2011

Vzdelanie /ukazovateľ	základné	učňovské a stredné (bez maturity)	úplné stredné a vyššie (s maturitou)	vysokoškolské	bez školského vzdelania	ostatní bez udania
Počet	49	155	178	89	76	15
%	8,72	27,58	31,67	15,84	13,52	2,67

Zdroj: SOBD 2011

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra negatívny pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci zvyšovať počet obyvateľov s úplným stredným vzdelaním, ako aj počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním. Vývoj vzdelanostnej štruktúry sa v sledovanom období vyvíjal smerom k znižovaniu počtu obyvateľov s úplným stredným vzdelaním.

Obyvateľstvo obce je takmer výlučne slovenskej národnosti. Z hľadiska vierovyznania je obec homogénna. Dominantná časť obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi (59 %). Len 4 % obyvateľov je evanjelickej cirkvi augsburského vyznania a až cca. 21 % obyvateľov je bez vyznania.

Tabuľka č. 21: **Národnostné a etnické zloženie obyvateľstva v obci Tajov**

Národnosť	slovenská	maďarská	nemecká	židovská	ukrajinská
Územie spolu: 562	503	-	1	-	-
Národnosť	poľská	moravská	česká	ruská	ostatné, nezistené
Územie spolu: 562	-	-	-	-	58

Zdroj: SOBD 2011

Tabuľka č. 22: **Zloženie obyvateľstva – vierovyznanie v obci Tajov**

Rím.- kat. cirkev	Evanj. cirkev aug. vyznania	Grécko - kat. cirkev	Náb. spol. svedkovia Jehovovi	Pravoslávna cirkev	Kresťanské zbory
331	23	1	-	-	-
Starokatolícka cirkev	Bratská jednota baptistov	ostatné	Bez vyznania	Nezistené	
6	1	-	117	83	

Zdroj : SOBD 2011

2.6 Technická infraštruktúra

Obec je elektrifikovaná ale nie je plynofikovaná. Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod. Obec má vybudovanú splaškovú kanalizáciu. Dažďová kanalizačná sieť je riešená potrubím a prostredníctvom rigolov popri ceste v centre obce. Pokrytie mobilných operátorov je nasledovné T - mobile 100 %, Orange 100 %. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet prostredníctvom telefónnej linky – ISDN, EDGE, DSL, prípadne prostredníctvom mobilných operátorov a firmy prevádzkujúcej WIFI.

Tabuľka č. 23: **Vybavenosť územia infraštruktúrou**

Obec	vodný zdroj	plyn	min. prameň	term. prameň	vodovod	Kanalizácia splašková	ČOV	televíz. signál	Digit. ústredňa	vykurovanie
Tajov	áno	nie	nie	nie	100%	100%	nie	vyhovuje	áno	TP, EI + biomasa

Zdroj: obecný úrad 2014

TP – tuhé palivo, EL – elektrické vykurovanie, VODOVOD – v stĺpci je udávané % napojenosti obyvateľov EO.

Zdroje pitnej vody a ich ochrana

- Všeobecná ochrana podľa § 4 Vodného zákona (138/73 Z. z.) platí pre celé územie mikroregiónu.
- Regionálna ochrana - oblasť riešeného územia sa nachádza v území CHVO Veľká Fatra. Na toto územie sa vzťahuje ochrana podzemnej a povrchovej vody podľa § 19 zákona 138/73. CHVO bola vyhlásená nariadením vlády č. 13/87 Z. z.
- Sprísnená - špeciálna ochrana vyplýva z § 19 zákona 138/73 o stanovení pásiem hygienickej ochrany (PHO) pre využívané vodné zdroje slúžiace pre hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a pre využívané zdroje prírodných liečivých vôd a minerálnych vôd stolových.

V obci v súčasnosti je vybudovaný verejný vodovod napojený na skupinový vodovod. Pokrytie vodovodnou infraštruktúrou je 100 %.

Tabuľka č. 24: **Vyhlásené ochranné pásma vodárenských zdrojov v území**

Názov sídla	Názov vodného zdroja	Číslo rozhodnutia
Tajov	Jabříková	PLVH 775/88-2 25.10.1988

Zdroj: obec 2014

Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

V obci je vybudovaná verejná kanalizácia napojená na verejnú kanalizáciu a ČOV mesta Banská Bystrica.

Odpadové hospodárstvo

Obec Tajov nemá vo svojom katastrálnom území skládku odpadu a ani sa neuvažuje o jej zriadení. Obec má upravené nakladanie s komunálnym odpadom a drobnými stavebnými odpadmi, vznikajúcimi v obci cez VZN. Separovaný zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu je v súčasnosti organizovaný v rôznych formách, separované zložky budú využité ako druhotné suroviny.

Minerálne vody

V katastri obce ani v širšom okolí sa nenachádzajú minerálne vody.

Zásobovanie pitnou vodou

Obec Tajov je zásobovaná z vodných zdrojov Sokolie s celkovou výdatnosťou 16 l.s⁻¹ a Jabříková s výdatnosťou 1,5 l.s⁻¹. V obci sa nachádza aj zdroj DVZ Tajov, ktorý je napojený na Pohronský skupinový vodovod (výdatnosť 28 l.s⁻¹. Obec má 100 % napojenosť obyvateľov na vodovod.

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec je pripojená na zdroj elektrickej energie prostredníctvom distribučných 22/04 kV transformovní, napájaných z 22 kV vonkajších vedení 22 kV káblovými, resp. vonkajšími prípojkami prostredníctvom 110/22 kV transformovní a 110 kV nadradenej siete. Jestvujúci systém v zásobovaní elektrickou energiou je z hľadiska urbanizačného rozvoja nevyhovujúci.

Zásobovanie teplotou

Prevažujúci spôsob vykurovania obce je na tuhé palivo v kombinácii s elektrickou energiou. Z obnoviteľných zdrojov energie používajú obyvatelia obce hlavne palivové drevo, peletky. Obecný úrad, kultúrny dom, materská škôlka, stará škola a pamätný dom JGT sú od roku 2011 vykurované drevnou štiepkou. Zatiaľ v malej miere je využívaná v rodinných domoch aj slnečná energia na ohrev teplej úžitkovej vody. Nezanedbateľný podiel má vykurovanie a ohrev vody elektrickou energiou. Tepelná energia je používaná predovšetkým na vykurovanie objektov a prípravu teplej úžitkovej vody. Spotreba tepelnej energie je svojim charakterom sezónna. Počas trvania letného obdobia je jej denný odber relatívne rovnomerný s malými výkyvmi. Z neobnoviteľných zdrojov energie sa využíva hlavne čierne a hnedé uhlie.

Plynofikácia

Obec nie je plynofikovaná ani sa do budúcnosti neuvažuje s plynofikáciou.

Verejné osvetlenie

Osvetlenie ciest, komunikácií a verejných priestranstiev je vybudované výbojkovými svietidlami, ktoré sú pomocou výložníkov uchytené na podperných bodoch vzdušnej sekundárnej siete NN. Rozvod medzi svietidlami je vodičom AlFe, ktorý slúži ako fáza VO vzdušnej sekundárnej siete NN. Ovládanie VO je centrálné prostredníctvom impulzných káblov pri transformátorových staniciach. Do budúcnosti sa odporúča budovať verejné osvetlenie výbojkovými halogenidovými svietidlami, ktoré budú upevnené na bezpäticových osvetľovacích stožiaroch. Ovládanie navrhovaného osvetlenia je potrebné napojiť pomocou impulzného kábla na centrálny impulz VO obce pri transformátorovej stanici.

Rádiokomunikácie

V obci je príjem televízneho signálu zabezpečovaný cez digitálny signál ktorý je šírený v rámci rádiokomunikácií SR, pričom väčšina občanov v rodinných domoch má zabezpečený signál prostredníctvom vlastných satelitných zariadení.

Miestny rozhlas

Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Od budovy OU je rozvod vedený na kovových stĺpoch, na ktorých sú upevnené reproduktory. Vedenie miestneho rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií, väčšinou súbežne s telefónnym vedením a vedením NN. Pôvodné rozvody sa ponechajú a pre nové zastavané časti sa vybuduje nové vedenie miestneho rozhlasu. Vedenie a umiestnenie reproduktorov sa uloží na podperné body NN distribučnej siete.

Telekomunikácie

Územie obce patrí pod uzlový telefónny obvod Banská Bystrica. Kapacita telefónnej ústredne je vyhovujúca. Pokrytie signálu mobilného telefónneho operátora je vyhovujúce. Vyhovujúca je aj kvalita televízneho signálu. Z hľadiska telekomunikačného členenia obec sa nachádza v UTO Banská Bystrica. V obci je zriadená digitálna ústredňa RSU, jej umiestnenie je vo vlastnom telekomunikačnom objekte. Miestna telefónna sieť v obci a jej miestnych častiach je prevedená káblami v zemi a vzdušným vedením. Pripojenie telefónnych účastníkov je z UR osadených na stĺpoch, vzdušnými vedeniami. Telefónna ústredňa má kapacitu na rozšírenie počtu účastníkov v novej IBV, v novej občianskej vybavenosti a v novej výrobe. Rozšírenie telefónnej siete je navrhované samonosnými telekomunikačnými káblami na drevených podperných bodoch.

Doprava

Obec Tajov sa nachádza v tesnej blízkosti (cca 6 km) krajského mesta Banská Bystrica. Prípojnú dopravnú sieť regiónu na nadradenú sieť predstavuje cesta II. triedy č. 678 (II/578), ktorá nadväzuje na medzinárodnú cestu 77 (I/59). V priestore Banská Bystrica – Zvolen je letisko Tri Duby (Sliač). Na západnej strane regiónu sa nachádzajú strediská rekreácie a turizmu medzinárodného významu Krahule a Skalka. Mesto Banská Bystrica plní pre región funkciu sídla s vyššou občianskou vybavenosťou a funkciu dopravy a zamestnanosti. Poloha obce je z pohľadu dopravných väzieb na nadradenú cestnú a železničnú sieť veľmi dobrá. Zvolenská kotlina je ťažiskovým dopravným priestorom Slovenska, v ktorom sa križujú medzinárodné / celoštátne významné diaľkové ťahy v smere západ - východ (Rakúsko / Česko -) Bratislava / Trenčín - Zvolen - Košice (- Ukrajina) aj sever - juh (Poľsko -) Ružomberok / Žilina - Banská Bystrica - Šahy (- Maďarsko). Stavebnotechnická kvalita týchto ťahov je v súčasnosti nevyhovujúca. Výhľadove sa zlepši vybudovaním rýchlostných ciest aj modernizáciou železničnej siete (pozri schému širších dopravných vzťahov zobrazujúcu výhľadový stav). V priestore B. Bystrica - Zvolen je letisko Tri Duby (Sliač), ktoré má parametre pre prevádzku najmodernejších lietadiel aj predpoklady uspokojiť nároky celého stredného Slovenska na (medzi-) národnú verejnú leteckú prepravu.

Najvýraznejším trendom nielen v tunajšej doprave za uplynulé roky je výrazný rast individuálnej automobilovej dopravy na úkor verejnej osobnej dopravy. Individuálna automobilová doprava je environmentálne najnepriaznivejšia. V obci sa prejavuje hlavne v ranných a popoludňajších hodinách. Spojenie obcí mikroregiónu s mestom Banská Bystrica zabezpečuje SAD Zvolen. Doprava a komunikácie v obci - dĺžka miestnych komunikácií v km 3,5, dĺžka vybudovaných chodníkov 0,4 km, počet autobusových liniek miestneho významu (medzimestské)1.

Tabuľka č. 25: **Stav dopravnej infraštruktúry**

Obec	MHD	Dĺžka miestnych komunikácií	Počet autobusových zastávok	Autobusové prístrešky	vlak	Benzínová pumpa	Dĺžka chodníkov v obci
Tajov	nie	3,5 km	4	2	nie	nie	0,4 km

Zdroj: obec 2014

Súčasný stav komunikačnej siete

Cestná doprava - v danom regióne je dopravná sieť, ktorá sa člení: cesta II. triedy č. 678 (II/578), ktorá nadväzuje na medzinárodnú cestu 77 (I/59). Táto cesta tvorí základnú kostru obce. Na túto dopravnú kostru je napojená sieť miestnych komunikácií, ktoré vytvárajú základný, dopravný, urbanistický raster obce.

Železničná doprava

Priamo v katastri obce sa nenachádza železničná stanica, ani neprechádza železničná trať.

Cestná doprava

Ako vyplýva z predchádzajúceho textu z hľadiska cestnej dopravy je väzba obce na nadradený systém cestnej dopravy priama. Nosnú kostru z hľadiska dopravného bude tvoriť cesta II. triedy č. 678 (II/578), ktorá nadväzuje na medzinárodnú cestu 77 (I/59)

Statická doprava

Hlavné plochy statickej dopravy sú alokované v centre obce. Nedostatočný počet parkovacích miest je hlavne pred obchodom a cintorínom.

Hromadná doprava

Dopravca SAD neuvažuje so zásadnými zmenami vo vykonávaní verejnej pravidelnej autobusovej dopravy na území obce. Pre linky sú tu situované 4 zastávky verejnej pravidelnej autobusovej dopravy. Prístrešky pre cestujúcich na zastávkach sú rekonštruované tak aby v rámci možnosti korešpondovali s miestnou zástavbou. Izochrómy pešej dostupnosti nie je vzhľadom na jestvujúcu zástavbu v plnej miere pre riešené územie aj vzhľadom na zámery SAD vo vykonávaní verejnej dopravy dosiahnuť.

Vodná doprava

V riešenom území nie sú podmienky pre existenciu vodnej dopravy.

Letecká doprava

Najbližšie letisko je na Sliači s civilnou dopravou.

2.7 Sociálna infraštruktúra (občianska vybavenosť a bývanie)

V nasledujúcich tabuľkách je poskytnutý prehľad o existencii základných aj doplnkových zariadení občianskej vybavenosti v obci. Ide o vybavenosť v oblasti technickej infraštruktúry, služieb, sociálnych služieb, zdravotníctva, školstva a športového vyžitia (vzhľadom na sústavne sa meniaci stav sa neudáva počet zariadení). Pošta je v obci Tajov. Zdravotné stredisko sa v obci nenachádza. Obyvatelia využívajú zdravotnícke a sociálne služby v Banskej Bystrici, kde je aj Základná škola pre deti z obce a okolia. Najbližšia lekáreň je v Banskej Bystrici. Obec má katolícky kostol, ktorý môžu navštevovať veriaci z obce. Rovnako môžu obyvatelia obce využívať aj ďalšie služby obyvateľstvu v obciach mikroregiónu (zariadenia športu, a voľného času).

Tabuľka č. 26: Sociálna infraštruktúra v obci

Obec	administratíva	pošta	obchod	espresso	pohostinstvo	kaderníctvo	kino
Tajov	Obecný úrad	áno	áno	nie	áno	áno	nie

Obec	lekár obvodný	lekár pediater	zubár	lekáreň	MŠ	ZŠ - 1. stupeň	ZŠ - 2. stupeň
Tajov	Áno 1 x mesiac	nie	nie	nie	áno	nie	nie

Obec	kostol RKC	kaplnka modlitebňa	zvonica	kult. dom	knižnica	pamät. izba	rozhlás	dom smútku	cintorín
Tajov	áno	áno	nie	áno	áno	áno	áno	nie	áno

Obec	telocvičňa	kúpalisko	lyžiarsky vlek	futbalové ihrisko	vol/tenis ihrisko	klzisko
Tajov	nie	nie	áno	áno	áno	áno

Obec	verejne prístupný internet, miesto	www stránky obcí	propagačný materiál	noviny	informačné strediská
Tajov	nie	www.obectajov.sk	áno v rámci mikroregiónu	áno	nie

Zdroj: obec 2014

V obci sa nachádza materská škola s kapacitou do 21 detí. V súčasnosti je naplno využitá. Trend vývoja počtu detí v materskej škole je vyrovnaný. Škôlka sídli v budove obecného úradu. Budova je vykurovaná kotolňou na štiepku.

Tabuľka č. 27: Vývoj počtu detí v materskej škole

Názov obce /Rok sčítania	2011/12	2012/13	2013/14
Tajov	19	18	21

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 28: Náklady na prevádzku školských zariadení

Ukazovateľ/Rok	2011	2012	2013
Výdavky v Euro	3 280	4 410	4 490

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 29: Školstvo- stav objektov a rozvojové zámery

Obec	Objekty s nevyhovujúcim stavebno – technickým stavom	Málo využívané objekty	Objekty s nepostačujúcou kapacitou	Vlasníctvo objektu/ prevádzkovateľ zariadenia
Tajov	0	0	0	0

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 30: Prehľad a popis inštitúcií pôsobiacej v území

Obec	Miestna úroveň	Regionálna úroveň	Národná úroveň
Tajov	Obecný úrad	-	-

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 31: Verejné a iné služby -situácia

Obec	Obchod a služby	Administratíva
Tajov	1xpredajňa potravín, 1x pohostinstvo	Obecný úrad

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 32: Stav objektov verejných budov

Obec	Objekty s nevyhovujúcim stavebno – technickým stavom	Málo využívané objekty	Objekty s nepostačujúcou kapacitou	Vlasníctvo objektu/ prevádzkovateľ zariadenia
Tajov	Stará ZŠ	Stará ZŠ	0	2

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 33: Známe rozvojové zámery v oblasti verejných a iných služieb

Obec	Známe rozvojové zámery	Vlasníctvo objektu
Tajov	Vybudovanie chodníka na Kalváriu	obec
	Dobudovanie prírodného amfiteátra	obec
	Obnova verejných priestranstiev v obci	obec
	Vybudovanie odklonenia hlavnej cesty od centra obce	obec
	Obnova domu J. Murgaša –využitie pre občianske a obecné účely	obec
	Obnova požiarnej zbrojnice- zmena účelu využitia	obec

Zdroj: obec 2014

Možno konštatovať, že obecné budovy a objekty ako: Obecný úrad a pamätný dom JGT sú v relatívne dobrom stave. V dlhodobom nevyhovujúcom stave je budova starej školy.

Tabuľka č. 34: Náklady na prevádzku verejných obecných zariadení

Ukazovateľ/Rok	2011	2012	2013
Výdavky v Euro	6 744	7 247	5 980

Zdroj: obec 2014

Domový fond

Obyvateľstvo obce na bývanie využíva predovšetkým rodinné domy. Nasledujúca tabuľka prezentuje stav bytového fondu v roku 2011. V obci bolo v tomto roku evidovaných 205 domov, z čoho

26 domov nie je trvale obývaných. V obci sa nenachádzajú bytové domy. Niektoré domy sa rekonštruujú, na účely individuálnej rekreácie sa podľa SOBD 2011 využívajú cca 15 domov.

Tabuľka č. 35: Prehľad domového fondu

Obec	Domov spolu	Trvale obývaných domov	Bytov spolu	Trvale obývané byty
Tajov	205	179	0	0

Zdroj: SOBD 2011

Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

Budova starej školy

Upravený vstup a chodník na cintorín

2.8 Hospodárska základňa

Charakter územia a jeho poloha predurčujú spôsob využívania pôdneho fondu a možnosti celkového hospodárskeho využitia územia mikroregiónu Kremnické vrchy - východ. Lesy pokrývajú necelú 1/4 územia, poľnohospodársku pôdu tvoria najmä trvalé trávne porasty a v menšej miere záhrady a orná pôda. Priemyselná aktivita v území je založená na ťažbe a spracovaní miestnej surovínovej základne. V katastrálnom území sa nachádza najmä drevná surovina.

Priemyselná výroba a stavebníctvo

nemá zastúpenie v obci

Strojársky priemysel

nemá zastúpenie v obci

Drevospracujúci priemysel

nemá zastúpenie v obci

Stavebný priemysel

nemá zastúpenie v obci

Iný priemysel

nemá zastúpenie v obci

Poľnohospodárstvo

Územie obce je zaradené do oblasti hnedých a podzolovaných pôd horských oblastí. Kvalita a zloženie pôdneho fondu, prírodné a klimatické a terénne podmienky neumožňujú rozvoj intenzívnej poľnohospodárskej veľkovýroby.

Poľnohospodársku výrobu zabezpečuje v katastrálnom území Tajov PD Podlavice. V blízkosti sa nachádzajú dve strediská živočíšnej výroby Tajov a Tajovská Kejda, zamerané na chov hovädzieho dobytku. V letnom období sú pasienky využívané pasiením oviec systémom košarovania.

Poľnohospodársku výrobu na území mikroregiónu možno charakterizovať ako stabilizovanú. Intenzifikácia poľnohospodárskej výroby je možná len formou biologickej rekultivácie trvalých trávnych porastov tak, aby sa zachoval krajinný a biologický potenciál krajiny.

Tabuľka č. 36: **Poľn. subjekty, hospodárske dvory, súkromne hospodáriaci roľníci v obci**

Lokalita	subjekt	celková výmera PP	orná pôda	TTP	ošípané	hovädzí dobytok	ovce	počet zamest.
Tajov	PD Podlavice							
	PD	318 ha	18 ha	258 ha	0	150	500	0

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 37: **Poľnohospodárske a výrobné objekty**

Objekt	Podnikateľ, firma	Druh činnosti	Poznámka
Poľnohospodárske družstvo	PD Podlavice	Živočíšna a rastlinná výroba	Počet zamestnancov v B.Bystrici časť Podlavice cca 50

Zdroj: obec 2014

Poľovníctvo a rybárstvo

Na území mikroregiónu sa nachádzajú poľovnícke revíry vysokej zveri a medveďa hnedého. V miestnych potokoch sa združuje pstruh obyčajný a dúhový.

Lesné hospodárstvo

Lesný pôdny fond je v správe Štátnych lesov – LS Banská Bystrica, Urbariátov, p.s. Prírodnú vegetáciu v území tvoria kvetnaté bukové a jedľové lesy. Hospodársky súbor lesných typov tvoria živné jedľovo-bukové smrečiny, živné jedľové bučiny a kyslé bučiny. V obci sa hospodárením v lesoch zaoberajú subjekty ako PD Podlavice na cca 42,4 ha lesnej pôdy. Ťažbu drevnej hmoty realizujú Lesy SR, Urbárske spoločenstvo Podlavice a Urbárske spoločenstvo Jabrícke.

Nerastné suroviny a prírodné zdroje

Hodnotným prírodným zdrojom v území je drevo. Jeho ťažba je však determinovaná rekreačnou a estetickou funkciou lesov.

2.9 Rekreačia a cestovný ruch

Obec je a môže byť z hľadiska rekreácie a cestovného ruchu cieľom prímestskej rekreácie občanov miest B. Bystrica a širokého okolia. Obec je atraktívna predovšetkým pre jej:

- prírodný potenciál a krajinu
- priaznivé podmienky pre cykloturistiku a turistiku
- možnosti chatárenia a chalupárenia

Z hľadiska cestovného ruchu je územie vhodné na rekreáciu. V okolí je krásna príroda pre zimnú i letnú pešiu turistiku. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu možno chápať územie obce v širších súvislostiach v rámci Mikroregiónu Kremnické vrchy – východ.

Z hľadiska cestovného ruchu je prevažná časť územia rekreačným celkom horského funkčného typu medzinárodného významu. Rekreačné priestory Tajov a Kordíky sú označované ako sídelné strediská rekreácie a turizmu a rekreačný priestor Králiky je aglomeráciou rekreačných území.

Vzhľadom na medzinárodný význam tohto strediska je významná predovšetkým zimná turistická sezóna. Územie disponuje vhodnými podmienkami pre zjazdové a bežecké lyžovanie, významné je jeho prepojenie prostredníctvom bežeckých tratí a turistických tratí so samostatným strediskom rekreácie a turizmu medzinárodného významu – Skalkou. Nevyhnutné je dobudovanie tohto rekreačného priestoru a dostavba areálov vrcholových športov v aglomerácii rekreačného územia Králiky.

V letnej turistickej sezóne a mimosezónnom období (jar, jeseň) ponúka obec vhodné podmienky pre turistiku a cykloturistiku. Existuje niekoľko turistických a cykloturistických ciest po obci a po celom mikroregióne. Prevažne poľné cesty.

Dôležité je postavenie obce ako centra prímestskej rekreácie predovšetkým obyvateľov Banskej Bystrice. Územie je využívané pre chatárenie, chalupárenie a záhradkárstvo.

Ubytovanie

Celková lôžková kapacita v Mikroregióne Kremnické vrchy – východ (obce Kordíky, Tajov, Riečka, Králiky) vrátane ubytovania v súkromí je cca 600 lôžok, z toho **v obci 245 lôžok**. Celkový počet ubytovaných turistov a hostí v ubytovacích zariadeniach, chatách, chalupách a ubytovniach na súkromí sa odhaduje približne 7000 hostí za rok. Priemerné využitie kapacity ubytovacích zariadení dosahuje v zimnej sezóne 80 – 100 %, v letnej sezóne a v mimosezóne (jar, leto) je to len cca 20 %, v priemere za rok cca 20 - 30 %. Klientelu tvoria prevažne slovenskí hostia (cca 70 - 80 %), zo zahraničných prevažujú hostia z Maďarska, Českej republiky, Poľska, Nemecka a Holandska (autocamping). Priemerná dĺžka pobytu hostí je v zimnej sezóne 7 dní, v letnej sezóne prevažujú víkendové pobyty (2-3 dni) hostí. Turisti majú možnosť vybrať si ubytovanie v pomerne širokej palete penziónov, chát a privátov, ktoré prevádzkujú prevažne súkromní podnikatelia alebo miestni obyvatelia. Podľa vlastného telefonického a internetového prieskumu je celková ubytovacia kapacita v obci Tajov (vrátane zariadení postavených v katastri Radvaň) 245 lôžok v 11 zariadeniach.

Stravovanie

Stravovanie zabezpečujú väčšie chaty a penzióny prostredníctvom vlastnej kuchyne a jedálne, v menších sú pre turistov k dispozícii malé kuchynky na prípravu vlastného jedla. Reštauračné služby aj pre neubytovaných turistov poskytuje na území katastra obce Tajov Hotel Lesák, Chata nad Tajovom (ktorá je v súčasnosti v rekonštrukcii) a Penzión Holub.

Lyžovanie

Lyžiarske stredisko SKI centrum Tajov sa nachádza v krásnej prírodnej scenérii v pohorí Kremnických vrchov. Návštevníkom ponúka 3 zjazdovky, z ktorých najdlhšia 550 m ľahkej obtiažnosti. Zjazdové trate sú upravované a zasnežované technickým snehom. V stredisku sú k dispozícii 3 vleky Tatra POMA. Celková prepravná kapacita vlekov sa pohybuje od 800 do 1 200 osôb za hodinu. Návštevníci si môžu vychutnať komfort z lyžovania s celkovou dĺžkou zjazdových tratí 1000 m.

Bežecké lyžovanie

Pre milovníkov bežeckého lyžovania sa dá z Tajova prejsť na bežkách do blízkeho strediska Králiky kde sa nachádza niekoľko kilometrov upravovaných bežeckých tratí. Upravované bežecké trate sú vhodné aj pre amatérskych bežkárov a začiatočníkov.

Pešia turistika

Tajov je ideálnym miestom pre turistov všetkých vekových kategórií. Turisti majú možnosť využiť označené chodníky, a to v každom ročnom období. Turista tak ušetrí čas a zbaví sa možných nepríjemností, ktoré vo väčšine prípadov pramenia zo vstupu na privátne pozemky, zo stretnutia so živočíchmi, ktoré môžu byť za určitých okolností nebezpečné alebo je možné dostať sa do terénu, pobyť v ktorom je životu nebezpečný.

Cykloturistika

Mesto Banská Bystrica v spolupráci so samosprávnym krajom, dopravcom i samotnými podnikateľmi zaviedlo prevádzku takzvaných Cyklobusov. Cyklobusy jazdia v letných mesiacoch do Tajova počas víkendov a sviatkov, prípadne vo vybrané dni. Jedna jazda i s batožinou a prevozom bicykla stojí len jedno euro. Celkovo na jednej jazde vozidlo pojme maximálne 35 cestujúcich (19 miest na sedenie) a v závese povezie maximálne štyridsiatku bicyklov. Využívať ho ale môžu aj bežní turisti, alebo samotní obyvatelia obce ako alternatívny spoj, nakoľko časy odjazdov sú riešené pre doplnenie súčasnej dopravy. Z centra Tajova vedie cyklotrasa cez Bystrický okruh na Mútne odkiaľ je možné sa napojiť na existujúci systém cyklotrás v rámci Kremnických vrchov.

Náučné chodníky a turistické trasy

Tabuľka č. 38: **Vyznačené turistické trasy zasahujúce do katastra obce Tajov**

Trasy	Trasa
Žlté označené chodníky	
č. 8441	Tajov - Gergelyho Tunel - Skalka
č. 8442	Kopanice - Chata na Suchom vrchu - Ortúty
Červeno označené chodníky	
č. 0801f	Sedlo Tunel – Kráľova studňa, prameň

č. 0803b	Sedlo Laurín – Sedlo Tunel
Zeleno označené chodníky	
č. 5520b	Kráľické sedlo – Banská Bystrica, Hámor

Zdroj: www.geoparkbb.sk, turistika.oma.sk 2014

Tabuľka č. 39: **Prehľad športových zariadení – letné športy**

Obec	Športové zariadenie	Počet	Vlastník	Povrch	Poznámka
Tajov					
	viacúčelové ihrisko	1	obec	umelá tráva	

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 40: **Prehľad športových zariadení – zimné športy**

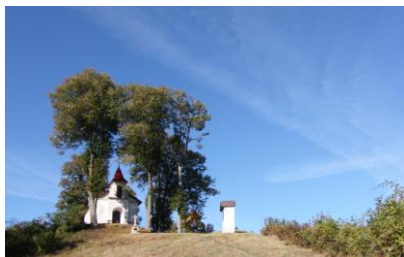
Obec	Športové zariadenie	Počet	Vlastník	Poznámka
Tajov				
	lyžiarsky vleč	3	Ski centrum s.r.o.	prepravná kap. 800 - 1200 os/hod. , počet zjazdoviek 3, dĺžka zjazdoviek 1000 m
	klzisko	1	obec	viacúčelové ihrisko

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 41: **Ubytovacie zariadenia v obci**

Názov zariadenia	Lôžková kapacita	Stravovacia kapacita
Hotel Lesák	hotelová časť: 58 chatky: 87 lôžok	jedáleň: 120kaviareň: 48
Rekr. zariadenie BOPA	v rekonštrukcii	v rekonštrukcii
Chata JUNIOR	28	35 (len pre ubytovaných hostí)
Chata nad Tajovom	v rekonštrukcii	V rekonštrukcii
Penzión HOLUB	5	interiér: 27 + terasa: 40
SPOLU	230	345
Autocamping Tajov	70 miest	-
Ubytovanie v súkromí		-
Pepichová Katarína	5	-
SPOLU	11	
Počet rekreačných chat	81	

Zdroj: obec 2014

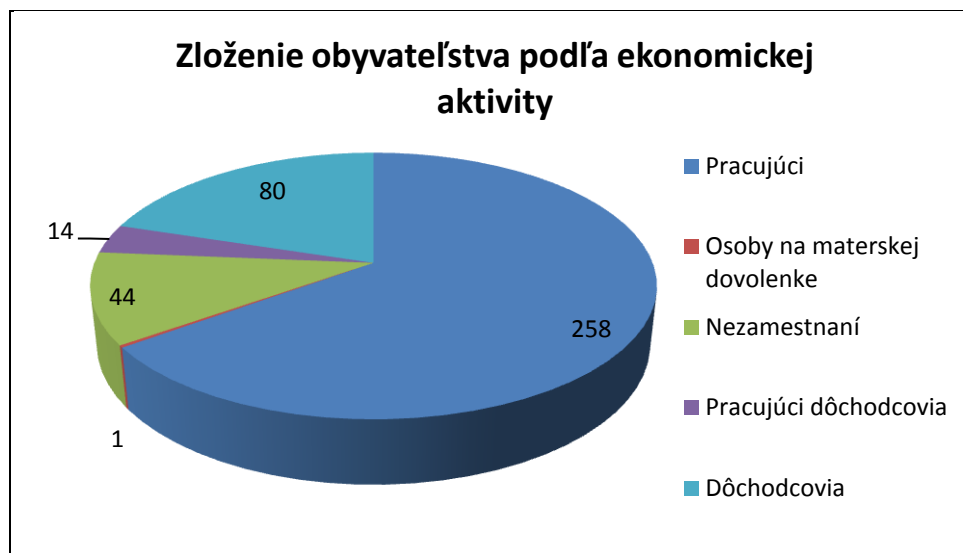
2.10 Trh práce

Zamestnanosť

Tabuľka č. 42: Členenie obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity (2011)

Obec	Počet obyvateľov	Pracujúci	Osoby na materskej dovolenke	Nezamestnaní	Pracujúci dôchodcovia	Dôchodcovia	Ekonomicky aktívni spolu
Tajov	562	258	1	44	14	80	317

Zdroj: SOBD 2011

Z celkového počtu 562 obyvateľov obce bolo v roku 2011 (SOBD2011) ekonomicky aktívnych 332, čo činí 54%. Počet nezamestnaných v roku 2013 bol okolo 18 dlhodobo nezamestnaných osôb, čo predstavuje cca 5 % produktívneho obyvateľstva.

Podnikateľské aktivity, pracovné príležitosti

Obyvatelia obce dochádzajú za prácou najviac do mesta Banská Bystrica. Na území obce neexistuje v súčasnej dobe významnejší zamestnávateľ.

Tabuľka č. 43: Podnikateľské subjekty zapísané v ORSR so sídlom v obci Tajov

Názov podnikateľského subjektu	Podnikateľská oblasť	Vznik
AKIM & GLADIS, s.r.o.	Ekonomické poradenstvo	2007
PMB Partners, s.r.o.	Kúpa za účelom predaja	2005
AQUADUX, s.r.o.	Stavebná činnosť	2005
CiMa - TRADE, s.r.o.	Kúpa tovaru na účely jeho predaja	2007
CS CAPITAL, s.r.o.	Kúpa tovaru na účely jeho predaja	2006
DIPRESS, s.r.o.	Stavebné práce	2005
DOMECHT s.r.o.	výroba farieb, lakov a náterov	2011
DOMINA - SJ, s.r.o.	Kúpa tovaru na účely jeho predaja	2008
E.M.A.S., s.r.o.	Sprostredkovanie obchodu a služieb	2005
ELEXIN spol. s r.o.	Elektrozariadenia, projektovanie, inštalácia	2005
Chaban HSU, s.r.o.	Vodoínštalatérsvo, kúrenárstvo	2006
U GREŠKOV, s.r.o.	Pohostinská činnosť kultúrne podujatia	2011
ISOKOR s.r.o.	prípravné práce k realizácii stavby	2013

JKN s.r.o.	Obchodná činnosť	2012
LA - RA s.r.o.	Poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia	2013
LJ Fantázia s.r.o	Výrobca nápojov, hračiek, obchodná činnosť	2012
VELKÝ DVOR s.r.o.	Ubytovacie služby, pohostinská činnosť	2008
MIRA TIZIANI s.r.o.	Obchodná činnosť	2002
Miroslava Adamčiaková-DÍDA, s.r.o.	Pohostinská činnosť	2012
MITTAR s.r.o.	Obchodná činnosť	2010
PROFI - ALL, spol. s.r.o.	Obchodná činnosť	2006
QR CAR, spol. s r.o.	Autooprava	2006
REDITUS EM s.r.o.	Vedenie účtovníctva	2011
REZIDENCIE SERVIS, s.r.o.	Ubytovacie služby, obchodná činnosť	2011
SKI CENTRUM Tajov spol. s r.o.	Sprostredkovanie obchodu a služieb	2006
Symparkett Ramp + Mauer Banská Bystrica, s.r.o.	Obchodná činnosť	2002
Tajov s.r.o.	Pohostinská činnosť	1997
TMR invest s.r.o.	Obchodná činnosť	2008
HOLUB s.r.o.	Pohostinská činnosť	2014

Zdroj: www.orsr.sk r.2014

Tabuľka č. 44: Podnikateľské subjekty zapísané v ŽRSR so sídlom v obci Tajov

Názov podnikateľského subjektu	Hlavné zameranie činnosti
Ing. Ján Bobok	BOPA Tajov
Ivan Gajdoš	SKI Centrum Tajov
Dalibor Holub	Holub – aperitív bar
Miroslav Greško	Bielostav
Vratislav Greško	Autoprogres
Ján Púchy	Autodielňa
Ján Piecka	Autodoprava Piecka
Hotel Lesák, s.r.o.	Hotel Lesák
Erika Masariková	Tajov 216 vedenie účtovníctva
Ľubica Boboková	Ubytovacie služby
Dušan Chaban	Chaban HSU, s.r.o.
Juraj Lakomčík	Tajov 195 klampiarske a pokrývačské práce
Igor Hrčka, Tajov 194	Tajov 194 výroba, inštalácia a opravy elektrických strojov
Ľubomíra Malagová	Pohostinská činnosť
Ing. Michal Janíček	Enviroclean
Ing. Peter Valach	Twor
Peter Spišiak	Stolárske práce
Henrieta Kučerová	Predaj na priamu konzumáciu, nápoje, zmrzlina
František Gábriš	Hotel Lesák
Klára Giertliová	Poradenská činnosť
Mirko Kalina	vykonávanie prác strojovou technikou
Ivan Bučko	Chata Tajovka

Tomáš Kubeša	Panorama, prevádzkovanie športových zariadení
Ján Bartoš	Nákladná a cestná doprava
Eva Pániková	Kaderníctvo
Ján Sedilek	Tajov 192 podlahárske práce

Zdroj: www.zrsr.sk r.2014

2.11 Ľudský potenciál (spolky, združenia, podnikatelia, kluby)

Kluby, spolky a združené spoločenské aktivity

Tabuľka č. 45: Zručnosti obyvateľstva

Obec	Databáza zručných ľudí v území
Tajov	Tradičné tvarožníky – p. Murgašová (zo Mlyna), p. Račanská

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 46: Prehľad kultúrnych a historických zdrojov – nehmotné zdroje, ľudský potenciál

Obec	Kluby, spolky združenia	Kultúrne podujatia
Tajov	<ul style="list-style-type: none"> Občianske združenie Tajovská kopa, TJ Slovan Tajov, Za rozvoj Tajova o.z. KARATE KLUB Tajov Slovenský Thajský BOX Zväz mládeže obce Tajov 	Tradičný hokejový zápas horný dolný, Fašiangový sprievod, Deň úcty k starším, Stretnutie dôchodcov mikroregiónu, Jánska hostina, Mikuláš, Futbalový zápas slobodní ženatí

Zdroj: obec 2014, register občianskych združení SR 2014

Práca s verejnosťou

Od roku 2007 do roku 2013 neboli realizované žiadne ankety resp. dotazníky v záujme prieskumu verejnej mienky o rozvoji obce. Boli realizované iba stretnutia s občanmi k parciálnym zámerom, ktoré riešili konkrétne lokálne investície ako napr. k pozemkovým úpravám a pod.

2.12 Rozvojové dokumenty (súlady s existujúcou dokumentáciou rozvoja)

Na riešené územie je spracovaných viacero dokumentácií, ktoré sa zaoberajú jeho trvalo udržateľným rozvojom:

Koncepcia územného rozvoja Slovenska ako územnoplánovacia dokumentácia celoštátneho významu rieši nadradené rozvojové osi, hierarchiu sídiel, životné prostredie, nadradené systémy sociálnej a technickej infraštruktúry. Územím MR prechádza horehronská rozvojová os druhého stupňa.

ÚPN VÚC Banskobystrického kraja schváleného vládou SR uznesením č.394 z 9.6.1998 a jeho zmeny a doplnky riešia rozvoj územia podrobnejšie. V tomto dokumente sú zakotvené hlavne:

- rekonštrukcia cesty č. I/66 v úseku Slovenská Ľupča – Brezno (kategória S 22,5/80,100; úsekovo R 22,5/80,100)
- návrh trasy E 77 Banská Bystrica – Slovenská Ľupča – Korytnica so zatunelovaním trasy pri obciach Moštenica a Hiadeľ
- elektrifikácia celoštátnej žel. trate Banská Bystrica – Červená Skala – Margecany
- predĺženie pohonského SKV s napojením sídiel po trase
- výstavba zariadení na využitie miestnych zdrojov energie
- vybudovať sieť digitálnych ústrední na všetkých úrovniach

Zhodnotenie a požiadavky záväznej časti nadradenej ÚPD - Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj (ÚPN VÚC) / výber častí vo vzťahu ku územiu mikroregiónu Kremnické vrchy – východ.

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry a hospodárstva

...

1.7.2. zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,

1.7.3. pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať a rešpektovať ich špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru.

1.7.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráram podporou výstavby verejného dopravného a technického vybavenia obcí tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnym prostredím a dosahovali skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,

...

2.2.1. rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii, v súlade s platnou legislatívou

2.2.2. v chránených územiach zavádzať osobitný režim hospodárenia (chránené územia podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, ochranné pásma vodárenských zdrojov) v zmysle platnej legislatívy,

2.2.3. v národných parkoch a v ich ochrannom pásme a v chránených krajinných oblastiach uprednostňovať poľnohospodárstvo s výrazným ekologickým účinkom a s prioritným cieľom udržania biodiverzity a trvalo udržateľného rozvoja územia,

2.2.4. pri využívaní lesných pozemkov uplatňovať funkčnú diferenciáciu územia aj v závislosti od stupňa ochrany a kategórie chráneného územia v zmysle platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny, v národných parkoch vyhlasovať len lesy osobitného určenia a ochranné lesy, existujúce hospodárske lesy podľa možnosti prekategORIZOVAŤ na lesy osobitného určenia,

2.2.5. v chránených územiach uplatňovať ekologické princípy hospodárenia,

2.2.8. vytvárať podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva, prioritne v horských oblastiach s podporou tradičného pastevného odchovu hospodárskych zvierat, v súlade s ochranou životného prostredia a zdravou výživou,

2.2.9. vytvárať podmienky pre obnovu trvalých trávnych porastov v súlade s udrzaním ekologickej stability územia a zachovania krajinného rázu,

...

Regionálny rozvoj

2.4.4. vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania,

2.4.5. podporovať rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov,

...

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

3.1.6. pre dosiahnutie strategického cieľa a špecifických cieľov rozvoja cestovného ruchu v kraji je v

plánovaní a regulácii územného rozvoja potrebné za prioritné považovať:

...vedomostno-poznávacie štruktúry:

GEOPARKY – Banskoštiavnický, Banskobystrický, Novohradský,

mototuristické trasy:

...Slovenská banská cesta (Malé Karpaty – Štiavnicko-bystrická oblasť – Rudohorie),

Železná cesta (v rámci programu „Európske kultúrne cesty priemyselných pamiatok“ – trasa: Košický kraj - Červená Skala - Muráň - Tisovec - Hnúšťa - Sirk - Jelšava - Štítnik - Kunova Teplica -Tornaľa - Kráľ – Maďarská republika)

! cyklomagistrály:...

Zelená stuha Pohronia

! vodná turistická trasa: rieky Hron a Ipel'

3.1.7. v horskom turizme plne využiť potenciál pre rozvoj zimných lyžiarskych športov v jestvujúcich turistických strediskách, podmienený dosiahnutím konsenzu s orgánmi ochrany prírody a krajiny, umožňujúceho ich funkčné rozšírenie a prípadnú integráciu do aglomerácií. Rozvoj zamerať na dobudovanie rekreačnej vybavenosti a dopravnej a technickej infraštruktúry pre zabezpečenie celoročného využívania ich kapacít,

3.4. Rozvíjať komplexnosť a kvalitu vybavenosti všetkých turisticky atraktívnych miest,

3.4.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia a jeho okolia,

3.4.3. priestor voľnej krajiny využívať predovšetkým na športové, relaxačné, poznávacie a iné pohybové aktivity,

3.5. Zvyšovať kvalitu vybavenosti jestvujúcich stredísk cestovného ruchu na území národných parkov a veľkoplošných chránených území prírody len v súlade s ekologickou únosnosťou dotknutých a nadväzujúcich lokalít

3.5.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia,

3.6. Rozvoj vybavenosti pre rekreáciu a turizmus v nových, doteraz neurbanizovaných lokalitách a v strediskách cestovného ruchu umožniť len v súlade so schváleným programom, alebo plánom rozvoja obce, mesta, alebo regiónu a len na základe schválenej územnoplánovacej dokumentácie. Na územiach s 3. až 5. stupňom ochrany a v územiach európskeho významu podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, nezakladať nové lokality a strediská rekreácie, športu a turizmu.

3.7. Zvyšovať kvalitatívny štandard jestvujúcich stredísk rekreácie a turistiky na území Národného parku Nízke Tatry, Národného parku Muránska planina, Národného parku Veľká Fatra, Národného parku Slovenský raj a v Chránenej krajinskej oblasti Poľana, len v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou.

3.8. Viazť lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok.

3.15. Vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.

3.16. Využiť bohatý kultúrno-poznávací potenciál územia na rozvoj poznávacieho a rekreačného turizmu.

3.17. Zabezpečiť podmienky pre vytvorenie komplexného informačného systému regiónu ako neoddeliteľnej súčasti rozvoja cestovného ruchu a informovanosti o atraktivitách Banskobystrického kraja, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.

3.18. Podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny.

4.10. Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice).

4.14. Podporovať ťažbu nerastov len v územiach kde sa pri realizácii ťažby nepredpokladajú jej negatívne dopady na životné prostredie, vznik environmentálnych záťaží, záujmy ochrany prírody a krajiny, terénny reliéf a súčasnú krajinnú štruktúru. Podporovať len takú ťažbu nerastov, ktorá nepoužíva technológiu kyanidového lúhovania.

4.15. Zabezpečiť ochranu všetkých vodných zdrojov v rozsahu ich vymedzených ochranných pásiem na území kraja využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva

5.4.5. podporovať iniciatívu obcí na vytváranie a odborné vedenie evidencie pamätihodností jednotlivých obcí ako významného dokumentu o kultúrnom dedičstve a histórii špecifických regiónov na území Banskobystrického kraja.

5.5. Zabezpečiť osobitnú pozornosť a zvýšenú ochranu evidovaným, známym a predpokladaným archeologickým náleziskám a lokalitám, v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu.

5.7. Podporovať ochranu vedeckých a technických hodnôt: banské a hutnícke diela – šachty, štôlne, tajchy, huty, hámre, valkovne a pod., vybrať typické remeselnícke a priemyselné objekty...

...

7.1.12. v súlade s Plánmi manažmentu povodí zabezpečiť ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych technických a biotechnických opatrení v povodiach, ktoré spomalia odtok vôd z povodia do vodných tokov, výstavbu retenčných nádrží a poldrov, ochranných hrádzí, protipovodňových línii a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úpravu vodných tokov a ich nevyhnutnú opravu a údržbu,

7.1.13. v zmysle platnej legislatívy zabezpečiť stanovenie rozsahu inundačných území tokov a pri ich využívaní rešpektovať ustanovenia platnej legislatívy o ochrane pred povodňami,

...

7.3.2. ekologizovať výrobu a spotrebu tepla a podľa možností využívať miestne zdroje

7.3.5. podporovať rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie (biomasy, slnečnej, veternej a geotermálnej energie), ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike, s uprednostnením sídiel bez perspektívy zásobovania zemným plynom,

7.3.8. podporovať v oblastiach s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov pre potreby obyvateľov a služieb,

- **Regionálny systém ekologickej stability** okresu Banská Bystrica hodnotí ekologickú stabilitu územia a navrhujú ekostabilizačné prvky a systém hospodárenia na lesnom a poľnohospodárskom pôdnom fonde s cieľom zlepšenia súčasného stavu.
- **Územný plán obce** Tajov má spracovaný a schválený územný plán v roku 2010.

Stav vysporiadania vlastníckych vzťahov (situáciou v ROEP a pozemkových úpravách):

- ROEP a Pozemkové úpravy – stále prebieha, plán ukončenia je v roku 2014

Tabuľka č. 47: **Situácia v Programoch hospodárskeho a sociálneho rozvoja**

Obec	Názov PHSR	Spracovateľ	Programovacie obdobie
Tajov	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mikroregiónu – PHSR obcí MR KVV	OZ KRTKo	2007-2013

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 48: **Územné plány obcí a ďalšie rozvojové dokumentácie**

Názov	Spracovateľ	Rok spracovania	Schválenie Číslo uznesenia
Územný plán obce Tajov	Projektová kancelária A.U.R.A. Ateliér urbanizmu a architektúry, Ing. arch. Jozef Dižka	2010	28.10.2010 č. uzn. 29/2010
Územný plán obce Tajov Zmeny a doplnky č 1	Projektová kancelária A.U.R.A. Ateliér urbanizmu a architektúry, Ing. arch. Jozef Dižka	2013	4.4.2013 uzn. C. 8/2013

Zdroj: obec 2014

Tabuľka č. 49: **Situácia v ďalších rozvojových dokumentáciách**

Obec	Názov a druh dokumentácie	Spracovateľ	Programovacie obdobie alebo rok spracovania
Tajov	Rekonštrukcia elektrickej prípojky na futbal. ihrisku	Ing. V. Bubniak	2014
	Protipovodňová ochrana na potoku Tajovský, Kordický	STvS servicing	2011-2014

Zdroj: obec 2014

HLAVNÉ SMERY A PODMIENKY ROZVOJA PODĽA ÚZEMNÉHO PLÁNU

....

3.4. Zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného a technického vybavenia územia

Doprava

Doprava cestná

- cestu II/578 preložiť z centrálnej časti obce smerom severovýchodným za účelom odstránenia kolíznych bodov,

- rekonštruovať cestu II/578 v zastavanom území obce tak, aby intenzita premávky bola spomalená s väčším rozhľadom v križovatkách pre vodičov motorových vozidiel a s väčším prehľadom na prechodoch pre chodcov

Doprava pešia a cyklistická

- rezervovať územie pre chodník pre peších a pre cyklistov pozdĺž cesty II/578,
- pri navrhovaní nových a pri rekonštrukciách miestnych komunikácií riešiť chodníky pre peších,
- podľa potreby upravovať účelové komunikácie na používanie pre turistiku pešiu a cyklistickú.

3.7.

Vymedzenie zastavaného územia obce Návrh ÚPN obce Tajov vymedzenie zastavaného územia navrhuje rozšíriť:

- v časti údolnej - vo východnej časti obce územie medzi cestou II/578 a Tajovským potokom rozšírenie pre funkciu bývania a funkciu zmiešaného územia,
- v časti stredovej I. s územím Tajovského salaša s auto campingom pre funkciu rekreácie, cestovného ruchu a športu,
- v časti podhorskej s územiami okolo Chaty nad Tajovom a hotela Lesák pre funkciu rekreácie, cestovného ruchu a športu.

3.11. Zoznam verejnoprospešných stavieb

Z návrhu územného plánu vyplývajú požiadavky na zabezpečenie verejnoprospešných stavieb, pre ktoré je potrebné až do doby ich realizácie vytvoriť vhodné územné a technické podmienky, ktoré umožnia ich realizáciu. Z § 29 zák. č. 50/1976 Zb. ako aj zo znenia neskorších predpisov vyplývajú možnosti pre vyvlastnenie pozemkov, stavieb a práv pre úspešnú realizáciu verejnoprospešných stavieb.

• Sociálne bývanie

1. stavby pre bývanie sociálne odkázané skupiny obyvateľstva

• Základná a vyššia vybavenosť sociálneho charakteru

1. zriadenie športových a rekreačných plôch v centre obce

• Verejná zeleň

1. regionálny hydrický biokoridor popri Tajovskom a Kordíckom potoku

2. výsadba líniovej zelene pozdĺž hlavných dopravných trás a vodných tokov

3. budovanie nevyhnutnej izolačnej a ochrannej zelene na celom území obce

4. budovanie verejnej zelene v lokalitách novej IBV

• Doprava cestná

1. preložka cesty II/578 v centrálnej časti obce

2. miestne komunikácie triedy C a D

3. komunikácie pre peších

4. cyklistické trasy

5. verejné parkoviská

6. zastávky pre autobusy SAD

• Vodné hospodárstvo

2. rozšírenie vodojemu Tajov II. pri ihrisku

3. rozšírenie rozvodnej siete DN 100 verejného vodovodu do rozvojovej lokality Kráľická cesta

4. realizácia stavby „Banská Bystrica – sústava na likvidáciu odpadových vôd“

5. realizácia verejnej obecnej splaškovej kanalizácie a jej rozšírenie do lokalít územného rozvoja

6. rekonštrukcia premostenia Tajovského potoka na ceste do Králik v centre obce

7. zvýšenie brehov Tajovského potoka a Kordického potoka v miestach vybrežovania povodňových prietokov

8. poldre Podlavické lazy a Jabříková

9. malá vodná nádrž na akumuláciu vody a transformáciu povodňovej vlny na Kordíckom potoku

Záväzné regulatívy rozvoja funkčného a priestorového usporiadania územia vzťahujúce sa k obci Tajov z uvedenej nadradenej ÚPD sú tieto:

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a kultúrno-historických a urbanisticko architektonických daností, zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,
- pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať ich špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,

- vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráм podporou výstavby verejného dopravného a technického vybavenia obcí tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnym prostredím a dosahovali skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.

2. V oblasti hospodárstva

- vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj,
- podporovať prednostné využívanie existujúcich priemyselných a poľnohospodárskych areálov formou ich rekonštrukcie, revitalizácie a zavádzaním nových technológií šetriacich prírodné zdroje, ktoré znížia množstvo vznikajúcich odpadov a znečisťovanie životného prostredia, prípadne budú odpady zhodnocovať, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo:
- rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii, v súlade so zákonom č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- v chránených územiach zavádzať osobitnú sústavu hospodárenia (chránené územia podľa §17 ods. 1 písm. c), d), e), f) a §27 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, ochranné pásma vodných zdrojov, ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd),
- v národných parkoch a v ich ochrannom pásme a v chránených krajinných oblastiach uprednostňovať poľnohospodárstvo s výrazným ekologickým účinkom,
- pri využívaní LP uplatňovať funkčnú diferenciaciu územia aj v závislosti od stupňa ochrany a kategórie chráneného územia v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v národných parkoch vyhlasovať len lesy osobitného určenia a ochranné lesy, -v chránených územiach uplatňovať ekologické princípy hospodárenia,
- zalesniť pôvodnými, stanovištne vhodnými druhmi drevín poľnohospodársky nevyužiteľné pozemky, ak súčasne nepredstavujú biotop chránených druhov rastlín, alebo živočíchov a ak tým nie sú ohrozené záujmy ochrany prírody podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, a vykonať ich prevod do lesného pôdneho fondu,
- zosúladiť stav evidencie pozemkov s ich skutočným stavom
- prevod zalesnených nelesných pozemkov do LP,
- vytvárať podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva v súlade s ochranou životného prostredia a zdravou výživou,
- vytvárať podmienky pre obnovu TTP v súlade s udrzaním ekologickej stability územia a zachovania krajinného rázu,
- stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd a ich ochranu uskutočňovať ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia.

.
..
.

regionálny rozvoj

- vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania, diverzifikovať odvetvovú a ekonomickú základňu miest a regiónov a podporovať v záujme trvalej udržateľnosti malé a stredné podnikanie,
- zabezpečiť v záujme rozvoja vidieka v horských a podhorských oblastiach so sťaženými prírodnými podmienkami primeranú životnú úroveň a zlepšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva prostredníctvom podpory vybraných centier s využitím ich prírodného, demografického a kultúrno-historického potenciálu v prospech rozvoja vidieckych oblastí.

3. V oblasti rekreácie a turistiky

- Usmerňovať rozvoj funkčno-priestorového subsystému rekreácie a turistiky v súlade s Konceptiou územného rozvoja Slovenskej republiky 2001 a Programom hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja,
- Utvárať podmienky na rozvoj krátkodobej rekreácie obyvateľov mestských sídiel budovaním rekreačných zón sídelných útvarov,
- Utvárať územno-technické predpoklady na rozvoj všetkých aktuálnych foriem domácej a medzinárodnej turistiky v sídlach a rekreačných útvaroch modernizáciou jestvujúcej a budovaním novej obslužnej, relaxačnej a športovej vybavenosti v zastavanom území a nadväzujúcich priestoroch, na významných medzinárodných a regionálnych cestných trasách kraja a na cykloturistických trasách všetkých kategórií,

Rozvíjať komplexnosť a kvalitu vybavenosti všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu

- zariadenia a služby umiestňovať do ich zastavaného územia a jeho okolia,
- zariadenia a služby mimo zastavaných území miest a obcí, umiestňovať do už zastavaných lokalít,
- priestor voľnej krajiny využívať predovšetkým na športové, relaxačné, poznávacie a iné pohybové aktivity.
- rozvoj vybavenosti pre rekreáciu a turizmus v nových, doteraz neurbanizovaných lokalitách a strediskách cestovného ruchu umožniť len v súlade so schváleným programom, alebo plánom rozvoja obce, mesta, alebo regiónu a len na základe schválenej územnoplánovacej dokumentácie. Na územiach s 3. až 5. stupňom ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, nezakladať nové lokality a strediská rekreácie, liečby, športu a turizmu,

Viazať lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok,

Využiť bohatý kultúrno-poznávaci potenciál územia na rozvoj poznávacieho a rekreačného turizmu,

Zabezpečiť podmienky pre vytvorenie komplexného informačného systému regiónu ako neoddeliteľnej súčasti rozvoja cestovného ruchu a informovanosti o atraktivitách Banskobystrického kraja, pri súčasnom rešpektovaní zákona č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny,

Podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny.

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a PF

Rešpektovať územné vymedzenie, podmienky ochrany a využívanie všetkých vyhlásených chránených území v kategóriách chránená krajinná oblasť, národný park, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok, chránené vtáčie územie, navrhované územie európskeho významu, rešpektovať biotopy európskeho významu a národného významu, biotopy chránených rastlín a živočíchov,

Podporovať prípravu na začlenenie územia Poiplia, Kremnických vrchov, Balockých vrchov a Drienčanskeho krasu do kategórie chránená krajinná oblasť,

Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území chránených podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny diferencovaný spôsob hospodárenia a uprednostňovať biologické a integrované metódy ochrany územia,

Rešpektovať prvky územného systému ekologickej stability,

Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené:

- zákonom č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny pre kategórie a stupne ochrany chránených území,
- zákonom Slovenskej národnej rady č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov a zákonom Slovenskej národnej rady č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva v znení neskorších predpisov pre lesné ekosystémy v kategóriách ochranné lesy a lesy osobitného určenia,
- zákonom č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného
- prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov pre poľnohospodárske ekosystémy v kategóriách podporujúcich a zabezpečujúcich ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),
- medzinárodnými dohovormi, ktorými je Slovenská republika viazaná pre ekosystémy mokradí majúcich medzinárodný význam najmä ako biotopy vodného vtáctva.

Zosúlaďovať trasovanie dopravnej a technickej infraštruktúry s prvkami ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť,

Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (pôsobenie priemyselných a dopravných exhalácií, znečisťovanie vodných tokov a pod.).

Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesnú pôdu ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným

potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice).

Zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej.

Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia, s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov.

Zabezpečovať zvýšenie ekologickej stability a obnovu biologickej rozmanitosti v územiach a krajinných segmentoch s narušeným prírodným a životným prostredím.

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ochrany pamiatkového fondu a kultúrneho dedičstva

Rešpektovať pamiatkový fond a kultúrne dedičstvo, predovšetkým chrániť najcennejšie objekty a súbory objektov zaradené, alebo navrhované na zaradenie do kategórie pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a nehnuteľné národné kultúrne pamiatky, vrátane ich vyhlásených ochranných pásiem, chrániť ich a využívať v súlade s ustanoveniami zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu,

Utvárať podmienky na ochranu pamiatkového fondu a spolupracovať s orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu pri záchrane, obnove a využívaní pamiatkového fondu, pamiatkových území a ich ochranných pásiem v súlade s ustanoveniami zákona č. 42/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu. Obdobne utvárať podmienky pre ochranu pamätihodností miest a obcí a spolupracovať s orgánmi samosprávy miest a obcí v rámci kraja,

Zabezpečiť osobitnú pozornosť a zvýšenú ochranu evidovaným, známym a predpokladaným archeologickým náleziskám a lokalitám v súlade s ustanoveniami zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu,

Podporovať dodržiavanie zásad pamiatkovej starostlivosti na území historických jadier miest a obcí nepodliehajúcich ochrane pamiatkového fondu zo zákona, ako aj v častiach územia so zachovanou historickou urbanistickou štruktúrou a historickým stavebným fondom,

Rešpektovať typické formy a štruktúry osídlenia charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k staviteľstvu, ľudovému umeniu, typickým formám hospodárskych aktivít a väzbám s prírodným prostredím,

Rešpektovať pri rozvoji územia význam a hodnoty jeho kultúrno-historických daností v nadväznosti na všetky zámery v sociálno-ekonomickom rozvoji.

6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

v oblasti rozvoja cestnej infraštruktúry

- rekonštruovať a vybudovať cestu II/578 v úseku Banská Bystrica - Tajov – Kordíky s obchvatom mesta Banská Bystrica (časť Podlavice)
- utvárať podmienky na ochranu územia v okolí dopravných trás s veľkou intenzitou dopravného zaťaženia pred negatívnymi dôsledkami dopravy, monitorovať dodržiavanie prípustných hladín hluku a určovať zásady ochrany dotknutého územia pred jeho účinkami s návrhom a následnou realizáciou opatrení na ochranu proti hluku,
- prednostne pripravovať a realizovať nevyhnutné úpravy dopravných trás v najzaťaženejších a najnebezpečnejších úsekoch a v priestoroch s najvyšším zaťažením životného prostredia negatívnymi dôsledkami dopravy,
-

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

vodné hospodárstvo

- zabezpečiť vypúšťanie komunálnych odpadových vôd výstavbou verejnej kanalizácie s ČOV (prípadne iné vhodné spôsoby odvádzania komunálnych odpadových vôd) v aglomeráciách nad 10 000 ekvivalentných obyvateľov do 31.12.2010 a v aglomeráciách od 2 000 - 10 000 ekvivalentných obyvateľov do 31.12.2015 v súlade s nariadením vlády SR č. 491/2002 Z. z. ktorým sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd,

- podporovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaných území miest a obcí, nadväzne komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach vodných tokov v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody v súlade s Programom protipovodňovej ochrany Slovenska do roku 2010 a Protipovodňovými plánmi miest a obcí,
- zabezpečiť ochranu inundačných území vodných tokov a zamedziť v ňom výstavbu a iné činnosti, ktoré zvyšujú riziko povodňového ohrozenia,
- akceptovať pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade so zákonom č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a doplnení zákona č. 76/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach.

Zásobovanie elektrickou energiou

- pri budovaní, plánovaní a rekonštruovaní nadzemného elektrického vedenia používať také technické riešenie, ktoré bráni usmrčovaniu vtákov (podľa § 4 ods. 4 a 5 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny)

Zásobovanie plynom a teplom

- prednostne využívať zemný plyn na zásobovanie lokalít teplom, s cieľom znížiť miestnu záťaž znečistenia ovzdušia,
- ekologizovať výrobu a spotrebu tepla a podľa možností využívať miestne zdroje energie,
- podporovať v oblastiach s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov pre potreby obyvateľov a služieb.

8. V oblasti sociálnej infraštruktúry

Sociálna pomoc

- podporovať vytvorenie siete domácej ošetrovateľskej starostlivosti a starostlivosti o dlhodobo chorých a zdravotne ťažko postihnutých.

9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

Zabezpečiť dosiahnutie cieľa kvality ovzdušia v území podľa §5 zákona č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia, ktorým sa dopĺňa zákon č. 40/1998 Z.z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší) v oblastiach riadenia kvality ovzdušia v súlade s vypracovanými Programami na zlepšenie kvality ovzdušia.

Ochranu vôd realizovať ako

- ochranu v chránených vodohospodárskych oblastiach Veľká Fatra, Nízke Tatry - západná časť, Nízke Tatry - východná časť, Horné povodie Ipľa, Rimavice a Slatiny, Muránska planina, Horné povodie Hnilca podľa § 31 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a NV SSR č.13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd,
- ochranu vodárenských tokov a ich povodí podľa vyhlášky MP SR č. 525/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú vodárenské toky, ich povodia a vodohospodársky významné toky,
- ochranu vodárenských zdrojov podľa § 32 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách
- ochranu prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd podľa § 65 zákona NR SR č. 277/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov,
- ochranu v citlivých oblastiach podľa § 33 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách,
- ochranu v zraniteľných oblastiach podľa § 34 zákona č. 364/2004 Z.z. a vyhlášky MP SR č. 392/2004 Z.z., ktorou sa ustanovuje Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach,
- ochranu pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov podľa § 35 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách, zabezpečením prijateľnej úrovne ochrany podľa Kódexu správnej poľnohospodárskej praxe (príloha č.5 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách),
- zabezpečiť minimálne dvojstupňové čistenie komunálnych odpadových organicky znečistených priemyselných odpadových vôd vypúšťaných do povrchových tokov v súlade s limitnými hodnotami znečistenia podľa nariadenia vlády SR č. 491/2002 Z.z. (§ 32 zákona č. 364/2002 Z.z. o vodách),
- rešpektovať ustanovenia vyhlášky MZ SR č. 151/2004 Z.z. o požiadavkách na pitnú vodu a kontrolu kvality pitnej vody a vyhlášky MZ SR č. 30/2002 Z.z. v znení vyhlášky č. 146/2004 Z.z. o požiadavkách na vodu na kúpanie, kontrolu kvality vody na kúpanie a na kúpaliská.

Vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozvoj a budovanie potrebnej kapacity zariadení na zhodnocovanie, zneškodňovanie, zber a iné nakladanie s odpadmi,

Usmerňovať cieľové smerovanie nakladania s odpadmi, budovanie nových zariadení na zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov a budovanie zariadení na iné nakladanie s odpadmi v území v súlade s Programami odpadového hospodárstva.

Zabezpečiť na území Banskobystrického kraja lokality pre výstavbu zariadení na zneškodňovanie, zhodnocovanie a kompostovanie odpadov,

Sanovať skládky odpadov, ktoré sú rizikovými z hľadiska ohrozenia kvality životného prostredia.

10. Verejnoprospešné stavby vzťahujúce sa k obci Tajov

Cestná doprava

- ostatné cesty II triedy - II/578, rekonštrukcia v celom úseku tejto cesty na území Banskobystrického kraja (s výhľadovou rezervou územia pre cestné obchvaty obcí),

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

- realizácia skupinových kanalizačných systémov - Banská Bystrica - Malachov – Badín - Nemce - Selce - Kyncelová – Tajov.

Výstupy z riešenia územnoplánovacej dokumentácie vyššieho stupňa

- záväzná časť "Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrického kraja" sú záväzným dokumentom pre riešenie ÚPN obce Tajov.

Majetok obce a investičné aktivity obce v posledných 5 rokoch, plánované investičné aktivity

Tabuľka č. 50: Majetok obce

Obec	Celková nadobúdacia hodnota majetku obce v EUR	Celková posledná účtovná hodnota majetku v EUR k 31.12.2013
Tajov	609 618,79 €	392 484 €

Zdroj: obec 2014

Hodnotenie doterajšieho rozvoja hlavne zo zameraním na integrovaný prístup, vrátane popisu využitia vonkajších zdrojov, napr. EU fondov, štátneho rozpočtu, súkromné zdroje a ďalších nástrojov

Využitie EÚ zdrojov: výborné, priemerné, slabé, žiadne

Využitie štátnych zdrojov: výborné, priemerné, slabé, žiadne

Využitie iných zdrojov: výborné, priemerné, slabé, žiadne

Využitie regionálnych zdrojov (BBSK a pod.): výborné, priemerné, slabé, žiadne

2.13 Realizovaný rozvoj

Realizované investície, projekty, aktivity hlavne so zameraním na integrovaný prístup (posledných 5 rokov).

Tabuľka č. 51. : Realizované projekty v obci za posledných 5 rokov

Projekt:	Viacúčelové ihrisko
Podporil:	BBSK
Rok:	2009
Rozpočet:	3 021,00 €
Projekt:	Rekonštrukcia budovy OÚ Tajov
Podporil:	Fond EÚ, SR
Rok:	2010
Rozpočet:	189 952,75 €
Projekt:	Podpora separácie a zhodnocovania BRO
Podporil:	Enviromentálny fond SR
Rok:	2011
Rozpočet:	84 328,20 €
Projekt:	Prístupový chodník cintorín
Podporil:	Ministerstvo financií SR
Rok:	2011
Rozpočet:	11 110,92 €
Projekt:	Zastávka Jozefa Murgaša
Podporil:	BBSK
Rok:	2012
Rozpočet:	2 043,38 €
Projekt:	Oprava domu J. G. T. I. etapa
Podporil:	Ministerstvo kultúry SR
Rok:	2013
Rozpočet:	11 216,00 €
Projekt:	Prevencia proti kriminalite prostredníctvom kamerového systému
Podporil:	Ministerstvo vnútra SR
Rok:	2013
Rozpočet:	2 585,95 €
Projekt:	Vybudovanie nových značených turistických trás v okolí obce Tajov
Podporil:	Klub slov. turistov, Oblastná organizácia CR Stred. Slovensko
Rok:	2013
Rozpočet:	1800 €
Projekt:	Vybudovanie verejných WC
Podporil:	vlastné
Rok:	2011
Rozpočet:	2000 €

Zdroj: obec 2014

2.14 Finančná analýza

DOMÁCE ZDROJE (V EURO)		
Názov obce	Tajov	
Zdroje	Rok	Štátne zdroje (z Ministerstva financií)
Podielové dane z daní právnických osôb	2011	
	2012	
	2013	
Podielové dane z daní fyzických osôb	2011	105 500,60
	2012	116 222,37
	2013	114 082,41
Cestná daň	2011	
	2012	
	2013	
Dotácia na samosprávne funkcie obcí	2011	7 189,44
	2012	2 471,39
	2013	6 213,66
Iné štátne zdroje (Štátne fondy, Pro Slovakia, POD...)	2011	94 621,59
	2012	4 062,48
	2013	14 280,83
Štátne zdroje spolu:	2011	207 311,63
	2012	122 756,24
	2013	134 576,90
Zdroje	Rok	
Daň z nehnuteľností fyzických osôb	2011	11 050,14
	2012	12 979,72
	2013	13 146,49
Daň z nehnuteľností právnických osôb	2011	13 740,26
	2012	13 908,09
	2013	13 885,12
Miestne poplatky	2011	13 791,49
	2012	13 871,38
	2013	14 679,68
Správne poplatky	2011	4 844,64
	2012	6 354,54
	2013	6 479,14
Zdroje z predaja a prenájmu	2011	11 382,06
	2012	22 232,95
	2013	12 958,38
Zdroje z podnikateľskej činnosti obce	2011	-
	2012	-
	2013	-
Obecné zdroje spolu:	2011	54 808,59
	2012	69 346,68
	2013	61 148,81
Zdroje	Rok	
Dary a sponzorstvá	2011	1 140
	2012	628,66
	2013	3 400,00
DOMÁCE ZDROJE SPOLU:	2011	319 522,66
	2012	192 731,58
	2013	199 125,71

Zdroj: Obec 2014

ZAHRANIČNÉ ZDROJE (v Euro)	
Obec	Tajov
Rok	<i>Tendre a výzvy</i>
2011	-
2012	-
2013	-
Rok	<i>Fondy EÚ</i>
2011	55 526,68
2012	16 220,37
2013	15 191,43
Rok	<i>Bilaterálna spolupráca</i>
2011	-
2012	-
2013	-
Rok	<i>Iné zahraničné zdroje</i>
2011	-
2012	-
2013	-
ZAHRANIČNÉ ZDROJE SPOLU:	
2011	55 526,68
2012	16 220,37
2013	15 191,43
ZDROJE POUŽITÉ NA ROZVOJ / z domácich a zahraničných zdrojov spolu / :	
2011	150 148,27
2012	20 282,85
2013	26 980,17

Zdroj: Obec 2014

3. SWOT ANALÝZY

3.1. SWOT ANALÝZA vnútorná (s verejnosťou)

obec Tajov

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • prejazdna obec alt. centrum mikroregiónu a vstup do rekreačných oblastí Kremnických vrchov • história (tradície + pamätne miesta, J.G. Tajovský, J. Murgaš) • Tajovská kopa -prírodné pamiatky • prírodné prostredie Kremnických vrchov – okolie obce • zdravé prostredie s peknými výhľadmi – Košiarovo, Gergelyho tunel, Kalvária • blízka poloha k mestu • sakrálné stavby –kostol s osvetlením, kalvária • dobré priestorové možnosti centra obce -Plac (notárska záhrada + námestie) • zachovalá ľudová architektúra • pošta • knižnica • materská škôlka • lekár (jeden 1xmesačne) • káblová televízia • sieť pevná aj mobilná • ihrisko • lyžiarsky vlek (400m)-Gajdoš • klub dôchodcov • ubytovacie a stravovacie zariadenia (Holub, Tajovská chata, Lesák, Bopa, Autocamping-ATC, Slniečko) • podujatia organizované kultúrnou komisiou (Jánska hostina, fašiangy, karneval na ľade, Deň matiek, výročia, jubileá, stretnutia) • služby (golf-adventure areál, ai) • rekonštruovaný vodovod - čiastočne • autoservis • vodári -STVPS • futbalové ihrisko so zastrešenými šatňami, futbalový oddiel • občianske združenie Tajovská kopa • pramene pitnej vody • čiastočná kanalizácia • obnovená budova obecného úradu • obnovený Dom J. G. Tajovského • prírodný amfiteáter za Domom J.G.T. • vybudované verejné WC • vybudovaný chodník na cintorín s osvetlením a vstupnými bránami • obnovený objekt Divadla U Greškov • regionálna aj medzinárodná spolupráca obce • obnovené povrchy miestnych komunikácií • vykurovanie obecných budov biomasou 	<ul style="list-style-type: none"> • prejazdna obec - negatívne vplyvy (životné prostredie a doprava), a bezpečnosť • chýbajú chodníky popri hlavnej ceste • nevyhovujúce miestne komunikácie • chátrajúce obecné budovy • predimenzovaná doprava • znečisťovanie potoka nedokončenou kanalizáciou • slabá spolupráca s podnikateľmi v CR • neregulovaný potok (Kordický, Králický, Tajovský) • nedostatočné využitie Domu J. Murgaša, nevyhovujúci stav, pamätná izba v havarijnom stave • nedobudované rigoly • nedostatočný tlak vody • chýbajú odstavné plochy (cintorín) • chýbajú zábradlia popri potoku (Jabříková) • neobnovená materská škôlka • čierne skládky (od záhradkárov + chalupárov) • slabý záujem občanov o veci verejné • chýba kultúrny dom • nedostatočná propagácia obce • zastarané vedenie rozhlasu • chýba chodník na Kalváriu • zaniknuté ochotnícke divadlo • prisťahovaní obyvatelia sa nezapájajú do verejného života • napriek investíciám obce múzeum J.G.T netvorí príjem do obce (prevádzkovateľ -Lit. a hudobné múzeum v meste) • chatári neodvádzajú dane za ubytovanie • salaš neposkytuje domácim produkciu, ktorú vyváža mimo obce • nedostatok občianskych iniciatív a združení • obec nevlastní lesné pozemky ani iné surovinové zdroje • zanedbaná starostlivosť o pasienky, nevyužívaný pôdny fond
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> • obnova a využitie Domu J. Murgaša pre 	<ul style="list-style-type: none"> • existujúce domy popri ceste (nemožno rozšíriť

<p>činnosti obce</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprístupnenie Kalvárie • obnova škôlky • upevnenie štátnych ciest (rozšírenie a chodníky), zvýšenie bezpečnosti • využitie baníckej histórie v cestovnom ruchu • realizácia sochárskych pomníkov osobnostiam Tajova (JGT, Murgaš) • dobudovanie centra obce a využitie voľných plôch • využitie požiarnej zbrojnice pre verejné záujmy • zasnežovanie + umelé osvetlenie areálu vleku • zlepšenie podmienok pre obnovu divadelnej tradície • využitie pamiatok pre občianske a obecné účely • sprístupnenie Kalvárie s vyhlídkou • ukončenie rekonštrukcie vodovodu • využiť hodnoty obce pre poznávací turizmus – náučné trasy ako chodníky a cyklochodníky • dostávať nové domy na bývanie (Beňová, Požiarovo, Hrádok) • nájsť program pre mladých • zavedenie malého hospodárenia 	<p>komunikácie)</p> <ul style="list-style-type: none"> • hrozba povodní na Tajovskom potoku • zvýšená doprava do rekreačných stredísk Králiky, Kordíky, Tajov - smer Kordíky • negatívne vplyvy na kvalitu bývania (hluk, doprava, bezpečnosť) • zosuvy a erózie pôdy • zarastanie pozemkov neudržiavaním krajiny • nárast nezamestnanosti a prehlbovanie chudoby na Slovensku • nepriaznivé legislatívne podmienky pre podnikanie • znižovanie rozpočtu vidieckych obcí na Slovensku • neúspech v získavaní podpory z EÚ fondov v rozvoji obce (aj v realizácii programu LEADER 2014-2020) <p style="text-align: center;">VÍZIA</p> <p style="text-align: center;">„Obec s kvalitným bývaním, ktorá bude centrom mikroregiónu (úrady, obchody, služby atď.)“</p>
--	--

3.2. SWOT ANALÝZA vonkajšia (AUDIT zdrojov)

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • obec je súčasťou Mikroregiónu Kremnické vrchy - východ • priateľské spolunažívanie miestnych ľudí s okolitých obcí (založenie Mikroregiónu Kremnické vrchy východ – MR KVV) • obec je súčasťou verejnosúkromného partnerstva obcí s realizáciou rozvoja prístupom LEADER (VSP Banskobystrický geomontánny park) • budovanie produktu cest. ruchu v regióne mesta Banská Bystrica Banskobystrický geopark (BB geopark) • veľmi pekná a atraktívna krajina • čistá a zdravá krajina (čistý vzduch, voda, pôda) • vyvážená krajinná štruktúra • dramatický a zaujímavý reliéf • veľké množstvo vyhlíadok na krajinu mikroregiónu aj širokého okolia • chránené územia prírody (existujúce aj navrhované) v riešenom území aj v širšom okolí • množstvo kultúrnych pamiatok (kalvária, kostoly, pamätné izby) • atraktívne prírodné prostredie s panoramatickými pohľadmi na okolitú krajinu (Tajovská kopa, CHS Tis v Tajove) • výhodná (optimálna) dostupnosť a poloha vzhľadom na krajské mesto • prírodné zázemie pre rozvoj cest. ruchu, športových aktivít (zimné športy – zjazd, behy, skoky; letné – turistika, jazdectvo, cykloturistika), chalupárstvo, horolezectvo • kultúrno-historický potenciál (rodný dom J.G. Tajovského v Tajove, múzeum J. Murgaša) • kultúrne a historické zázemie pre konanie spoločenských akcií (Jánske oslavy atď.) vo väzbe na tradície • dostatok ubytovacích kapacít • existencia priestorov pre Turistickú informačnú kanceláriu (TIK) • relatívne kvalitné životné prostredie a z toho vyplývajúca dobrá kvalita prírodných podmienok pre existenciu trvalej zelene • obyvatelia si uvedomujú súčasný nepriaznivý stav kvality sídelnej zelene v obci a chcú skrášliť svoje obytné prostredie (areály amfiteátrů, športových zariadení, centra obcí, okolia významných budov, záhrady v IBV, okolie autobusových zastávok) • voľná pracovná sila - možnosť rekvalifikácie do oblasti realizácie a údržby zelene, možnosť vytvoriť jedno spoločné pracovisko pre celý mikroregión • prísunom nových obyvateľov z mesta Banská Bystrica (väčšinou mladí ľudia) sa zvyšuje vzdelanostný potenciál v území a je predpoklad stále rastúceho záujmu o kvalitné obytné prostredie 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočný objem poskytovaných doplnkových služieb (požičovne športových potrieb, úschovne ruksakov pre bežkárov) • chýbajúca dovybavenosť MR v cestovnom ruchu • nedostatok organizovaných aktivít pre návštevníkov MR • nedostatočné značenie turistických chodníkov a cyklotrás • absencia jednotného informačného systému • absencia spoločného produktu CR • slabá propagácia obce a MR navonok (vo vzťahu k potenciálnym návštevníkom a cest. kanceláriám) • technické objekty a plochy, ktoré znehodnocujú krajinný obraz • záhradkárské osady • kameňolom • poľnohospodárske areály • smetiská • nedostatočne využitý potenciál krajiny pre rekreáciu a turistiku • nízke hospodárske využitie pasienkov • nedokončená obnova verejných priestranstiev • chátrajúce objekty ľudovej architektúry • nevhodné objemové a tvaroslovné riešenie objektov občianskej vybavenosti • nedostatočné odvodnenie územia • existujúce závady (vzdušné vedenia, stožiarové trafostanice, čierne skládky TKO) • malá väzba na tradíciu a históriu obcí, absencia múzeí o tradíciách a histórii obcí • nedostatočná vybavenosť, chýba inf. centrum a jednotný informačný systém • kolízne miesta na komunikáciách • chýbajú umelecké remeslá vo väzbe na tradície • terén limitujúci ďalší rozvoj obce • chýba vopred stanovená koncepcia riešenia zelene v sídle • chátrajúce obecné budovy • chýba odborný potenciál na realizáciu a následnú údržbu jestvujúcich plôch • neekonomické verejné osvetlenie • zastaraný rozhlas • nevhodná druhová skladba drevín (nerešpektovanie biologických vlastností drevín a ich vhodnosti do daného prostredia) • nezáujem občanov o životné prostredie (často pramení nie z nevedomosti, ale skôr zo súčasnej sociálno-ekonomickej situácie) • nedostatok parkovacích priestorov - ničí sa jestvujúca zeleň • neudržiavané plochy zarastené burinami (produkcia alergénov, šírenie invázných organizmov)

<ul style="list-style-type: none"> • zvyšujúce sa požiadavky na oddych v peknom prostredí nielen zo strany turistov, ale aj domácich obyvateľov • vysoká zásobovanosť obyvateľov všetkých obcí MR vodou z verejných vodovodov • dostatok vody vo verejných vodovodoch aj pre rozvoj obce • dobrá kvalita pitnej vody vo verejnom vodovode • poloha MR v spádovom území Banskej Bystrice s dostupnosťou nadštandardnej dopravnej infraštruktúry • existencia krátkého dopravného spojenia každej obce MR verejnou hromadnou (autobusovou) dopravou s mestom B. Bystrica • zlepšená kvalita vody v povrchových tokoch • existencia turistických trás a vybudovaných lyžiarskych tratí • polohové podmienky pre rozvoj obce ako centra mikroregiónu 	<ul style="list-style-type: none"> • snaha napodobňovať mestský životný štýl vrátane charakteru stavieb a úpravy ich okolia • zlá kvalita extravilánových ciest aj miestnych komunikácií /vrátane ich nízkej estetickej úrovne) • nevyhovujúce sklonové pomery miestnych komunikácií (strmé stúpania) aj nedostatočné šírky vozoviek, chýbajúce chodníky v obci (najmä v súbehu s vozidlovými komunikáciami) • nedostatočné komunikačné spojenia medzi obcami MR navzájom • chýba odborný potenciál v obci (návrhy, realizácia, údržba) • chýba osвета, výchova pre všetky vekové skupiny
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> • sprevádzkovať turistickú informačnú kanceláriu (TIK)mikroregiónu aj BB geoparku – balík služieb cestovného ruchu MR • pripraviť komplexný produkt MR aj s využitím baníckej histórie • rozšíriť sieť doplnkových služieb: požičovne športových potrieb, organizované podujatia pre návštevníkov • efektívnejšia propagácia obce a MR (aj vo vzťahu k obyvateľom Banskej Bystrice) • zlepšiť komunikáciu medzi podnikateľmi v oblasti cestovného ruchu • najvyšší počet zamestnaných v Banskobystrickom kraji je v odvetví priemyslu – potenciálny segment – únik k zdravému životnému prostrediu • rast počtu dovolenkujúceho obyvateľstva • možnosti internetizácie obcí, ponuka produktu cest. ruchu cez internet, www stránka • software v oblasti ubytovania, skladovej, výrobnjej prevádzky – úspora času, pracovných síl • zasnežovacie mechanizmy, moderné osobné horské dopravné zariadenia • tradičné a extenzívne poľnohospodárstvo (chov malých hosp. zvierat, pestovanie liečivých rastlín, malé agrofarmy..) • využiť tradície a znalosti predkov pri hospodárskom využití územia • lesné hospodárstvo a poľovníctvo • bývanie (blízkosť krajského mesta) • obnova tradičných remesiel • prepojiť poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo s obnovou tradičných remesiel (výroba dreveného riadu, tradičné spracovanie ľanu, konope ...) • prepojiť hospodárske využitie územia s rozvojom rekreácie a turistiky (zoologické záhrady hospodárskych zvierat, hipoturistika, výroba kulinárskych špecialít ...) 	<ul style="list-style-type: none"> • rast nezamestnanosti – menej finančných prostriedkov vynaložených na dovolenku • rast spotrebiteľských cien, v oblasti rekreácie a kultúry, rast cien ubytovacích služieb, stravovacích- pokles výdavkov na cestovný ruch • rast cien dovolenky – môže sa prejavovať znížením počtu účastníkov cestovného ruchu • nedostatok finančných prostriedkov • neúnosný rozvoj motorovej dopravy a jeho tlak na prírodné a životné prostredie • nevyvážený rozvoj určitých aktivít v území na úkor iných (napr. nekontrolovateľný rozvoj výstavby versus rozvoj rekreácie). • znehodnotené časti krajiny znižujú jej potenciál pre rozvoj rekreácie (nerekultivované kameňolomy, poľnohospodárske areály ...) • nezáujem občanov o veci verejné, čím krajina jednoznačne je.

<ul style="list-style-type: none"> • zapojiť tradície, minulosť a ľudové zvyky pri rozvoji rekreácie a turistiky • možnosti zimnej rekreácie (zjazdové a bežkárské lyžovanie, korčuľovanie) • možnosti tradičnej letnej rekreácie spojenej s prírodnými, krajinárskymi a kultúrnymi hodnotami územia (auto-, cyklo-, pešia turistika, poznávacia turistika, zber lesných plodov) • možnosti vidieckej rekreácie • možnosti rozvoja netradičných športov a rekreačných činností (skalolezenie, golf, lukostreľba). • rozvíjať začaté aktivity (práca s obyvateľstvom, osвета, výchova) • využiť vhodné voľné plochy, preluky a jestvujúce plochy zelene na skvalitnenie okolia • nadviazať na regionálne tradície pestovania okrasných drevín a kvetov a tradičné úpravy • možnosť využiť voľnú pracovnú silu na rekvalifikácie pre oblasť zelene a prispieť tak k zvýšeniu zamestnanosti v regióne • využiť verejnoprospešných pracovníkov na niektoré činnosti v oblasti údržby zelene (kosenie trávnikov, príprava pozemkov) • realizovať ukázkový projekt obnovy námestia a notárskej záhrady v Tajove ako príklad jestvujúcich možností • využiť ovocné stromy okrem estetiky aj pre finančné zhodnotenie (pálenica, sušiareň) • viesť evidenciu plôch vhodných na výsadbu verejnej zelene v súlade so zákonom o ochrane prírody a krajiny • založiť podnik sadovníckych činností so zameraním na domáce dreviny a rastlinný materiál • povzbudiť obyvateľov k súťaživosti o kvalitné obytné prostredie (najkrajšie okno, najkrajšia predzáhradka) 	
---	--

4. HODNOTENIE

4.1. Hlavné smery rozvoja obce (v širších súvislostiach)

POTENCIÁL OBCE PRE TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

VÝHODY A NEVÝHODY OBCE Z HĽADISKA POLOHY V REGIÓNE

1. VÝHODY Z HĽADISKA POLOHY:

Obec je prejazdná a priechodná v rámci mikroregiónu, čo zlepšuje dostupnosť do obce ako aj frekvenciu spojov hromadnej dopravy. Obec sa nachádza v území s bohatými prírodnými hodnotami s predpokladmi rozvoja.

- Poloha v spádovom území krajského mesta Banskej Bystrice s dostupnosťou nadštandardnej dopravnej infraštruktúry. Mestá Banská Bystrica, Brezno a Zvolen plnia pre záujmové územie funkciu sídiel s vyššou občianskou vybavenosťou a aj funkciu centier zamestnanosti.
- Zvolenská kotlina je ťažiskovým dopravným priestorom Slovenska, v ktorom sa križujú medzinárodné / celoštátne významné diaľkové ťahy v smere: západ - východ a sever - juh
- V priestore Banská Bystrica – Zvolen je letisko Tri Duby (Sliač) /.
- Atraktívna krajina, vyvážená krajinná štruktúra, dramatický a zaujímavý reliéf.
- V blízkosti sa nachádzajú strediská cestovného ruchu nadregionálneho, celoštátneho až medzinárodného významu s perspektívami ďalšieho rozvoja.
- Významné strediská prímestskej aj regionálnej turistiky.

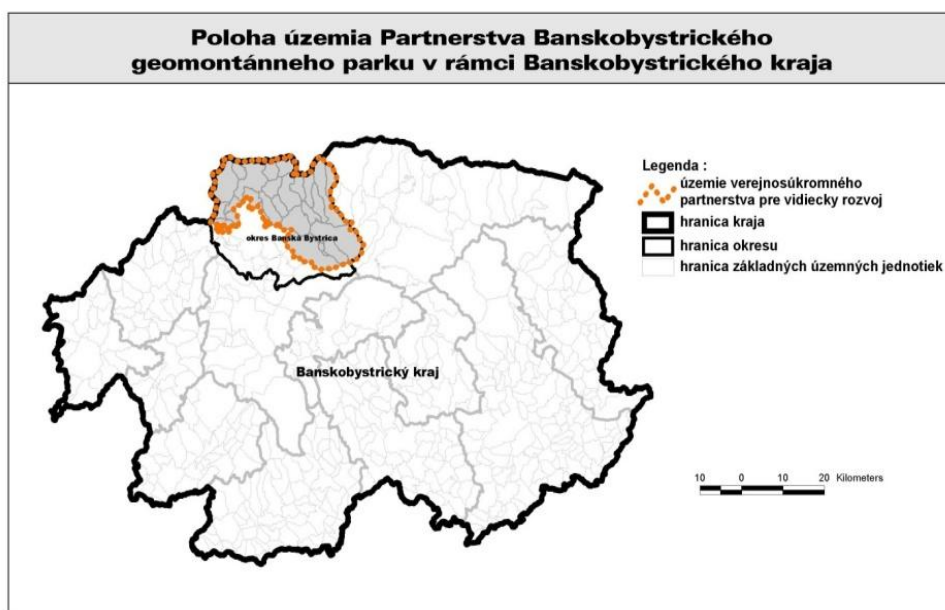
Miestni obyvatelia vidia z hľadiska polohy a lokality obce:

VÝHODY:

- Poloha obce bezprostredne pri meste Banská Bystrica
- Dostupnosť za prácou do mesta a okolia je priaznivá
- Existencia prírodných zdrojov
- Obec je členom verejno-súkromného partnerstva Banskobystrický geomontánny park, v rámci ktorého realizuje aj regionálny rozvoj prístupom LEADER s dopadom na rozvoj obce už od roku 2009.

Najdôležitejšou komparatívnou výhodou je existencia prírodného potenciálu, a zariadení cestovného ruchu nielen na území obce ale aj v rekreačných obciach Kordíky a Králiky. Taktiež bohatá história (významné osobnosti Slovenska) a tradície obce s celoštátnym dosahom.

Ďalšou významnou komparatívnou výhodou je samotné budovanie Banskobystrického geoparku (regionálny rozvoj prístupom LEADER). Územie disponuje takým potenciálom, ktorý ho zvýhodňuje oproti ostatným územiám práve v existujúcej primárnej ponuke, ktorú územie partnerstva poskytuje.

2.NEVÝHODY Z HĽADISKA POLOHY:

- Poloha územia v blízkosti krajského mesta eliminuje záujem obyvateľov o vnútorný kultúrny a spoločenský život v území
- Prejazdna obec do Kremnických vrchov (Králiky a Kordíky) atakovaná zvýšenou sezónnou návštevnosťou

Miestni obyvatelia vidia z hľadiska polohy a lokality obce

NEVÝHODY:

- Obec je prejazdna priamo centrom obce s negatívnym dopadom na bezpečnosť chodcov a dopravy priamo v obci.
- Návštevnosťou obce a okolia turisti znečisťujú prostredie prachom, hlukom a odpadmi.
- Hlavná cesta je úzka bez možnosti umiestnenia chodníkov, nespĺňa požadované bezpečné parametre, vozidlá nedodržiavajú rýchlosť a ohrozujú bezpečnosť obyvateľov.
- Poloha obce je v dolinách s vysokým obmedzením pre novú zástavbu so zhoršením oslnením a vysokými nákladmi na vykurovanie.

POTENCIÁL PRE TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

Prirodné zdroje

- Atraktívne prírodné prostredie, ležiace na úpätí Kremnických vrchov, s prírodou nepoznačenou priemyselnou výrobou dáva predpoklady na rozvoj všetkých foriem cestovného ruchu a turistiky. Banskú minulosť územia je možné využiť v rámci cestovného ruchu ako súčasť Banskobystrického geomontánneho parku.
- Menej vhodné podmienky pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu dávajú predpoklady pre rozširovanie tradičného horského poľnohospodárstva (salašníctvo, chov koní, včelárstvo, ovocinárstvo, pestovanie liečivých rastlín ...), s čím súvisia možnosti využitia pre agroturistiku.
- Lesný pôdny fond poskytujúci drevnú surovinu na výrobky z dreva, stavebný materiál a pre energetické využitie. Lesy s bohatým zastúpením lesnej zveri podmieňujú rozvoj poľovníctva.

Ľudský potenciál

- Aktivizácia obyvateľov a zvýšenie ich záujmu o veci verejné.
- Využitie zručností ľudí vo všetkých oblastiach poľnohospodárstva, v lesnom hospodárstve, v spracovaní drevnej suroviny a v remeselnej výrobe.
- Zaškolenie najmä mladých ľudí v poskytovaní služieb v cestovnom ruchu. Kvalitné a profesionálne služby sú základom úspechu v rozvoji všetkých druhov turizmu a rekreácie.
- Oživenie ľudových tradícií a zvyklostí, ktoré v uplynulých 50-tich rokoch takmer úplne zanikli, v objektoch ľudovej architektúry zriadenie expozícií ľudových tradícií, bývania a histórie jednotlivých obcí ale i mikroregiónu.
- Rozšírenie podnikateľských aktivít – v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve, drevospracujúcich a potravinárskych remeslách, v tradičných ľudových remeslách, v službách pre rekreáciu a turizmus, v poľovníctve a doprave.
- Založenie, resp. obnovenie tradície trhov, jarmokov, kultúrnych festivalov a športových súťaží spoločne s obcami iných mikroregiónov, resp. udržanie a rozširovanie už existujúcich kultúrnych podujatí a aktivít.
- Vybudovanie cyklotrasy vedúcej všetkými atraktívnymi miestami mikroregiónu a spájajúcej všetky obce mikroregiónu.

Odstránenie nedostatkov, ktoré brzdia rozvoj mikroregiónu

- Vybudovanie chýbajúcej technickej infraštruktúry v čo najkratšom čase. Využiť k tomu všetky dostupné možnosti získavania finančných prostriedkov z podporných zdrojov EÚ, prípadne zo Štátneho fondu životného prostredia.
- Zabezpečenie protipovodňovej ochrany územia.
- Rozšírenie siete zariadení sociálnej infraštruktúry o zložky, ktoré obohatia ponuku pre obyvateľov i návštevníkov.
- Vytvorenie nových pracovných príležitostí, ktoré pozdvihnú ekonomickú silu mikroregiónu, čo sa následne prejaví v priaznivejšom demografickom vývoji obcí, rozvoji sociálnej infraštruktúry obcí, v lepšej údržbe domového fondu i verejných priestranstiev.
- Vybudovanie ubytovacích a stravovacích kapacít, predovšetkým s využitím existujúcich objektov po ich rekonštrukcii. Systém založiť na malokapacitnom rodinnom a penziónovom spôsobe ubytovania a stravovania.
- Vybudovanie nových turistických a cykloturistických trás, odpočinkových, vyhliadkových a orientačných miest pre turistov.

- Vybudovanie informačného centra mikroregiónu s poskytovaním komplexných služieb, s prípadným spojením s cestovnou kanceláriou a s prepojením na celoštátny a medzinárodný informačný systém cestovného ruchu. Zlepšenie propagácie jednotlivých obcí a celého mikroregiónu.
- Zvýšenie osvetu obyvateľstva prostredníctvom miestnych novín a informačných tabúl.

Identifikované problémy z hľadiska širších vzťahov:

- nekoordinovaný rozvoj obce s mikroregiónom
- nedostatočná ekonomická stabilita
- nízka aktivita verejnosti na prospechu a rozvoji obce
- slabá podpora verejnoprospešných a ekonomických aktivít
- izolovaný rozvoj podnikania, nezáujem o spoluprácu s obcou a nezainteresovanosť na jej prospechu
- nedostatočné profesionálne zázemie pre zabezpečovanie rozvoja (životné prostredie, miestny rozvoj a iné)- obmedzený výkon samosprávy
- znehodnocované krajinné prostredie turizmom
- nedostatočná návštevnosť a obsadenosť lôžok
- zaťaženie územia nárazovým nekoordinovaným turizmom
- nedostatočné príjmy do obecného rozpočtu

Príčiny:

vnútorné

- nedostatok spolupráce medzi obcami, absentujú spoločné investície obcí, regulovaný cestovný ruch, účinná ochrana ŽP, spoločná sociálna politika, spoločný manažment a vyhľadávanie podporných zdrojov
- slabá spolupráca s podnikateľskou a občianskou verejnosťou
- nedôvera a nezáujem občanov, nízka angažovanosť občanov na veciach verejných a rozvoji obce
- nedostatočné malé a stredné podnikanie a malá ponuka služieb
- nedostatočné využitie existujúcich zdrojov, prírodných, ľudských
- neukončená technická vybavenosť
- nízka informovanosť verejnosti
- chýbajúci imidž a marketing územia

vonkajšie

- nedostatok finančných prostriedkov a existenčné problémy, dopady hospodárskej (finančnej) krízy
- podnikatelia sú ekonomicky nezávislí na rozhodnutiach obce a jej profitu (daňová politika)
- nízka podpora zo strany štátu, nedostatok podporných programov pre rozvoj a ťažký prístup k podpore
- tlak investícií zvonku na úkor domáceho prostredia (kto má peniaze ovplyvňuje rozhodovanie)
- nepriaznivé podnikateľské prostredie malému a strednému podnikaniu
- rozhodovanie z centrálnej úrovne bez účasti obcí (štátna správa, štátne cesty a i.)

STRATEGICKÁ A PROGRAMOVÁ ČASŤ

Strategická a Programová časť obsahuje :

1. zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce
2. inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce,
3. finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce,
4. systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,
5. časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

Schválenie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2 zák. č. 539/2008 Z.z.

Vízia (dlhodobá):

Chceme, aby bolo v Tajove kvalitné bývanie a aby sa obec Tajov stala centrom mikroregiónu Kremnické vrchy východ v rozvoji cestovného ruchu

Vízia s dlhodobým časovým horizontom má v podstate nemenný charakter od roku 2005 kedy bola pomenovaná akčnou plánovacou skupinou počas prípravy I. verzie PHSR na roky 2004-2007 a 2007-2013. Počas uplynulého obdobia v rozvoji obce nedošlo k takým celospoločenským zmenám a lokálnym zmenám, že by to vyvolalo tak závažný obrat v smerovaní rozvoja oproti roku 2007. Počas obdobia realizácie programu rozvoja do roku 2013 neprešla obec takou výraznou zmenou, ktorá by ovplyvnila základné smerovanie rozvoja obce aj v budúcom období do roku 2020.

1. STRATEGICKÝ CIEĽ A OPATRENIA (plánovacie obdobie 2014 – 2020)

Strategický cieľ 2014 – 2020

Vybudovaním nástupného centra do rekreačných území v Kremnických vrchoch – východ a zlepšením podmienok pre bývanie, oddych a prácu obyvateľov dosiahnuť zlepšenie ekonomického a sociálneho postavenia obce Tajov

Špecifické ciele a opatrenia

číslo	Špecifický cieľ	
	č.	Opatrenie
1	Dosiahnutie lepšej návštevnosti obce zvýšením atraktivity a dobudovaním vybavenosti cestovného ruchu	
	1	Zvýšiť atraktivitu obce vybudovaním produktu celoročného cestovného ruchu a obnoviť stavebnotechnický stav obce
	2	Budovať podnikateľské prostredie v službách cestovného ruchu, remeslách a iných hospodárskych činnostiach
	3	Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikania a cestovného ruchu a zvýšiť schopnosť obyvateľov uplatniť sa na trhu práce
2	Zlepšenie podmienok pre bývanie v obci a budovanie komunitného spôsobu života obyvateľov	
	1	Zlepšiť podmienky pre bývanie a služby obyvateľstvu
	2	Aktivizovať obyvateľov pre budovanie miestnej komunity a zvýšiť miestne povedomie
3	Zlepšenie životného prostredia obce a udržanie vidieckej krajiny	
	1	Zvýšiť environmentálne povedomie, kvalitu životného prostredia a zlepšiť stav vidieckej krajiny

STRATEGICKÝ CIEĽ	Vybudovaním nástupného centra do rekreačných území v Kremnických vrchoch – východ a zlepšením podmienok pre bývanie, oddych a prácu obyvateľov dosiahnuť zlepšenie ekonomického a sociálneho postavenia obce Tajov
PRIORITA	EKONOMICKÝ ROZVOJ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1. Dosiahnutie lepšej návštevnosti obce zvýšením atraktivity a dobudovaním vybavenosti cestovného ruchu
OPATRENIE	1.1. Zvýšiť atraktivitu obce vybudovaním produktu celoročného cestovného ruchu a obnoviť stavebnotechnický stav obce
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tvorba marketingových stratégií a koncepcií cestovného ruchu (konceptia CR, tvorba produktov, ponuka služieb a pod.) • aktivity marketingu a propagácie strediska CR ale aj vidieckeho cestovného ruchu, agroturistiky, rekreačnej turistiky horského a podhorského typu okolitých obcí (propagačné materiály, web stránky o obci a mikroregión, miestne príbehy a povesti a pod.), • aktualizácia a modernizácia web stránky obce • zriadenie a prevádzkovanie webovej stránky a zaradenie do regionálnych a národných portálov (cestovný ruch, trh práce, samospráva a iné) • nadobecné aktivity spoločnej propagácie obce, mikroregiónu, geoparku a turistických lokalít (informačný systém geoparku, organizovanie súťaží, kongresov, výstav, podujatí, prezentácií apod.) • aktivity na zlepšenie informovanosti pre návštevníka, prehliadky obce a sprievodcovstvo (letáky a informačné materiály, médiá a pod.) • budovanie a organizovanie doplnkových podujatí blízky strediskám zdravotnej, kúpeľnej, mestskej a vidieckej turistiky (koncerty, bály, trhy miestnych produktov, prezentácia zručností, zo života baníkov, uhliarov, animácia historických procesov, divadlo a pod.) ▪ podpora organizácie výstav a kongresovej turistiky ▪ zriadenie pamätnej izby, obecného múzea • realizácia obnovy obce v duchu Programu obnovy dediny • aktivity na záchranu architektonických hodnôt a obnovu ulice a verejných priestorov (projekt obnovy dediny, architektonické a urbanistické štúdie, design vidieckeho priestoru apod.) • zachovávanie tradičného obrazu dediny (význam horského turistického miesta, tradičný obraz typickej cestnej zástavby, pôvodná architektúra, krajina, pôvodná zeleň apod.) • obnova stavebného potenciálu obce a podpora multifunkčného využitia obecného nehnuteľného majetku (obecný úrad, požiarna zbrojnica, stará škola, objekty verejného života a iné) • obnova kultúrnych a prírodných pamiatok, obnova architektonických, technických pamiatok, pamätihodností obce a iných objektov s miestnou kultúrnou hodnotou (Dom J.G.T., ľudový dom, historické budovy, kaplnky, zvonice, sakrálné stavby, pamätníky

	<p>atď.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • príprava architektonických riešení verejných priestranstiev, drobná architektúra oddychových zón • obnova, rekonštrukcia, úprava, údržba a budovanie verejných priestranstiev (oporný múr, terénne úpravy, detské ihriská, oddychové zóny s lavičkami, zeleň, cintoríny, oplotenia, spoločenské a kultúrne priestory, pietne miesta a pod.) ▪ aktivity na odstránenie objektov znehodnocujúcich prostredie • budovanie a rekonštrukcie dopravnej a technickej infraštruktúry (cesty, parkoviská, chodníky v obci.) • budovanie verejných investícií na zvyšovanie atraktivity územia (športové možnosti, prístupy k prírodným prameňom, gazdovské dvory a školy remesiel, rozhľadňa, amfiteáter, zábavno-náučné chodníky, atrakcie a pod.) ▪ rekonštrukcie existujúcich obecných budov s viacfunkčným využitím – ubytovanie, klubovne, posilňovne a pod., ▪ budovanie a rekonštrukcie športovo – rekreačnej vybavenosti verejných služieb pre využitie v komerčných službách turistom (futbalové, volejbalové, detské a multifunkčné ihriská, kryté bazény, kúpalisko, klziská, rybník a pod.) ▪ tvorba a budovanie jednotného vnútorného a vonkajšieho informačného a orientačného systému v obci a krajine pre turistov (infobod, poradenské služby, orientácia v obci a pod.), ▪ budovanie doplnkových aktivít blízky strediskám zimnej a letnej turistiky (kultúra, divadlo, koncerty a pod.) ▪ rekonštrukcie existujúcich obecných budov s viacfunkčným využitím – ubytovanie, klubovne, posilňovne a pod., • vybudovanie a obnovenie existujúcich tratí a cyklotrás obecnej a mikroregionálnej siete pre zimnú a letnú prevádzku a chodníkov v prírode (turistické chodníky, bežecké trate, pre cyklistov a kolieskové korčule a bežecké lyžovanie) • zapojenie sa do budovania náučných, kultúrno-poznávacích a tématických regionálnych produktov a trás (geograficko-historický náučný chodník, banícka a povstalecká história v blízkych obciach mikroregiónu Kremnické vrchy-východ, geologické a prírodné hodnoty, Banskobystrický geopark atď.) • aktivity zamerané na údržbu a značenie všetkých obecných a nadobecných existujúcich a nových trás športu (bežkárske a zjazdové trate, turistické, cyklistické, ai.) • budovanie oddychových miest s prístreškami na trasách turistických, náučných chodníkov a cyklotrás (zastávky v obci, odpočívadlá, studničky a pod.) • dobudovanie existujúcich obecných areálov športu a rekreácie (a pod.) • dobudovanie centrálnych častí obce ako miest pre budovanie malých služieb (reštaurácia, kaviareň, cukráreň, letné terasy, služby malých remesiel, darčeky a pod.)
OPRÁVNENOSŤ	<i>obec, mikroregión, miestne iniciatívy, vlastníci objektov a pozemkov</i>

<p>ODÔVODNENIE</p>	<p>Aby sa obec stala cieľovým miestom návštevníka a turistu je nevyhnutné zvýšiť jej atraktivitu. Veľký význam pre návštevníkov obce aj celého mikroregiónu ako aj pre samotných obyvateľov má starostlivosť o vzhľad obce, zachovávanie kvalitného životného prostredia a spolupráca s podnikateľským a občianskym sektorom..</p> <p>Je nutná podpora vzniku nových podnikateľských aktivít, vybudovania jednotného informačného systému s ponukou doplnkových služieb vrátane predaja miestnych produktov a koordinácie činností subjektov cestovného ruchu napr. prostredníctvom turistickej informačnej resp. cestovnej kancelárie a spoločného marketingu územia.</p> <p>Kultúrno-historický potenciál obce je vzhľadom na nedostatok financií a nevysporiadané majetko-právne vzťahy v neuspokojivom stave. Cykloturistika, pešia a náučná turistika, bežecké trate nie sú na dostačujúcej úrovni. Informácie turistom poskytuje obecný úrad. Propagácia obce je minimálna, chýbajú obecné a mikroregionálne propagačné materiály. Obec predovšetkým propagujú ubytovacie a stravovacie zariadenia (penzióny, chaty, ubytovne, camping) ako cieľové miesta.</p> <p>Orientačný systém v obci a v celom mikroregióne chýba, taktiež chýba turisticko-informačná kancelária mikroregiónu, ktorej lokalizácia je vhodná práve v obci Tajov. Chýba tu ponuka služieb pre hostí z mesta BB a okolia a chýba zaujímavý produkt-cieľ návštevy obce. Obec takmer nevyužíva svoje tradície, históriu ako aj prírodný potenciál v prospech vlastnej ekonomickej prosperity. Nevyhnutné je ponúknuť komplexný balík služieb - ucelený produkt cestovného, vybudovať jednotný informačný systém, vytvoriť ponuku doplnkových služieb vrátane predaja miestnych produktov.</p> <p>Nezanedbatelným faktom je aj skutočnosť, že územie obce leží v oblasti významne spojenej s banskou históriou a bohatej na geologické prírodné pamiatky. Tieto skutočnosti predurčujú mikroregión na využitie tohoto potenciálu v cestovnom ruchu. Spolupráca na regionálnej úrovni je v rámci budovania regionálneho produktu CR v náučno-poznávacom turizme tzv. „Banskobystrický geopark“, ktorý je jedným z troch geoparkov Slovenska práve v regióne Banská Bystrica. Obec sa pripravuje na realizáciu ďalšieho rozvoja prostredníctvom programu LEADER a buduje spolu s okolitými obcami rozvojovú stratégiu, čím vytvára priestor pre miestnych rozvojových aktérov.</p>
<p>MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA</p>	
<p>UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - počet rozvojových dokumentov, územných plánov, koncepcií, stratégií, projektov - počet zrekonštruovaných obecných budov a budov s multifunkčným využitím - počet zrekonštruovaných autobusových zastávok - počet obnovených kultúrnych a prírodných pamiatok - počet obnovených architektonických a technických pamiatok - počet obnovených tradícií a zručností - počet pripravených architektonických riešení verejných priestranstiev - počet m2 nových resp. obnovených plôch verejných priestranstiev - počet nových resp. obnovených stavieb, diel a úprav objektov - počet obnovených a vybudovaných kultúrnych

	<ul style="list-style-type: none"> zariadení - počet asanovaných objektov - počet obnovených obytných objektov - počet nosičov informácií - počet nových produktov pre turistu v obci - počet sprievodcov v cestovnom ruchu - počet km siete poznávacích trás - počet zriadených náučných chodníkov - počet turistov prechádzajúcich náučnými chodníkmi a sieťou poznávacích trás - počet vybudovaných oddychových miest s prístreškami - počet informačných a orientačných objektov - počet vydaných propagačných materiálov - počet uplatnených marketingových nástrojov - počet zriadených pamätných izieb, obecných domov - počet návštevníkov obce - počet m vybudovaných resp. rekonštruovaných ciest a chodníkov - počet m vybudovaných resp. rekonštruovaných inžinierskych sietí - počet m vybudovaných resp. rekonštruovaných lyžiarskych vlekov, tratí - počet zorganizovaných výstav a kongresov - počet novovzniknutých a obnovených remesiel - počet obnovených stavieb, diel a úprav pre zvýšenie príjmov z podnikania (obnova verejných priestranstiev, objektov, zelených plôch, drobnej architektúry a uplatnenie vhodných prvkov architektúry do obnovy stavieb a do novostavieb) - www stránka /počet návštev na stránke/ - počet atraktivít, podujatí a akcií pre návštevníka
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Ucelený produkt cestovného ruchu pre pobyt turistu minimálne na 7 dní, spropagované a dobudované stredisko infraštruktúrou cestovného ruchu
ODHADOVANÉ DOPADY	Obec - turistické cieľové miesto regiónu
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2017 V EURO	360 000

STRATEGICKÝ CIEĽ	Vybudovaním nástupného centra do rekreačných území v Kremnických vrchoch – východ a zlepšením podmienok pre bývanie, oddych a prácu obyvateľov dosiahnuť zlepšenie ekonomického a sociálneho postavenia obce Tajov
PRIORITA	EKONOMICKÝ ROZVOJ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1. Dosiahnutie lepšej návštevnosti obce zvýšením atraktivity a dobudovaním vybavenosti cestovného ruchu
OPATRENIE	1.2. Budovať podnikateľské prostredie v službách cestovného ruchu, remeslách a iných hospodárskych činnostiach
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> zakladanie malých podnikov a vytváranie pracovných miest

	<ul style="list-style-type: none"> • budovanie doplnkových komerčných služieb, zariadení, služieb zábavy a prevádzok blízky stredisku zimnej a letnej turistiky a existujúcich zariadení cestovného ruchu (zábava, požičovne, ubytovanie, stravovanie, kolkárne, predaj miestnych výrobkov, predaj suvenírov, kaviarničky, cukrárne, terasy, internet, služby malých remesiel, a iné) • budovanie ubytovacích zariadení (penzióny, turistická ubytovňa, ubytovanie na súkromí) s využitím existujúceho stavebného fondu v súlade s tradíciou a prostredím • investície do využitia existujúceho stavebného fondu a existujúcich zariadení v cestovnom ruchu pre tvorbu nových atraktivít a vhodných atrakcií v turizme (zábavno-náučné chodníky, vodné, snežné atrakcie, icecamp, a pod.) • zriadenie služieb turistom (predaj suvenírov a špeciálnych miestnych špecifik, obecná infokancelária s profesionálnym obsadením, bankomaty, zmenáreň, a pod.) • zriaďovanie služieb zábavy a obchodu s predajom výrobkov miestnej výroby • podpora budovania ubytovania na súkromí s využitím existujúceho domového fondu, rekonštrukcie existujúcich obecných budov s viacfunkčným využitím – ubytovanie, klubovne, posilňovne a pod., • podpora rozvoja turistických atrakcií • budovanie centier voľného času, miest relaxácie a oddychu • budovanie zariadení športu a rekreácie pre letný a zimný turizmus (lyžiarske areály, lyžiarska škola, kempingy, fitness, wellness centrá, šatne, ihriská, telocvične, bazén, doplnkové služby, požičovne, servisy a pod.) • podpora rozvoja malých a stredných podnikov v cestovnom ruchu (jazdecká škola, hipoterapia, lov rýb, experimentálna archeológia, apod.) • modernizácia, zlepšenie a rozvoj poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva v súlade so zachovaním krajinného obrazu obce (pestovanie ovocia, liečivých rastlín, ľanu, včelích produktov a pod. a zariadenia na jeho výroby ako :pálenice, sušiarne, baliarne, a pod. • diverzifikácia poľnohospodárskych a lesohospodárskych činností v turizme (agroturistika, malé výrobné, prezentácia výroby apod.) • podpora malých, mladých farmárov, podpora rozvoja malých, rodinných agrofariem s využitím aj v turizme • investície do nepoľnohospodárskych činností, podpora živnostníkov, remeselníkov a pod. • vybudovanie agroturistických zariadení vidieckeho typu (rodinné farmy a agrofarmy, konská farma, salaše, ubytovacie zariadenia s tradičným hospodárením a pod.) • budovanie malého podnikania v oblasti služieb a obchodu (obecné vidiecke centrum obchodu a služieb pre malých podnikateľov a iné) • zriadenie prevádzok na spracovanie dreva a miestnych surovín • budovanie zariadení pre rozvoj tradičných aj moderných remesiel • aktivity zamerané na zakladanie podnikateľských a
--	--

	<p>verejno-súkromných partnerstiev (združenie cestovného ruchu, odbytové združenie a pod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zriadenie malých výrobných prevádzok (hrnčiarstvo, výroba mlieka, mliečnych produktov, práca s ovčou vlnou, tkanie kobercov, drevovýroba, výroba kachlí, kamenárska výroba, spracovanie využiteľných odpadov • investície do spracovania a marketingu a obchodu s predajom miestnej výroby - miestnych produktov • vytváranie administratívnych a priestorových podmienok pre podporu zamestnanosti priamo v obci (rozvoj verej.investícií, pracovné príležitosti vo verejnom sektore, verej.službách, podpora neziskových združení, a pod.
OPRÁVNENOSŤ	<p>obec, subjekty podnikajúce v službách a výrobe, podnikatelia, združenia podnikateľov,</p>
ODÔVODNENIE	<p>Obec leží na úpätí rekreačného horského celku Kremnické vrchy so strediskami národného až medzinárodného významu. Obec Tajov predstavuje z hľadiska rekreácie a cestovného ruchu veľmi hodnotné územie. Vzhľadom na význam turizmu v regióne má predpoklady rozvoja CR aj obec Tajov. Jeho prevažná časť je rekreačným celkom horského funkčného typu národného až nadnárodného významu. Potenciál ubytovacích a stravovacích zariadení poskytuje dostatočné služby. V obci chýbajú širšie možnosti ubytovania na súkromí, chýbajú atraktívne služby CR v rámci ubytovacích zariadení ako aj podporné služby využívajúce tradície, históriu a zručnosti v obci. Obec má z hľadiska polohy potenciál pre umiestnenie väčšiny dostupných služieb cestovného ruchu s obslužnosťou celého mikroregiónu.</p> <p>Hlavnou sezónou pre návštevníkov je zimná sezóna návštevy lyžiarskych stredísk Tajov, Králiky a Kordíky. Súčasné využitie ubytovacích kapacít neprekračuje v priemere za rok 15 %. Aby bol ekonomický prínos z cestovného ruchu je nevyhnutné zlepšiť využitie existujúcej kapacity komplexnou propagáciou územia a ponukou takých aktivít, ktoré predĺžia dobu pobytu návštevníka v obci a mikroregióne. V letnej sezóne a medziobdobí ponúka obec a jej kataster vhodné podmienky turistiku, cykloturistiku, vhodné podmienky na veľké množstvo rozvoja ďalších aktivít v cestovnom ruchu s vidieckym charakterom.</p> <p>Kvalita a zloženie pôdneho fondu, prírodné, klimatické a terénne podmienky neumožňujú rozvoj intenzívnej poľnohospodárskej výroby. Uprednostnený je chov oviec. V území sa prelínajú hospodárske, ochranné, vodohospodárske, estetické a rekreačné funkcie lesa, preto je nutné hospodársku činnosť zamerať na udržiavanie estetickej hodnoty lesných porastov a ich dobrého zdravotného stavu. V obci je potenciál pre rozvoj podnikania v oblasti remeselnej výroby, spracovania dreva, poľnohospodárstva a predovšetkým cestovného ruchu a agroturistiky. Miestne zdroje nie sú dostatočne využívané, zanikajú pôvodné remeslá využiteľné v cestovnom ruchu</p> <p>Aby bol rozvoj efektívny je dôležité podporovať využívanie a zhodnocovanie miestnych zdrojov, tradičné formy hospodárenia, remeselnú činnosť, rôzne doplnkové aktivity a služby v cestovnom ruchu a ďalšie, ktoré vedú k samozamestnávaniu občanov. Existujúce služby hosťom nepostačujú a množstvo existujúceho stavebného fondu zostáva nevyužitým. Súčasné využitie ubytovacích kapacít v obci sa sústreďuje hlavne na zariadenia vo vlastníctve</p>

	<p>súkromných osôb a podnikov, na čom sa obec ekonomicky nepodieľa. Chaty, hotely a koliby sú prevažnými zamestnávateľmi ako aj spoluorganizátormi kultúrneho a spoločenského života v obci. Aby aj obec mala ekonomický prínos z turistiky je nevyhnutné zlepšenie a zvýšenie využitia existujúcich vnútorných kapacít akými sú prírodné, ľudské a hmotné zdroje a postaviť svoj vnútorný rozvoj na existujúcich danostiach nielen samotnej obce ale celého mikroregiónu. Obce v mikroregióne vrátane obce Tajov majú dostatočný potenciál pre rozvoj podnikania v oblasti remeselnej výroby, spracovania dreva, poľnohospodárstva, včelárstva, poľovníctva a agroturistiky.</p> <p>Nezanedbateľným faktom je aj skutočnosť, že územie obce leží v oblasti významne spojenej s banskou históriou a bohatej na geologické prírodné pamiatky.</p>
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
<p>UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - počet nových pracovných miest - počet podnikateľských projektov v rozvoji CR - počet nových podnikajúcich subjektov - počet prenocovaní a príjmy z ubytovania - počet novovzniknutých služieb a prevádzok - počet nových rodinných fariem - počet nových spoločných hospodárskych dvorov - počet zapojených subjektov do finalizácie produkcie - počet produktov miestnej výroby na trh - počet dobudovaných ubytovacích kapacít / počet lôžok - počet dobudovaných stravovacích kapacít / počet stoličiek - počet ubytovacích kapacít na súkromí / počet lôžok - počet m vybudovaných resp. rekonštruovaných lyžiarskych vlekov, tratí - počet zriadených nových prevádzok pre účely doplnkových služieb - počet novovzniknutých a obnovených remesiel - počet nových služieb turistom - počet novovzniknutých prevádzok výroby a služieb v cestovnom ruchu - počet zamestnaných s trvalým bydliskom v obci - počet malých podnikateľov - počet ubytovaných hostí sezónne aj celoročne
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Dostatočný rozsah a rôznorodosť kvalitných služieb a pracovných príležitostí v cestovnom ruchu v obci a bezprostrednom okolí
ODHADOVANÉ DOPADY	Zvýšená návštevnosť obce a celého rekreačného celku nielen v zime ale aj v letnom a mimosezónnom období
<p>ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2017 V EURO</p>	420 000

STRATEGICKÝ CIEĽ	Vybudovaním nástupného centra do rekreačných území v Kremnických vrchoch – východ a zlepšením podmienok pre bývanie, oddych a prácu obyvateľov dosiahnuť zlepšenie ekonomického a sociálneho postavenia obce Tajov
PRIORITA	ROZVOJ ĽUDÍ
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	1. Dosiahnutie lepšej návštevnosti obce zvýšením atraktivity a dobudovaním vybavenosti cestovného ruchu
OPATRENIE	1.3. Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikania a cestovného ruchu a zvýšiť schopnosť obyvateľov uplatniť sa na trhu práce
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zavádzanie informačných a komunikačných technológií a zvyšovanie úrovne elektronizácie cestovného ruchu (web portál, info kiosky apod.) • rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) - aktivity na zlepšenie signálu mobilných operátorov a prístupu k internetu • podpora marketingových aktivít pre investorov • podpora získavania informácií a skúseností manažmentu obce a jej partnerov (aktívna účasť na výstavách, študijných cestách , workshopoch a pod.) • podpora medzikomunitnej a medzinárodnej spolupráce (spoločné projekty, výmenné pobyty a pod.) • vzdelávacie a informačné akcie, výmenné návštevy podnikov, poradenské služby, spolupráca – zameranie na zavádzanie inovácií, zlepšovanie výkonnosti podnikov, prenos vedomostí v oblasti vidieckeho cestovného ruchu • podpora rozvoja cestovného ruchu a aktivity na podporu tvorby ponuky pre turistu (združenia, stretnutia, stratégie, koncepcia CR, tvorba produktov, ponuka služieb, spolupráca, propagácia, apod.) • komunikácia a spolupráca s podnikateľským prostredím a pomoc na začatie podnikania pre mladých podnikateľov a farmárov ▪ komunikácia a spolupráca s podnikateľským prostredím a pomoc na začatie podnikania pre mladých farmárov • aktivity na posilnenie miestneho manažmentu územia obce (spolurozhodovanie, spolupráca, spoluzodpovednosť a pod.) • aktivity zamerané na zvýšenie zručností obyvateľstva obce (vzdelávacie, rekvalifikačné a motivačné programy atď.), • vzdelávacie programy pre obyvateľstvo pre zvyšovanie schopností pre realizáciu rozvoja • podpora začínajúcich podnikateľov v malom a strednom podnikaní • aktivity na podporu a zvyšovanie kvality pri poskytovaní služieb v turizme • vzdelávanie sprievodcov a poskytovateľov služieb a pre oblasť podnikania v cest. ruchu • vzdelávanie pre účely zvyšovania kvalifikácie v cest.ruchu a kvalifikácie pracovných síl pre lepšie uplatnenie sa na trhu práce (jazyková zdatnosť, ako poskytovať dobré služby, programy ako podnikateľ, aktuálne programy podpory podnikania, informatika,

	<p>internet, legislatíva, účtovníctvo, daňové povinnosti, a pod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatnenie aktívnej politiky trhu práce s cieľom podpory vlastných podnikateľov v obci (príprava a uplatnenie vlastnej kvalifikovanej pracovnej sily) • aktivity zamerané na zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu pracovnej sily • aktivity na podporu spolupráce – poskytovateľ služby a obec, poskytovateľ služby - mikroregión (tvorba spoločných produktov, zvýhodnenie služieb, zamestnanosť obyvateľov a pod.) • aktivity pre zvýšenie zamestnanosti a sociálnu inklúziu znevýhodnených a sociálne slabších skupín obyvateľstva • podpora získavania skúseností v oblasti marketingu obce (účasť na podujatiach, spolupráca, exkurzie, a i.), • aktivity zamerané na marketing a propagáciu (publikácia, internet, webstránky atď.) • aktivity na podporu zlepšenia informovanosti obyvateľstva o možnostiach samozamestnania, zamestnania a o dianí v obci a mikroregióne (web, obecné noviny, rozhlas obecné tabule, informačné kampane, vybavenie na tlač periodík apod...), • aktivity na podporu tvorby nových projektov rozvoja zameraných na vznik nových pracovných príležitostí • organizovanie študijných ciest obyvateľov obce a osveta (spolupráca, exkurzie, výstavy, výmena skúseností, získavanie informácií a pod.)
OPRÁVNENOSŤ	<i>obec, inštitúcie a organizácie so zameraním na miestny rozvoj, vzdelávanie, marketing, CR, združenia podnikateľov</i>
ODÔVODNENIE	<p>Obec disponuje predovšetkým rekreačným potenciálom pre zabezpečenie ekonomickej prosperity a vytvorenie pracovných príležitostí pre obyvateľstvo.</p> <p>Samostatné postavenie má komunita ako poskytovateľ služby v cestovnom ruchu. Jej úloha je nejasná. Absentuje záujem o tvorbu atraktivít a atrakcií pre cieľového hosta. Chýba tu spoločenský dohľad nad zachovaním hodnôt a čistoty prostredia. Je potrebné budovať rekreačné miesto ako komplexnú ponuku nielen na území obce ale aj celého mikroregiónu.</p> <p>Predpokladom pre miestny rozvoj je existencia zručného a vzdelaného ľudského potenciálu, ktorý sa v neprospech územia zamestnáva v meste, čím vyvoláva ďalšie potrebné investície na prepravu a spôsobuje odliv zdrojov.</p> <p>Obec má bohaté tradície a v jej katastri sa nachádza veľa možností pre doplnkové aktivity. Miestne zdroje nie sú dostatočne využívané, zanikajú pôvodné remeslá využiteľné napr. v cestovnom ruchu. Kultúrno-historický potenciál obce je v uspokojivom stave. V obci absentujú menšie ubytovacie zariadenia. Ubytovanie na súkromí prakticky neexistuje z dôvodu nepripravenosti obyvateľstva. Nielen v obci ale hlavne v jej okolí chýba ponuka služieb pre ubytovaných hostí ako doplnková forma zážitkovej turistiky aj pre hostí, ktorí po športových aktivitách vyhľadávajú pokojný relax (wellness ai.). Tieto predpoklady vytvárajú priestor pre nové aktivity a nové zámery, ktoré v súčasnosti absentujú.</p> <p>Prípravou obyvateľstva na rozvoj cestovného ruchu, získavaním nových zručností v podnikaní a službách, obnovou zaniknutých hodnôt, využitím histórie a zvýšením znalosti a vedomostí o území sa vytvorí nový priestor pre</p>

	uplatnenie sa v doplnkových službách, ktoré turista uvíta ako pridanú hodnotu k jeho pobytu.
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR	<ul style="list-style-type: none"> - počet vzdelávacích, rekvalifikačných a motivačných programov - počet zapojených občanov do prieskumu verejnej mienky - počet programov práce s verejnosťou - počet zapojených aktívnych subjektov do činnosti na veciach verejných - počet uskutočnených vzdelávacích a osvetových programov pre obyvateľstvo - počet vyškolených obyvateľov - počet web stránok, obecných novín zameraných na informovanie obyvateľstva - počet verejne dostupných internetových bodov v obciach - počet výtlačkov obecných novín, periodík - počet zriadených obecných tabúl - počet programov práce s verejnosťou - počet facilitácií, prednášok - počet podporených spolkov, klubov, záujmových a občianskych združení - počet vzniknutých záujmových združení a spolkov - počet organizovaných podujatí, verejných stretnutí - počet účastníkov na podujatiach - počet zapojených aktívnych subjektov do činnosti na veciach verejných - počet obyvateľov začlenených do občianskeho a pracovného života - počet nových a obnovených akcií, podujatí a programov - počet obnovených tradícií - počet obnovených tradícií - počet účastníkov programov - počet založených partnerstiev verejno-súkromného sektora - počet partnerských projektov - počet podujatí, študijných ciest, exkurzií
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Obec pripravená na rozvoj podnikania a cestovného ruchu, kvalifikovaná pracovná sila pre podnikanie a služby v cestovnom ruchu
ODHADOVANÉ DOPADY	Rekreačná obec s kvalitnými službami
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2017 v EURO	123 000

STRATEGICKÝ CIEĽ	Vybudovaním nástupného centra do rekreačných území v Kremnických vrchoch – východ a zlepšením podmienok pre bývanie, oddych a prácu obyvateľov dosiahnuť zlepšenie ekonomického a sociálneho postavenia obce Tajov
PRIORITA	BÝVANIE A SLUŽBY OBYVATEĽSTVU
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2. Zlepšenie podmienok pre bývanie v obci a budovanie komunitného spôsobu života obyvateľov
OPATRENIE	2.1. Zlepšiť podmienky pre bývanie a služby obyvateľstvu
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • zavádzanie inovatívneho prístupu rozvoja vidieckej obce s využitím miestneho potenciálu územia a endogénnych zdrojov „zdola nahor“ • územná príprava rozvojových lokalít pre bývanie a vybavenosť, príprava stavebných pozemkov pre bývanie a územnoplánovacia príprava (majetko-právne vysporiadanie, územnotechnické a územnoplánovacie podklady, územný plán, technická a dopravná infraštruktúra, a i.) • zlepšenie základných služieb a malej infraštruktúry a prístupu k miestnym službám • modernizácia infraštruktúry efektívnej verejnej správy a dovybavenie infraštruktúry pre poskytovanie služieb obyvateľstvu • zavádzanie elektronizácie do verejného života obce (samospráva, škola, knižnica, archív atď.) • budovanie efektívnej verejnej správy optimalizáciou procesov a organizácie, bojom proti korupcii a efektívnou správou daní • rozvoj služieb verejnej správy (zriadenie a vybavenie spoločného technického parku pre techniku na zimnú údržbu ciest, úprava povrchov ciest a pod.) • budovanie prístupovej a rekonštrukcie miestnej dopravnej infraštruktúry – (miestne komunikácie, chodníky pre peších, eliminácie zosuvov pôdy a premostenia) • rekonštrukcia a dobudovanie prístupových miestnych komunikácií do nových obytných celkov (cesty, chodníky, oporné múry, odvodnenie, spevnenie a pod.), • vybudovanie nových parkovacích miest a dobudovanie odstavných plôch a zariadení pre vozidlá • riešenie hromadnej dopravy počas zvýšenej nárazovej návštevnosti vybudovaním spevnených a prírodných parkovísk • budovanie a rekonštrukcia rozvodov elektrického vedenia, miestneho rozhlasu, verejného osvetlenia a technických zariadení (zvýšenie kapacity, káblovanie do zeme, rekonštrukcie zdrojov dopravné značenie atď.) • obnova a rekonštrukcie sietí a rozvodov a zariadení technickej vybavenosti (elektrorozvody, telekomunikácie, rozhlas a iné). • rozšírenie prístupnosti, využívania a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT) - aktivity na zlepšenie signálu mobilných operátorov a prístupu k internetu • výstavba nových bytových domov pre mladé rodiny

	<p>a nájomných bytov</p> <ul style="list-style-type: none"> • podpora zvyšovania štandardu bývania v porovnaní z EÚ štandardami • budovanie zariadení pre sociálne slabších spoluobčanov s bezbariérovými vstupmi (hospic, dom sociálnych služieb, domovy a kluby pre dôchodcov, opatrovateľská služba, sociálne byty, vývarovne, denný stacionár, a iné) • zriaďovanie podmienok pre zdravotnú starostlivosť a predaj liekov • zavádzanie alternatívnych foriem adaptability a starostlivosti o starších, sociálne slabších a neprispôsobivých obyvateľov • aktivity na zlepšenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti s prioritným využitím existujúcich objektov (dobrovoľná sociálna a zdravotnícka pomoc, starostlivosť o deti a matky s deťmi, opatrovateľstvo, charita, rozvoz stravy, pomoc starším a imobilným obyvateľom, aktivity pre mobilnú pomoc lekára poradenstvo a iné) • budovanie zariadení základnej a vyššej vybavenosti pre obyvateľov • zlepšenie stavebného a technického stavu verejných budov • zavádzanie bezbariérových prístupov do verejných objektov a objektov verejných služieb • budovanie zariadení pre deti školského a predškolského veku, • budovanie zariadení pre verejnosť na podporu zachovania kvality verejného života (kultúrne stánky, knižnice, cintoríny, domy smútku a pod s bezbariérovým prístupom) • budovanie a rekonštrukcie objektov pre združovanie záujmových skupín, klubovne, herne a pod. • budovanie a rekonštrukcie zariadení pre šport a oddych (nedobudovaný areál futbalového ihriska, telocvične, ihriská, tribúna, šatne, lavičky a i) • modernizácia vybavenia školských a kultúrnych zariadení (školy, škôlky, kult. dom, knižnica, amfiteáter, kino, klubové miestnosti, kultúrne centrum a pod.) • podpora uplatňovania oživenia miestnej kultúry zriadením špecifických služieb (galéria s kaviarňou, čajovne, tradičná kuchyňa, zriadenie tvorivých dielní apod.) • zlepšenie podmienok pre požiaru bezpečnosť, (výstavba, rekonštrukcia a modernizácia požiarnej zbrojnice, vybavenie a pod.) • zvyšovanie bezpečnosti a ochrana majetku obyvateľov a znižovanie kriminality (zriadiť policajnú stanicu a iné)
OPRÁVNENOSŤ	<p>obec, subjekty podnikajúce v službách verejnosti, inštitúcie a organizácie a miestne iniciatívy v životnom prostredí, charite, kultúre, vzdelávaní, športe a sociálnych službách, vlastníci pozemkov a objektov,</p>
	<p>Počet obyvateľov v obci Tajov v posledných dvoch rokoch má mierne stúpajúci charakter. Obec nemá pripravené zámery otvárania nových obytných rozvojových plôch. Nemá dostatočný potenciál pre rozvoj bývania v nových lokalitách avšak má vysoký potenciál bývania v pôvodnej zástavbe v kvalitnom horskom prostredí. V obci je niekoľko domov/ bytov neobývaných. Do obce začínajú prichádzať obyvatelia mesta so záujmom o výstavbu resp. rekonštrukciu pôvodných domov za účelom bývania</p>

<p>ODÔVODNENIE</p>	<p>s cieľom využívať pokojné „dedinské“ prostredie pre život. K tomu je nevyhnutné dobudovanie základnej infraštruktúry, príprava pozemkov a vysporiadanie majetko-právnych vzťahov. Je potrebné sa viac ako na novú výstavbu orientovať na rekonštrukciu pôvodných domov za účelom bývania resp. rekreácie s cieľom využívať pokojné „dedinské“ prostredie pre život. Obyvatelia obce zameriavajú svoju pozornosť na obnovu existujúceho potenciálu domov a bývanie v obci považujú za kvalitné zázemie relaxu ekonomicky aktívneho ako aj staršieho obyvateľstva. Vidiecke prírodné prostredie obce predstavuje vhodný rozvojový potenciál s možnosťou využitia prírodných zdrojov nielen v bývaní ale aj v oddychových a relaxačných aktivitách ako napr. šport, turistika, podujatia a iné. Sociálna starostlivosť o obyvateľov je zabezpečovaná opatrovateľskými službami v meste BB podľa potreby a požiadaviek. V rámci zámerov zvyšovania počtu obyvateľov je nutné dobudovanie niektorých základných služieb obyvateľstvu na dostatočnú úroveň. Väčšina dostupných služieb sa nachádza v meste BB. Stav technickej a dopravnej infraštruktúry v obci je neuspokojivý. Pre ďalší rozvoj obce je nevyhnutné dobudovať a rekonštruovať technickú infraštruktúru a riešiť stav dopravnej infraštruktúry (kanalizácia a ČOV, miestne komunikácie a chodníky pre peších). Najväčším problémom sú nevyhovujúce parametre hlavnej cesty cez obec a rýchlosť vozidiel v problémových úsekoch cesty. Chýbajú chodníky a opatrenia na zníženie ohrozenia chodcov.</p>
<p>MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA</p>	
<p>UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - počet pripravených lokalít pre rozvoj obce - počet vysporiadaných stavebných pozemkov pre bývanie - počet nových bytových jednotiek pre mladé rodiny - počet vybudovaných zariadení vybavenosti pre - počet prisťahovaných mladých rodín - počet verejne dostupných internetových bodov v obci - počet elektronických programov v obci - obyvateľov - počet nových plôch a vybudovaných zariadení športu a rekreácie - počet vybudovaných sociálnych a kultúrnych zariadení - počet zariadení sociálnej starostlivosti (stravovanie, ubytovanie, charita,) - počet modernizovaných obecných budov a objektov - počet pripravených stavebných pozemkov pre bývanie - počet nových bytových domov - počet nových bytových jednotiek - počet vybudovaných zariadení vybavenosti pre obyvateľov - počet dobrovoľníkov v dobrovoľnej sociálnej a zdravotníckej pomoci, - počet modernizovaných zariadení občianskej vybavenosti - počet nových verejných služieb obyvateľstvu (vrátane zdravotníckej pomoci a pomoci sociálne slabším) - počet nových verejných bezbariérových vstupov - počet km nových alt. obnovených prístupových komunikácií - počet km vybudovaných, obnovených chodníkov pre peších - počet m² vybudovaných odstavných plôch

	<ul style="list-style-type: none"> - počet rekonštruovaných premostení - počet m rekonštruovaných miestnych komunikácií - počet m podzemného elektrického vedenia - počet domácností pripojených na internet - počet bodov prístupných k verejnému internetu - dĺžka obnovených, rekonštruovaných sietí technickej infraštruktúry - počet km rekonštruovaného rozhlasového vedenia - počet rekonštruovaného verejného osvetlenia - počet nových verejných bezbariérových vstupov
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Zlepšené podmienky pre rozvoj bývania v obci, atraktívne bývanie, nárast obyvateľstva
ODHADOVANÉ DOPADY	Vyššia životná úroveň bývania
ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2017 V EURO	196 000

STRATEGICKÝ CIEĽ	Vybudovaním nástupného centra do rekreačných území v Kremnických vrchoch – východ a zlepšením podmienok pre bývanie, oddych a prácu obyvateľov dosiahnuť zlepšenie ekonomického a sociálneho postavenia obce Tajov
PRIORITA	BÝVANIE A SLUŽBY OBYVATEĽSTVU
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	2. Zlepšenie podmienok pre bývanie v obci a budovanie komunitného spôsobu života obyvateľov
OPATRENIE	2.2. Aktivizovať obyvateľov pre budovanie miestnej komunity a zvýšiť miestne povedomie
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • aktivity na zvýšenie kvality kultúrneho a spoločenského života s dôrazom na zachovanie kultúrneho a historického dedičstva obce • podpora existujúcich a vznik nových verejnoprospešných iniciatív, združení a spolkov na podporu verejného života a rozvoja (občianske iniciatívy, kultúrne a športové kluby, zväzy, spolky apod.) • podpora aktivít rozvoja činnosti spolkov, klubov, záujmových a občianskych združení zameraných na podporu kultúrneho a spoločenského života a zachovania tradícií a kultúry vrátane pozitívneho rozvoja jednotlivých oblastí života v obci (priestory, vybavenie pre činnosť, organizovanie podujatí apod.), • zavádzanie procesov participatívneho plánovania a rozhodovania o živote a rozvoji v obci • aktivity na podporu koordinácie rozvoja a spoločné programy riadenia rozvoja (rozvojové dokumenty, územné plány, koncepcie, stratégie, projekty a iné), • aktivity na podporu združovania zdrojov a zakladanie koordináčnych združení zapájania sa aktívnych subjektov do činnosti obce a mikroregiónu (partnerstvá, spoločné produkty a projekty, zimná údržba, sociálna pomoc, apod.), • aktivity zamerané na zvýšenie miestneho povedomia a lokalpatriotizmu obyvateľstva, zvyšovanie miestneho povedomia a osvetu v oblasti identity a obnovy

	<p>duchovných tradícií</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlepšenie informovanosti o dianí v obci • aktivity na podporu zlepšenia komunikácie a medzilidských vzťahov v obci aj medzi obcami a miestnymi rozvojovými aktérmi (občania, inštitúcie, podniky, organizácie atď.) - stretnutia, facilitácia, web diskusie on-line, dotazníky, prieskumy apod.), • aktivity na rozvoj športu, kultúry a záujmových činností • aktivity na podporu miestnych talentov (kultúra, remeslá, šport) • obnova a podpora miestnych a regionálnych tradícií vo všetkých oblastiach života obce, obnova a zavádzanie nových zvykov a tradícií (kultúrno – spoločenské podujatia, koncerty, divadlo, súbory, umelecké remeslá, jarmoky a iné) • aktivity na zapájanie detí a mládeže do komunitného života a budovanie vzťahu k prostrediu (genius loci) • rekonštrukcie a vybudovanie kultúrnych zariadení, priestorov a plôch určených na stretávanie, kultúru a šport (komunitné centrum, kino, klubové miestnosti, kultúrne centrum, divadlo, amfiteáter a pod.) • podpora uplatňovania oživenia miestnej kultúry zriadením špecifických služieb (galéria s kaviarňou, čajovňa, tradičná kuchyňa, tvorivé dielne apod.) • podpora aktivít zameraných na začlenenie obyvateľov do občianskeho a pracovného života • aktivity pre stabilizáciu mladých a aktivity zamerané na motiváciu pre nárast obyvateľstva a dosiahnutie výstavby a obnovy objektov bývania – programy obnovy, súťaže, pozitívne príklady • organizovanie osvetových a vzdelávacích aktivít pre dospelých • organizovanie obecných a mikroregionálnych podujatí (súťaže, futbalové turnaje, folklórne slávnosti, športové podujatia, koncerty, apod.) • aktivity na podporu rozvoja kultúrno - spoločenského života obce, • podpora programov proti kriminalite • aktivity pre účely zapojenia občanov do vecí verejných, verejnej diskusie, komunikácie a informovanosti • zlepšenie prístupu a informovanosti verejnosti (noviny, letáky, podujatia, miestne médiá a tlač, informačné kanály, ankety, podnety, články verejnosti, infokancelárie, technológie, internet a pod.
OPRÁVNENOSŤ	<i>obec, školy, miestne iniciatívy</i>
ODÔVODNENIE	<p>Rozvoj obce nie je možný bez participácie občanov, ktorí tu žijú, ale zároveň, ktorí život v obci zabezpečujú či už organizáciou rôznych podujatí alebo využitím možnosti vyjadriť svoj názor na verejných stretnutiach občanov. Budovanie vzťahu obyvateľstva k obci je dlhodobým procesom a vytvorenie možností občanom vyjadriť sa k rozvojovým zámerom je prejavom otvorenosti a inteligencie menežmentu obce. Vzťah občana k rozvoju obce a dopad jeho konania na rozvoj sa prejavuje každodenne a práve preto je dôležitá práca s deťmi a mládežou, vytváranie možností pre stretnutia občanov a vzdelávanie obyvateľstva.</p> <p>Pre zabezpečenie vidieckej identity a vzťahu k prostrediu je potrebné budovanie regionálnej výchovy v ZŠ (mimo obec) a MŠ v obci a okolí. Pre obyvateľov obce nie sú v súčasnosti vytvorené takmer žiadne možnosti</p>

	<p>zamestnať sa. Obyvatelia za prácou väčšinou dochádzajú a to do okresného mesta Banská Bystrica. S cieľom zapojiť obyvateľstvo obce do rozvojového a pracovného procesu, je potrebné vytvoriť podmienky a realizovať vzdelávacie a informačné aktivity za účelom pre zvyšovanie zručností, vzdelanostnej úrovne, jazykovej zdatnosti, informovanosti o možnostiach získavania finančných prostriedkov a následne zabezpečiť podporu pri začatí podnikania, samozamestnania a pod. Všetky aktívne subjekty obce by mali viac navzájom spolupracovať a informovať sa. Jednou z príčin je aj nedostatočná informatizácia a modernizácia verejnej správy tak, aby bolo možné zabezpečiť intenzívnejšiu spoluprácu s miestnymi a regionálnymi zamestnávateľmi, štátnymi lesmi a inými aktívnymi subjektami pôsobiacimi v obci a zapájať ich do rozvoja. V obci je nízka občianska organizovanosť ako aj organizovanosť a aktivity mládeže. Obec postráda obecný kultúrny dom, čo má za následok nedostatok komunitných priestorov pre aktivity spolkov, združení a klubov a nízky záujem o riešenie vecí verejných.</p>
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
<p>UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - počet verejných stretnutí - počet zapojených obyvateľov do verejného života a do rozhodovania o veciach verejných - počet nových kultúrno spoločenských podujatí - počet osôb zapojených do sociálneho programu - počet obyvateľov zapojených do spolkového života - počet vzdelávacích, rekvalifikačných a motivačných programov - počet vyškolených obyvateľov - počet web stránok, obecných novín zameraných na informovanie obyvateľstva - počet verejne dostupných internetových bodov v obciach - počet výtlačkov obecných novín, periodík - počet zriadených obecných tabúl - počet programov práce s verejnosťou - počet facilitácií, prednášok - počet zapojených občanov do dotazníkového prieskumu - počet podporených spolkov, klubov, záujmových a občianskych združení - počet vzniknutých záujmových združení a spolkov - počet organizovaných podujatí, verejných stretnutí - počet účastníkov na podujatiach - počet zapojených aktívnych subjektov do činnosti na veciach verejných - počet obyvateľov začlenených do občianskeho a pracovného života - počet založených partnerstiev - počet spoločných projektov - počet obnovených tradícií
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Vybudovaný komunitný život v obci, organizovanosť občianskych iniciatív, vyššie miestne povedomie, bohatý kultúrny a spoločenský život
ODHADOVANÉ DOPADY	Kvalitný ľudský potenciál obce
<p>ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2017 V EURO</p>	9 000

STRATEGICKÝ CIEĽ	Vybudovaním nástupného centra do rekreačných území v Kremnických vrchoch – východ a zlepšením podmienok pre bývanie, oddych a prácu obyvateľov dosiahnuť zlepšenie ekonomického a sociálneho postavenia obce Tajov
PRIORITA	PRÍRODNÉ ZDROJE
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	3. Zlepšenie životného prostredia obce a udržanie vidieckej krajiny
OPATRENIE	3.1. Zvýšiť environmentálne povedomie, kvalitu životného prostredia a zlepšiť stav vidieckej krajiny
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> • ochrana prírodných zdrojov a hodnôt a budovanie ekologickej stability vrátane spodných vôd a minerálnych prameňov • zavádzanie udržateľného a efektívneho hospodárenia s miestnymi zdrojmi • obnova a údržba krajiny a ekologickej stability, (eliminácie erózie a zosuvy pôdy, úpravy a regulácie v krajine, vodné toky, rekultivácie, odstraňovanie neregistrovaných skládok TKO, ozdravenie sídelnej a krajinnej zelene, pozemkové úpravy, revitalizácie krajiny, obnova lúčnych, obnova a údržba lesných komunikácií, obnova lesa prirodzeným omladením lesných plôch a pod.) • obnova a následná starostlivosť o prírodné lokality, (ekosystémy, biotopy, korytá potokov, prameňov a minerálnych prameňov, odpočívadlá, chodníky, apod.) • obnova zelene a budovanie parkov • zlepšenie vzhľadu a regulácie vodných tokov • budovanie a zavádzanie technológií vykurovania a výroby elektrickej energie šetriacich životné prostredie (solárna energia, spaľovne drevných štiepkov, veterné elektrárne, stimuly, informácie, osвета a pod.) • aktivity na podporu zavádzania „čistej“ a neškodnej (na životné prostredie) výroby (programy podpory a stimulácie, apod.) • eliminácia dopadov na životné prostredie v dôsledku znečisťovania ovzdušia vykurovaním a spaľovaním odpadu lokálnymi zdrojmi • aktivity zamerané na protipovodňové opatrenia, regulácie vodných tokov s efektom udržania vody v mieste (úpravy a regulácie Tajovského potoka a vodných tokov, riešenie odvodnenia z miestnych spevnených komunikácií - rigoly, priekopy atď.) • aktivity v teréne zamerané na ochranu prírody a krajiny (budovanie vzťahu k prírode, čistenie, kontrola a pod.) • zlepšenie stavu a efektivity likvidácie tuhého komunálneho odpadu a separovaného zberu odpadu z domácností a verejných objektov (zberný dvor, kompostoviská, kompostárne recyklácia separovaného odpadu, spaľovne a iné) • aktivity zamerané na zamedzenie a likvidáciu „čiernych“ skládok (prevencia, kampaň, zberne, uskladňovanie a recyklácia triedeného odpadu a pod., atď), • dobudovanie odpadového hospodárstva - vybudovanie zberného miesta obce • zavádzanie technológií „čistej“ a neškodnej (na ŽP) výroby • rekonštrukcia a modernizácia existujúcej technickej

	<p>infraštruktúry (vodovod, kanalizácia, zdroj pitnej vody, čistička odpadových vôd apod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlepšenie efektivity likvidácie odpadu z poľnohospodárskej výroby • zavádzanie využívania alternatívnych zdrojov energie (BIOMASA, BIOPLYN, solárna energia, atď.) • aktivity monitoringu a verejnej kontroly životného prostredia a bezpečnosti • aktivity zamerané na osvetu a výchovu obyvateľstva v oblasti starostlivosti o krajinu a životné prostredie (prednášky, semináre, letáky ...) • aktivity zamerané na zvýšenie environmentálneho povedomia detí a mládeže (likvidácia odpadu a triedený zber v domácnostiach, vypaľovanie tráv, likvidácia odpadov v záhradách, údržba uličných fasád, oplotení a pod.) • aktivity zamerané na budovanie vzťahu turistov a obyvateľstva k prírodným hodnotám a ochrane prírody (ekologická výchova, alternatívne zdroje energie, príroda, vzhľad a čistota obce, školy v prírode, letné školy a pod.)
OPRÁVNENOSŤ	<p><i>obec, inštitúcie a organizácie a miestne iniciatívy v životnom prostredí, vlastníci pozemkov, podnikatelia hospodáriaci s pôdou, užívatelia pôdy</i></p>
ODÔVODNENIE	<p>Obec Tajov sa nachádza v hodnotnom prírodnom prostredí s nádherným vzhľadom krajiny. Pre zachovanie prírodného a krajinného potenciálu budúcim generáciám je potrebné venovať vyššiu pozornosť zlepšeniu kvality životného prostredia. Je potrebné zvýšiť starostlivosť nielen o zložky životného prostredia – voda, pôda, ovzdušie, horniny a biota, ale aj zabezpečiť komplexnú starostlivosť o krajinu ako celok. Na zabezpečenie tohto cieľa je nevyhnutne potrebná osвета obyvateľstva obce, vlastníkov pôdy a užívateľov územia. Vysoký potenciál má obec vo využívaní obnoviteľných zdrojov energie (drevo, štiepka, biomasa, bioplyn), ktoré sú riešením aj pre problémy s neobhospodávanými TTP a drevným odpadom z lesných ekosystémov. Stav infraštruktúry ŽP v obci je uspokojivý. Vplyvy znečisťovateľov sú napr. hluk z dopravy a znečisťovateľmi odpadom a tvorbou nelegálnych skládok odpadu hlavne v čase zvýšenej návštevnosti obce. Najvýraznejší vplyv na životné prostredie má doprava na hlavnej ceste, ktorá prechádza centrom obce. Negatívnym vplyvom je hluk, prašnosť a dopad na bezpečnosť chodcov. Hoci obec Tajov je zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu, v obci nie je dobudovaná verejná kanalizácia ani čistiareň odpadových vôd.. Obec nie je v súčasnej dobe plynofikovaná. Prevažujúci spôsob vykurovania obcí je lokálne na tuhé palivo a len v menšej miere na elektrické, čo má za následok znečisťovanie ovzdušia. Pozitívnym je vykurovanie verejných budov na biomasu. Jedným z problémov je aj riešenie odpadového hospodárstva z rekreačných lokalít a obcí. Lesná pôda tvorí 47 % z celkovej rozlohy katastrov. V území sa prelínajú hospodárske, ochranné, vodohospodárske, estetické a rekreačné funkcie lesa, preto je nutné hospodársku činnosť zamerať na udržiavanie estetickej hodnoty lesných porastov a ich dobrého zdravotného stavu. Starostlivosť o krajinu je nedostatočná, chýba pravidelná údržba aby sa zamedzilo zarastaniu a nevyužívaniu lúk a pasienkov. Krajinné prostredie je hlavnou prednosťou obce z hľadiska kvality životného prostredia. Obcou preteká Tajovský potok, ktorý okrem svojej krajinotvornej funkcie má aj funkciu</p>

	<p>odvodnenia obce. Je potrebné jeho zabezpečenie proti povodňam.</p> <p>Podstatou skvalitnenia životného prostredia je skvalitnenie vzhľadu obce, verejných priestranstiev a súkromných priestorov, aby sa stali príťažlivými pre obyvateľov a návštevníkov obce. Obec má zhotovené architektonické štúdie riešenia vzhľadu verejných priestranstiev a zelene v obci, ktoré potrebujú bezodkladnú obnovu. Prostredie obce potrebuje zvýšenú starostlivosť v oblasti úprav verejných priestranstiev, budovania oddychových zón a starostlivosti o zeleň. Do obce ako aj do ostatných obcí mikroregiónu sú vnášané nevhodné a nepôvodné architektonické prvky a materiály, čo sa prejavuje najmä u novostavieb. Súčasťou obnovy prostredia obce je aj obnova domového fondu, lepšie využitie obecných budov a pozemkov a uvedomelosť obyvateľov pri zabezpečovaní ochrany životného prostredia.</p>
MONITORING A HODNOTENIE OPATRENIA	
<p>UKAZOVATEĽ MERATEĽNÝ INDIKÁTOR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - počet domácností zapojených do separovaného zberu - počet zariadení na výrobu energie - dĺžka protipovodňovej ochrany - rozsah vybudovanej kanalizácie – dĺžky rozvodov - dĺžka obnovených vodných tokov - počet materiálov pre propagáciu a osvetu - rozsah zásahov ochrany v prírode - počet vybudovaných oddychových miest - počet aktivít zameraných na zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľstva - zlepšenie hodnôt kvality zložiek životného prostredia - počet zapojených domácností do separovaného zberu - rozsah ušetrených zdrojov na zber tuhého komunálneho odpadu - počet zberných nádob - počet zlikvidovaných skládok TKO - počet zriadených plôch pre odpadové hospodárstvo - počet realizovaných zariadení čistenia odpadových vôd - počet zariadení na výrobu energie - počet realizovaných krajinnoekologických opatrení - počet jednotiek dĺžky protipovodňových úprav - hodnota zníženia negatívnych vplyvov na zložky životného prostredia - počet jednotiek plochy rekultivácií - počet km vybudovanej kanalizácie - počet vybudovaných ČOV (obecné, domové a skupinové) - počet napojených domácností na ČOV - počet km zrekonštruovaného a novo - vybudovaného vodovodného potrubia - počet prednášok, seminárov a podujatí zameraných na životné prostredie a starostlivosť o krajinu - počet programov, súťaží a pozitívnych príkladov v obnove objektov - počet osvetových materiálov pre verejnosť - počet osvetových materiálov pre návštevníkov obce
OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY	Obnovené krajinné prostredie obce a zlepšené životné prostredie obce. Dobudovaná environmentálna infraštruktúra a environmentálne povedomie.
ODHADOVANÉ DOPADY	Kvalitné životné prostredie
<p>ODHADOVANÉ ALOKÁCIE FINANČNÝCH ZDROJOV DO ROKU 2017 V EURO</p>	139 000

2. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie programu

Aktérmi programu sú:

- riadiace orgány
- koneční realizátori
- užívatelia jednotlivých opatrení

2.1. Riadiaci orgán Programu rozvoja –PHSR

Pre zabezpečenie realizácie programu je ustanoveným riadiacim orgánom programu volená resp. Obcou zriadená tzv. „**Rada rozvoja obce**“.

Orgán navrhuje, riadi a zlepšuje procesy rozvoja s cieľom podporovať politiku a stratégiu definovanú v schválenom programovom dokumente tak, aby ním zabezpečované činnosti boli s ostatnými orgánmi koordinované a prispievali k efektívnosti a účinnosti podpory rozvoja aktivít na území obce.

Obec podľa zákona č. 539/2008:

- ☐ spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce
- ☐ poskytuje súčinnosť pri príprave a realizácii programu VÚC v území regiónu
- ☐ poskytuje súčinnosť pri príprave regionálnych operačných programov
- ☐ spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových spoločných zámerov viacerých obcí
- ☐ zriaďuje s inými obcami združenie obcí k ekonom.-sociál. rozvoju obce a VÚC
- ☐ spracováva stanovisko k programom regionálneho rozvoja

adresa a kontakty riadiaceho orgánu pre program

Obecný úrad Tajov

Tajov 79, 976 34 Tajov

Tel. č. 048 4197300

zodpovedná osoba: starosta obce Tajov: Ladislav Surovčík

(tel. kontakt : 048 4197300, mobil: 0918 822 676, email: obec.tajov@stonline.sk,
ladislav.surovcik@gmail.com)

Aktérmi programu sú:

- riadiaci a monitorovací orgán
- koneční realizátori (obec, občania, podnikatelia, združenia, spolky, kluby atď.)
- užívatelia jednotlivých opatrení

2.2. Hlavné zásady administratívy Programu rozvoja –PHSR

Opatrenia na organizačné zabezpečenie efektívnej realizácie, monitorovania a hodnotenia
Programu rozvoja je potrebné záväzne zabezpečiť v zmysle uznesenia „**Rady rozvoja obce**“ a uznesenia zastupiteľstva obce takto:

1. stanoviť spracovanie hodnotiacej správy Programu za príslušný rok každoročne v termíne do 15.2. nasledujúceho roka (napr. správu za rok 2014 v termíne do 15.2.2015)
 2. zostaviť spôsob hodnotenia podľa ukazovateľov programu (zodpovednosť a metodika)
 3. stanoviť zjednodušený spôsob zverejnenia príslušnej správy (letáky, médiá, tlač)
 4. zabezpečiť spôsob monitoringu a koordinácie spoločných rozvojových projektov (zodpovednosť a harmonogram)
 5. zabezpečiť spôsob financovania riadiacej, monitorovacej a administratívnej činnosti Programu
 6. zabezpečiť súlad rozvojových zámerov z územia s Programom rozvoja
 7. zabezpečiť informovanosť verejnosti o programe a jeho plnení
 8. zabezpečiť prístup k informáciám pre prípravu rozvojových projektov a fundraising
 9. každoročne zostaviť koncentráciu finančných zdrojov obce na prípravu kofinancovania rozvojových projektov (rezerva v rozpočte obce)
 10. zabezpečiť profesionálne účtovníctvo pre projekty zo štrukturálnych fondov EÚ (vyškolenie a financovanie)
 11. zabezpečiť mobilizáciu zdrojov z územia a vyškolenie vlastných resp. externých odborníkov pre projektovú činnosť.
-

3. Finančné zabezpečenie - Tajov

Odhad objemu potrebných finančných zdrojov a možnosti ich zabezpečenia pre roky 2014-2017 –tabuľka cieľov a opatrení z Akčného plánu - príloha č. 2

číslo	Špecifický cieľ (Priorita)		%	2014 -2015	EUR	%	2016 - 2017	EUR	SPOLU
	č.	Opatrenie							Eur
1	Dosiahnutie lepšej návštevnosti obce zvýšením atraktivity a dobudovaním vybavenosti cestovného ruchu								
	1.1	Zvýšiť atraktivitu obce vybudovaním produktu celoročného cestovného ruchu a obnoviť stavebnotechnický stav obce	43		155 000	57		205 000	360 000
	1.1	Budovať podnikateľské prostredie v službách cestovného ruchu, remeslách a iných hospodárskych činnostiach	17		70 000	83		350 000	420 000
	1.2	Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikania a cestovného ruchu a zvýšiť schopnosť obyvateľov uplatniť sa na trhu práce	26		32 500	74		90 500	123 000
		Opatrenie celkom	29 20,65		257 500	71 51,76		645 500	903 000
2	Zlepšenie podmienok pre bývanie v obci a budovanie komunitného spôsobu života obyvateľov								
	2.1	Zlepšiť podmienky pre bývanie a služby obyvateľstvu	62		121 000	38		75 000	196 000
	2.2	Aktivizovať obyvateľov pre budovanie miestnej komunity a zvýšiť miestne povedomie	50		4 500	50		4 500	9 000
		Opatrenie celkom	61 10,06		125 500	39 6,38		79 500	205 000
3	Zlepšenie životného prostredia obce a udržanie vidieckej krajiny								
	3.1	Zvýšiť environmentálne povedomie, kvalitu životného prostredia a zlepšiť stav vidieckej krajiny	0		0	100		139 000	139 000
		Opatrenie celkom	0 0		0	100 11,15		139 000	139 000
	SPOLU (Opatrenia na rok)				383 000			864 000	1 247 000
	SPOLU (Priority) 100%		31			69			

4. Monitoring

4.1. Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu - Príloha č. 2 s ustanovením merateľných ukazovateľov

V záujme efektívneho a koordinovaného postupu činnosti pri realizácii Programu, jeho strategických cieľov a opatrení bude v termíne do 3 mesiacov od schválenia Programu v zastupiteľstve obce zriadený Monitorovací výbor, ktorého úlohou bude v pravidelných intervaloch hodnotiť zabezpečovanie programu v zmysle **tabuľky na doplnenie ukazovateľov vid'. príloha č. 2.**

4.2. Monitorovací orgán Programu rozvoja –PHSR

Monitorovacím orgánom bude zvolený orgán združenia v zmysle organizačného zabezpečenia.
adresa a kontakty monitorovacieho orgánu pre program

Obecný úrad Tajov
Tajov 79, 976 34 Tajov
Tel. č. 048 419 73 00

Email: obec.tajov@stonline.sk

zodpovedná osoba: (tel. kontakt :)
(meno zodpovednej osoby navrhne a schváli zastupiteľstvo obceuznesením)

5. Časový harmonogram realizácie programu

5.1. Krátkodobé plánovanie do roku 2017

Plánovanie na 2-4 roky sa uskutočňuje za účelom plánovania a kumulácie vnútorných zdrojov (ľudských, materiálnych a finančných) a za účelom koordinácie a súladu s prijatými prioritami obce.

Ide o podrobný prieskum záujmov miestnych a regionálnych rozvojových aktérov a ich koordináciu v záujme skutočných potrieb a možností. Rovnako takéto plánovanie vytvára výborné predpoklady pre partnerskú spoluprácu a spoločné rozvojové projekty s vyššou uskutočniteľnosťou a trvaloudržateľnosťou. Kvalitným plánovaním je možno predchádzať nesprávnym rozhodnutiam ako aj možným stretom záujmov rôznych záujmových skupín v rozvoji obce.

Akčný plán obvykle zabezpečuje:

- Úlohy
- Personálna náročnosť
- Časová náročnosť
- Finančná náročnosť
- Zodpovednosť za realizáciu.

Akčné plánovanie sa v nasledujúcej etape vo väzbe na priority rozvoja obce bude zaoberať programovaním jednotlivých rozvojových oblastí v zmysle špecifických cieľov a opatrení na obdobie 2 – 4 roky.

VZOR PRACOVNÉHO LISTU IDENTIFIKÁCIE PROJEKTU
Krátkodobé plánovanie aktivít rozvoja v časovom horizonte 2-4 roky.

Aktivita (presné pomenovanie):	
Zodpovedná osoba / organizácia	
Čas realizácie, doba trvania (od-do)	
Rozpis realizačných etáp (akcii) v rámci aktivity	
Rozpočet (celkový náklad, rozpis podľa etáp)	
Možné finančné zdroje (vlastné, národné a zahraničné zdroje)	

Poznámka: Akčný plán je krátkodobý plán a je nutné ho min. 1x dvojročne vyhodnotiť a aktualizovať. Jeho význam je v plánovaní krátkodobých investícií ako záväzný podklad pre plánovanie doplnkových finančných zdrojov (vlastných, obecných, úverových a pod.)

5.2. Plán investičných a neinvestičných zámerov obce na roky 2014-2017
 príloha č. 1

INFORMOVANOSŤ A PUBLICITA

Informovanosť a publicita Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Králiky 2014 -2020 (skr. PHSR 2014-2020)

Program rozvoja obce bude po schválení jeho znenia zverejnený na web stránke obce www.obectajov.sk, tlačenou formou letáka pre verejnosť a v miestnej tlači. Súčasťou zverejnenia informácie o Programe je nevyhnutné zabezpečiť formu diskusie s verejnosťou (tlač, televízia, rozhlas a pod.) za účelom zrozumiteľnosti o možnostiach širokého uplatnenia Programu, ktorý sa stáva programom každého obyvateľa a užívateľa územia aj vo vzťahu k žiadostiam o podporu z EÚ fondov.

Rovnako bude zverejňovaná každoročná Správa o monitoringu a hodnotení Programu.

„**Rada rozvoja obce**“ zabezpečí pravidelnú komunikáciu s miestnymi aktérmi rozvoja o všetkých aspektoch uplatňovania programu.

„**Rada rozvoja obce**“ zabezpečí slávnostné uvedenie Programu rozvoja „do života“ za účasti regionálnych partnerov, orgánov štátnej správy, regionálnej samosprávy a susedných obcí za účelom poskytnutia informácie o možných dopadoch resp. spolupráci v budúcom rozvoji.

Účastníkmi programovania sú:

- manažment obce
- akčná plánovacia skupina obce
- formálne štruktúry – mimovládne a neziskové organizácie a komunitné nadácie
- neformálne – miestne záujmové skupiny (spolky, kluby apod.)
- rôzne skupiny založené ako lokálne partnerstvá so spoločným záujmom
- podnikateľské siete, zväzy, únie, združenia výrobcov, spracovateľov
- regionálne profesné zväzy
- rôzne partnerstvá verejného a súkromného sektoru
- jednotlivci a výrazné osobnosti
- experti - odborníci
- podporné orgány (národné, regionálne aj medzinárodné organizácie)

Prílohy k dokumentu

Príloha č. 1 : Plán investičných a neinvestičných zámerov obce na roky 2014-2017

Príloha č. 2 : Monitorovacia tabuľka

Príloha č. 3 : Ako pracovať Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Použité materiály pre spracovanie programového dokumentu

- Kavčáková I. a kol.: Programovanie trvaloudržateľného rozvoja obcí, miest a vidieckych mikroregiónov – metodika ako spracovať strategický dokument Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, 2002
- Územnoplánovacia dokumentácia a územnoplánovacie podklady obce Tajov
- ÚPD a ÚPP, PHSK BBkraj
- Súpis pamiatok na Slovensku- KPÚ SR
- Ochrana prírody – OPaK SR
- Propagačné materiály o obci a web stránky obce a ubytovacích zariadení
- Kroniky obcí Mikroregiónu Kremnické vrchy východ
- Brožúrky o obciach, poskytnuté obecnými úradmi
- Kolektív, 2002 : Atlas krajiny SR. MŽP SR Bratislava
- Kolektív, 1979 : Encyklopédia Slovenska. Veda Bratislava
- Kolektív, 1985 : Encyklopédia Zeme. 1.vyd. Bratislava
- Kolektív, 1985: Encyklopédia Zeme.1.vyd. Bratislava
- Kolektív: Klimatické pomery na Slovensku. Vybrané charakteristiky. Zborník prác SHMÚ. Zväzok 33/I. Bratislava
- Kolektív: Zborníky prác SHMÚ. Bratislava
- Machek P. a kol., 1990: Stredoslovenské vulkanity. Ostrava
- Mazúr, 1980 : Atlas SSR, SAV a SÚGK, Bratislava
- Michalko J. : Geobotanická mapa ČSSR
- Otruba J., 1964 : Veterné pomery na Slovensku. Bratislava
- SAŽP, 1995 : RÚSES okresu Banská Bystrica, Správy o stave životného prostredia 2012
- P.Bielek, B. Šurina, b. Ilavská, J.Vilček, Naše pôdy (poľnohospodárske), VÚPÚ Bratislava 1998
- Michal Džatko, Hodnotenie produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd a pôdno-ekologických regiónov Slovenska,VÚPOP 2002
- Milan Demo a kolektív, Usporiadanie a využívanie pôdy v poľnohospodárskej krajine, SPÚ Nitra 1998
- URKEA Banská Bystrica, VÚC Banskobystrického kraja
- Štatistický úrad SR k 31.12.2013
- Štátne registre a evidencie k 31.12.2013
- Banskobystrický geomontánný park – projekt geoturizmu